

DALS-EDS
KOMMUN

DALS-EDS KOMMUN

ÅRSREDOVISNING 2011

INNEHÅLL

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

- 5 Kommunens utveckling
- 11 Ekonomisk översikt
- 14 Personal- och hälsobokslut
- 18 Jämförelser mellan kommuner
- 21 Framtidsanalys och omvärldsbeskrivning
- 23 Kommunens övergripande mål

RÄKENSKAPER

- 27 Resultaträkning
- 27 Investeringsredovisning
- 28 Balansräkning
- 29 Finansieringsanalys
- 30 Driftredovisning
- 32 Noter
- 37 Vatten- och avloppsverksamhet
- 39 Redovisningsmodell

NÄMNDERNA

- 40 Kommunfullmäktige och valnämnden
- 42 Kommunstyrelsen
- 51 FOKUS-nämnden
- 60 Plan- och byggnadsnämnden
- 64 Teknik och service
- 69 Socialnämnden

- 79 Dals-Eds kommuns organisation
- 80 Fem år i sammandrag
- 81 Revisionsberättelse

FOTO: KENNETH SUNDSTRÖM M FL

PRODUKTION: FERNEMO INFORMATION&GRAFIK AB, NORA.

TEXTBEARBETNING: HANNA GERHARSDEN

KORREKTUR: NOOMI SVAHN | LAYOUT: ELSA CARLSTRÖM

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

Så har det åter blivit dags att summera ett verksamhetsår för Dals-Eds kommun i form av Årsredovisning 2011 och överlämna den till kommunfullmäktige och medborgare.

Hände det då något särskilt i Dals-Ed under 2011?

Det kan vara en fråga många ställer sig och vid en första anblick kanske det mesta är sig likt. Men skrapar man lite på ytan så tycker i alla fall jag att man upptäcker många och viktiga företeelser väl värda att kommentera.

I år tänkte jag utgå från de övergripande mål kommunfullmäktige har satt upp och lyfta fram ett par exempel under varje som jag tycker leder till att vi förverkligar våra mål.

Stabil tillväxt och entreprenörskap

- Att stödja nyföretagandet är en viktig insats och vi kan konstatera att vi ligger bra till med 30 nystartade företag under året.
- Det mest glädjande under denna rubrik är annars det arbete som påbörjats kring ett samarbete mellan vårt lokala näringsliv och skolan.

Hållbar utveckling, hälsa och miljö

- Invigningen av vindkraftsparken Töftedalsfjället känns oerhört stort både för mig som person och för Dals-Eds kommun. Vi tar ett tydligt ansvar för en nödvändig omställning av Sveriges energisystem.
- Under året har vi också sett till att energideklarerat samtliga kommunala fastigheter inklusive Edshus fastigheter. En viktig åtgärd som ger effekt både på ekonomi och på miljö.

Demokrati och delaktighet

- I samarbete med Rädda Barnen har vi drivit projektet Inflytande på riktigt som syftar till att ge barn och ungdomar större inflytande över sin vardag. Vi har utbildat elever, politiker, tjänstemän och lärare samt utvecklat metoder och verktyg för detta viktiga arbete.
- Ett annat positivt exempel är FOKUS-nämndens initiativ att regelbundet träffa skolornas elevråd.

Eds samhälle mellan sjöarna Lilla och Stora Lee

Kvalitetssäkra kommunens basverksamheter

- Med stor glädje kan vi konstatera att studieresultatet för avgångsklasserna på Hagaskolan förbättrades rejält. Inget är så viktigt för framtiden som en väl fungerande skola med bra resultat.
- Under 2011 stabiliserades också arbetet inom kommunens individ- och familjeomsorg, vilket bland annat innebar att man sänkte sina kostnader jämfört med 2010 med två miljoner kronor.

Ökad attraktionskraft i boende- och verksamhetsmiljöer

- En viktig fråga under året har varit att arbeta med landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Genom ett tillägg till vår översiktsplan vill vi peka ut områden där det ska bli möjligt för attraktiv byggnation.
- Ett annat viktigt exempel under denna rubrik är annars de ansträngningar som görs för att vi ska få till stånd ett fungerande resecentrum i Ed. Kommunens kanske viktigaste strategiska fråga är hur vi tar tillvara på de möjligheter som järnvägen erbjuder.

Stabil ekonomi i balans

- Årets ekonomiska resultat på åtta miljoner kronor är lika starkt som det är glädjande. Tack vare detta står vi bättre rustade inför framtiden och kan lättare stå emot förväntade sämre tider under 2013 och 2014. Detta resultat har möjliggjorts tack vare god budgetföljsamhet från våra nämnder och jag vill särskilt berömma socialnämndens arbete med att komma tillrätta med sina överkostnader.
- Vår soliditet ligger nu på 46 procent och vi närmar oss vårt mål på 50 procent.

Ja, detta var några exempel på områden som jag tycker varit betydelsefulla under 2011. I årsredovisningen finner ni många fler exempel och mycket annan intressant läsning.

Det är många människors engagerade arbete som ligger bakom orden och siffrorna i denna årsredovisning och därför känns det passande att framföra ett stort tack till alla er som bidragit, oavsett om ni är anställda eller förtroendevalda. Det finns en fantastisk fin anda i vår kommun som vi ska ta vara på. Tillsammans har vi alla möjligheter att förverkliga kommunens vision.

Dals-Ed – där det goda livet erbjuds.

Martin Carling
Kommunstyrelsens ordförande

KOMMUNENS UTVECKLING

BEFOLKNING

Kommunens befolkning minskade. Befolkningsminskningen är som regel störst under hösten, då många ungdomar flyttar för högskolestudier. Antalet Dals-Edsbor minskade med 13 personer till 4 679 invånare. Under året flyttade 256 personer in till kommunen, vilket var 65 fler än år 2010. Antalet personer som flyttade från kommunen under år 2011 var 256, vilket var 40 personer fler än år 2010. Det innebär att kommunens flyttningsnetto uppgick till 0 för 2011 och också förbättrades något.

Under 2011 föddes 39 barn, 11 färre än 2010. Antalet avlidna invånare uppgick till 52, 20 färre än 2010. Födelseunderskottet (antal födda minus antal döda) var 12 personer under 2011.

Folkmängd Dals-Ed 31 december

Ålder	2007	2008	2009	2010	2011
0–4	260	238	233	221	221
5–9	231	242	242	240	243
10–14	283	258	242	228	227
15–19	368	350	317	286	269
20–24	250	268	284	314	323
25–44	1 094	1 083	1 045	1 027	1 001
45–64	1 346	1 323	1 308	1 295	1 271
65–	1 003	1 026	1 058	1 081	1 124
Summa	4 835	4 788	4 729	4 692	4 679

Kön	2007	2008	2009	2010	2011
Män	2 477	2 452	2 426	2 413	2 405
Kvinnor	2 358	2 336	2 303	2 279	2 274
Summa	4 835	4 788	4 729	4 692	4 679

Ny digital bioanläggning med 3D-funktion installerades under året vid Stallbacken.

ÅLDERSSTRUKTUR

Av Dals-Eds befolkning återfinns 18 procent i åldrarna 0–17 år; motsvarande siffra för riket är 20 procent. I åldrarna 18–64 finns drygt 58 procent av Dals-Edsborna, medan 61 procent av rikets invånare tillhör gruppen.

Runt 24 procent av kommunens invånare är 65 år eller äldre jämfört med drygt 19 procent för riket.

Jämfört med riksgenomsnittet har Dals-Eds kommun fler äldre, och färre i yrkesverksam ålder. I Dals-Ed utgör kvinnorna 49 procent och männen 51 procent av befolkningen. I riket var fördelningen något jämnare.

BEFOLKNINGSUTVECKLINGEN UNDER PERIODEN 2012–2041

Under prognosperioden 2012–2041 beräknas folkmängden minska i Dals-Eds kommun med 421 invånare, från 4 679 till 4 258 personer. Orsaken är att flyttnettot i genomsnitt förväntas vara 8 personer per år och födelsenettet minska med 23 personer per år. Antalet inflyttade beräknas vara i genomsnitt 228 personer per år medan antalet utflyttade skattas till 220 personer. Antalet barn som föds förväntas vara 40 per år i genomsnitt under prognosperioden medan antalet avlidna skattas till 63 personer. Detta medför en naturlig befolkningsminskning med 15 personer per år.

NÄRINGS LIV

Nyföretagandet är fortsatt högt även om det minskade något jämfört med året innan. Under 2011 startade 30 företag i kommunen, vilket är 10 mer än målet. Totalt finns 644 företag i kommunen, varav 145 aktiebolag, 464 enskilda företag och 35 handelsbolag. Utöver dessa finns 53 övriga verksamheter som består av föreningar, samfund, bostadsrättsföreningar, kommunala enheter och stiftelser.

Även om nyföretagandet minskade något, ligger kommunen ändå högst i Dalsland vad gäller antalet nyföretagare per 1 000 invånare, som ligger på 5,4. Efter att ha gått in i en ny lågkonjunktur har effekterna av det ännu inte märkts. Besöksnäringen har emellertid haft en nedgång under sommaren 2011, men det hade även övriga regionen på grund av att säsongen kom igång relativt sent.

Näringslivet för övrigt uppfattas gå fortsatt bra. Efter en mindre nedgång under 2010 verkar företagen ha hämtat sig.

Vad gäller försäljningsindex ligger kommunen på 116 (151 för dagligvaror) och tappade något jämfört med föregående år. Ett försäljningsindex på 100 skulle indikera att alla kommuninvånare handlar sina varor i kommunen. Positivt är att flera nya butiker har startat upp och rapporterar en mycket positiv start.

Fokus har på senare tid riktats mot samverkan mellan skola och näringsliv, där framtida rekryteringsproblem kanske kan avhjälpas genom att eleverna får lära sig om vilka företag och yrken som finns på orten. Både skola och näringsliv är positiva till arbetet, vilket också är en förutsättning för företagens överlevnad på lång sikt. Lärare kommer att få besöka företagen och ett faddersystem håller på att utarbetas för framtida långsiktiga kontakter mellan skolan och företagen. En företagsmessa är planerad under hösten 2012.

Sedan något år tillbaka har samverkan med industriföretag i Halden genomförts via ett förprojekt med cirka 40 företag på båda sidor om gränsen. Ed har cirka fem industriföretag som medverkar. En ansökan ligger nu inne för ett längre genomförandeprojekt, där Dals-Ed står som projektägare.

Under året lades mycket arbete ned på att finna lokallösningar för de två företagen Artinova AB och Munksjö Inpak AB vid kommunens fastighet i Hökedalen. Företagen finns kvar i fastigheten och diskussioner om lokallösningar inom fastigheten fortgår. Inom fastigheten Jordbrons företagshotell finns fortfarande stora ytor outhyrda, vilket medför att fastigheten fortsatt ger ett ekonomiskt underskott.

ARBETSLÖSHET

Den totala arbetslösheten (inklusive personer i åtgärder) ökade från 8,2 procent vid årets början till 9,7 procent vid årets slut.

Kommunens mål för arbetslösheten 2011, att inte överstiga genomsnittet för riket, nåddes inte. Den totala arbetslösheten i Dals-Ed var 1,1 procent högre än i riket vid utgången av 2011. I förhållande till föregående år förbättrades utfallet i förhållande till riket med 0,3 procent. Från och med 2008 gäller mätningen andelen av befolkningen i åldrarna 16–64 år. Dals-Eds kommun har totalt sett den lägsta arbetslösheten i Dalsland.

På en vikande arbetsmarknad är det särskilt svårt för ungdomar att få arbete. Arbetslösheten för ungdom ligger högre än vid förra årsskiftet. I december var 68 ungdomar utan arbete.

Ett varsel på Sykes omfattande 100 jobb kan ha haft viss inverkan på siffrorna för arbetslöshet.

Inom EU-projektet Arena Ungdom finns en heltidsanställd handledare som coachar ungdomar upp till 25 år med inriktning på arbete och utbildning. Alla ungdomar som slutade gymnasiet i våras söktes aktivt upp och erbjöds hjälp och stöd i jobbsökandet. Projektet löper vidare även under 2012.

Socialt företagande är ett annat EU-projekt som bedrivs i samverkan mellan kommunerna Säffle, Åmål, Mellerud, Bengtsfors och Dals-Ed. Projektet syftar till att utveckla socialt företagande och disponerar totalt 7,5 mkr. Utbildningsinsatser för både befintlig personal och arbetsökande kan ingå.

BOENDE, BYGG- OCH PLANVERKSAMHET

Under 2009 byggdes 16 lägenheter i privat regi vid Orrvägen. Under 2010 beviljades bygglov för 2 parhus på Orrvägen, 14 lägenheter i Trolldalen och 4 villor för permanentboende. Ett bostadsområde på 8 tomter invid Stora Lee för egnahemsbebyggelse håller på att färdigställas.

I det kommunala bostadsbolaget ökade antalet obebodda lägenheter till drygt 4 procent.

Kända kommande byggprojekt är: 16 lägenheter uppförs på centrumtomten där detaljplanen vann laga kraft i fjol, 3 parhus uppförs på Orrvägen under förutsättning att detaljplanen kan ändras, kommunens bostadsbolag bygger om 7 lägenheter till LSS-boende inom bostadsområdet Kronoparken.

Den 22 maj invigdes vindkraftsparken på Töftedalsfjället. De 21 vindkraftverken producerar el i en omfattning som väl täcker kommunens totala behov av elektricitet. Efter att vindbruksplanen vann laga kraft ökade intresset för vindkraftsetableringar i Dals-Eds kommun. Flera vindkraftsbolag håller på med utredningar både inom utpekade lämpliga områden (Buråsen och Gesäter) och övriga områden (Håbol).

Förberedande undersökningar om förorenad mark och vattennivå i Leeområdet har slutförts och en åtgärdsplan förbereds.

KOMMUNIKATIONER, INFRASTRUKTUR OCH MILJÖ

Av kommunens invånare har 96 procent tillgång till bredbandsuppkoppling.

Ekonomiska föreningar (fiberföreningar) kan söka bidrag till bredbandsutbyggnad. Det sker oftast via byalag och kräver viss kommunal finansiering. Fyra föreningar är bildade och håller på med projekteringsarbeten. Dals-Eds kommun har avsatt sammanlagt 2 mkr 2012–2013 för medfinansiering. Den it-infrastrukturplan som krävs för att få ta del av bidragen håller på att färdigställas.

Integreringen av mobiltelefoner i kommunens växel innebär nolltaxa för samtal mellan fasta telefoner och mobiler som integrerats. I februari 2012 fanns 215 integrerade mobiltelefoner i kommunen. Telefoni Vädals samarbete mellan Årjäng, Åmål, Säffle, Mellerud, Färgelanda, Dals-Ed och Bengtsfors med en gemensam växel fortsätter. Ny upphandling för telefoni ska ske med ikraftträdande maj 2013.

Expresslinjerna med buss utvecklades positivt under året. Gymnasiependlingen till Uddevalla var omfattande.

Många arbetspendlade på linje 775 Ed–Bengtsfors–Åmål, främst till och från Sykes.

Ägarstämman för Västtrafik beslöt att Västra Götalandsregionen blir ensamägare från 2012 och att en skatteväxling genomförs. Skatten höjs för regionen och sänks för kommunerna med runt 43 öre. Fyrbodals tog fram Målbild 2025

för kollektivtrafikens utveckling. Målbild 2025 är en del av regionplaneringen och Dals-Ed deltog aktivt i processen.

En lag införs 2012 som öppnar för kommersiell kollektivtrafik och för att regionen blir länstrafikansvarig och trafikmyndighet i Västra Götaland. Västtrafiks roll blir utförare och regionen bildade en kollektivtrafiknämnd som ansvarar för trafikens utveckling.

Diskussioner fördes med Vägverket om att förbättra infarten till Ed.

Etapp 2 av Nössemarksvägen, Lilla Ulevattnet–Nolgården, skulle ha påbörjats under hösten, men arbetsprocessen tog tid och byggstarten planeras nu till våren 2012.

Planeringen för Resecentrum Ed fortsatte med Trafikverket, regionen och Västtrafik som partner. Under 2011 togs ytterligare material fram och arbetet med detaljplanering och att finna finansieringslösningar fortsätter under 2012.

Nyckeltal för Miljöarbete 2011

	Antal
Antal förvaltningar som infört miljöledningssystem	4
Antal genomförda dialogmöten totalt i kommunen	24
Antal framtagna åtgärder totalt i kommunen	174

Antal i personalen som tagit miljökörkortet

Miljökörkortet	Antal	Antal/ registrerade användare
Antal registrerade användare	686	-
Inte startat	531	77 %
Arbetar	35	5 %
Godkända	120	17 %

Miljöredovisning

2010 startade arbetet med att införa ett miljöledningssystem i Dals-Eds kommun. Under 2011 fortsatte arbetet och verksamheterna arbetar nu med att miljöanpassa all verksamhet. Införandet startade genom dialogmöten där personalen tog fram och föreslog miljöförbättrande åtgärder inom ramen för kärnverksamheten och utifrån den dagliga verksamheten.

Utifrån genomförda dialogmöten i verksamheterna utvecklades fem miljörutiner:

- rutin för administration, papper och kontor
- rutin för avfallshantering
- rutin för energi
- rutin för inköp av varor och tjänster
- rutin för resor och transporter.

Alla åtgärder och rutiner sammanställdes och förslag till mätbara resultatmål och indikatorer finns.

Miljöledningssystemet anpassas för att kunna hanteras i kommunens nya styr- och ledningssystem – Stratsys.

Miljöutbildningen – miljökörkortet – pågår och personalen har tillgång till den via webben och får stöd genom grupputbildningar. Dalslands miljökontor håller i miljökörkortsutbildningen och processen med införandet av miljöledningssystemet.

Naturvård

Under 2011 har två naturvårdsprojekt avslutats:

- *Istidsleden* – en led med åtta skyltar med information om glacialgeologin omkring Dals-Ed.
- *Naturvårdsprogram för Dals-Ed* – projekt som bland annat bestod av att genomföra en enkätundersökning av friluftslivet i Dals-Ed och att ta fram en naturguide (*Utflyktsguide till naturen i Dals-Eds kommun*).

Pågående naturvårdsprojekt är *Insådd av vilda blommor i Dalsland*. Dalslands miljökontor deltog under året i de tre vattenråd som berör Dals-Ed och genomförde provtagning och kalkning i berörda sjöar och vattendrag.

Glada minner från välkända TV-profiler vid Antikrundans mycket uppskattade besök i Ed den 3 september.

FRITID OCH KULTUR

2011 blev året då Svea-biografen digitaliserades och har nu en topmodern utrustning.

Installationen gjordes i augusti och den 8 september var det premiär för digitala visningar.

Den gamla bowlinghallen vid torget omvandlades till ny ungdomsgård. Här finns kafé, reception, personallokaler och särskilda aktivitetsrum för biljard och spel. Dessutom finns ett särskilt rum för flickor. Ett musikrum är också på gång. Ungdomens hus tar mer och mer form som ett allaktivitetshus där olika aktörer är med. Under hösten togs det fram ritningar och underlag för att färdigställa lokalerna, som beräknas vara klar till höststart 2012. I budget 2012 har avsatts 1 mkr för ombyggnad.

Eds Ryttarsällskap har i flera år arbetat med att få till stånd en byggnation av ett ridhus. Ett antal bidragsgivare har hjälpt till med finansiering och klubben svarar själv för många timmars arbetsinsats. Dals-Eds kommun har avsatt medel under några år och under 2011 utbetalades 1 mkr till Ryttarsällskapet. I mitten av februari 2012 är byggnaden uppförd och under tak och byggnation fortgår.

Under 2011 genomfördes ett flertal evenemang inom ramen för kommuns avtal med Ingvar och Marie HB. Dessa var som vanligt mycket uppskattade och välbesökta. Inför 2012–2014 har nytt avtal upphandlats med samma leverantör.

Den 3 september 2011 var Antikrundan på besök för inspelning. Cirka 2 000 besökare fanns på plats – cirka 900 av dessa fick prylar värderade.

SKOLA OCH BARNOMSORG

I januari 2011 startades en ny förskoleavdelning provisoriskt i en lägenhet för att under juni månad flyttas till en hyrd modul i anslutning till Ängsvallens förskola.

Hela grundskolan är nu två-parallellig med totalt 470 elever. Årets avgångsklasser hade väldigt bra studieresultat med 221,7 meritpoäng som grupp. En byggrupp med personal från F-9 tog tillsammans med förvaltningen, tekniska chefen och arkitekt fram förslag på framtida skollokaler. Med dessa förslag som underlag beslutades att avsätta 20 miljoner kronor dels till om- och tillbyggnad av Hagaskolan, i syfte att i ett senare skede kunna bli kommunens F-9-skola, dels till renovering av Snörrumskolan för att i framtiden kunna inrymma förskola i alla lokalerna.

År 2011 antog Utsikten för första gången elever utan att vara riksrekryterande och det började 20 elever på de nationella programmen hotell- och turismprogrammet samt barn- och fritidsprogrammet. Åtta elever började på introduktionsprogrammen men denna grupp växte under hösten till 18 elever. Flera av dessa elever var ensamkommande flyktingbarn. En grupp jobbade under 2011 med att ta fram en ny utbildning på Utsikten, *Skandinaviska Samhällsvetenskapsprogrammet*. Den 31 januari 2012 lämnades ansökan om riksrekrytering in för att kunna starta programmet i augusti 2013. Programmet är ett nationellt samhällsvetenskapligt program med elevrekrytering från Sverige, Norge och Danmark. Gymnasiesärskolan hade under året det högsta antalet elever, 86 stycken, sedan starten 2004. Under året ökade gruppen elever med autism och andra specifika behov. Dessa elever behöver en hög personaltäthet vilket bidrog till att kommunen ökade personalstyrkan i både skola och på boende markant inför höstterminen 2011. Inför höstterminen 2011 startades ett nytt boende, Toppen 3, runt gymnasiesärskolan. Inriktningen på boendet är personer med funktionshindret autism.

ÄLDRE- OCH HANDIKAPPOMSORG SAMT INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

Genom kommunens resursfördelningssystem och kostnads-kontroll har anslagen för äldreomsorgen reducerats kraftigt de senaste åren. Det är huvudsakligen en anpassning till att andelen äldre över 80 år har minskat.

Antalet platser i särskilda boenden har på några år minskat från 110 till 52. Under 2011 minskade antalet boenden med sju platser. Efter analys av de äldres behov av vård och boende på både kort och lång sikt pågår ett fortsatt utvecklingsarbete av verksamheten.

Under 2012 flyttas särskilt boende från Edsgärdet till Hagalid. Under en tid kommer särskilt boende endast att finnas på Hagalid då Edsgärdet byggs om, bland annat på grund av krav på åtgärder från länsstyrelsen. Efter ombyggnad blir Edsgärdet kommunens enhet för särskilt boende.

Hagalid kommer fortsatt användas som en resurs när det gäller äldreomsorgen med kanske olika inriktning över tiden.

Genom aktivt arbete med anpassning av verksamheterna lyckades socialnämnden begränsa sina kostnader mer än vad som beräknats i prognoser, vilket medförde att lämnade tilläggsanslag under året inte användes fullt ut.

Resultatet för 2011 inom äldre- och handikappomsorg samt individ- och familjeomsorg blev över 3 mkr bättre än prognostiserat.

Behovet av handikappomsorg ökar och ett nytt gruppboende med fem lägenheter samt ett satellitboende ska skapas i Edshus lägenheter på Kronoparken med inflyttning den 1 september 2012.

KONCERN

Koncernen Dals-Eds kommun består av kommunen och ett helägt bostadsbolag, Edshus AB. Edshus bygger och förvaltar bostäder och lokaler i Dals-Ed. De flesta ligger i centrala Ed. 2011 var antalet lägenheter 470 och antalet lokaler 15. Totalt förvaltat yta var 36 100 kvm. Andelen tomma lägenheter ökade från 2 procent 2010 till 4,5 procent vid utgången av 2011.

Underhållsinsatserna var fortsatt höga under 2011.

Edshus AB redovisade 2011 ett resultat på 2,3 mkr, vilket berodde på erhållen försäkringsersättning.

EKONOMISK ÖVERSIKT

ÅRETS RESULTAT

Kommunens resultat för 2011 var 8 mkr, vilket var 5,9 mkr bättre än budgeterat. I resultatet ingår realisationsvinster med 0,5 mkr. Resultatmålet uppnåddes. Av budgetöverskottet användes 3 mkr till att genomföra pensionsåtgärder.

AVSTÄMNING AV BALANSKRAV

Resultatet för 2011 medför inget krav på att återställa resultatet enligt balanskravet.

Avstämning av balanskrav (Not 8)

(mkr)	Resultat enligt resultaträkningen	Justerings- poster	Balanskravs- resultat
2006	5,9	8,9	14,8
2007	4,4	1,7	6,1
2008	3,5	-1,5	2,0
2009	6,5	-2,4	4,1
2010	2,7	-0,3	2,4
2011	8,0	-3,5	4,5

Det positiva resultatet mot budget på 5,9 mkr fördelas enligt följande:

Nämnd/styrelse	(mkr)
Kommunfullmäktige	1,1
Kommunstyrelsen	1,6
varav Allmän verksamhet och Finansiering	2,2
varav Teknik och service	-0,6
Plan- och byggnadsnämnden	0,0
FOKUS-nämnden	0,0
Socialnämnden	3,2
Valnämnden	0,0
Summa	5,9

Byggnation av ridhuset i full gång.

NETTOKOSTNADER, SKATTEINTÄKTER OCH FINANSNETTO

Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna visar hur mycket den löpande verksamheten kostar i förhållande till skatteintäkterna. Under 2011 kostade verksamheterna 95 procent av kommunens skatteintäkter och generella bidrag jämfört med 97 procent 2010.

Verksamhetens nettokostnader var oförändrade i förhållande till år 2010. Skatteintäkter och generella bidrag ökade med 5,3 mkr till 235,6 mkr. Tillfälligt statligt konjunkturstöd på 4,6 mkr redovisades 2010 under verksamhetens intäkter.

Storleken på skatteintäkterna beror på utvecklingen av löner och sysselsättning i hela landet. Statsbidragssystemet utjämnar de största skillnaderna mellan kommunerna. En kommuns egen skattekraft är inte helt avgörande för kommunernas skatteintäkter. Systemet garanterar alla kommuner 115 procent av medelskattekraften i landet. De kommuner som inte når upp till nivån (Dals-Ed ligger på 82 procent av medelskattekraften) får ett inkomstutjämningsbidrag. Dessutom finns en mellankommunal utjämnning för kommunernas kostnadsstruktur.

Dals-Eds skatteintäkter och generella bidrag 2011 var 235,6 mkr, vilket var 0,2 mkr mer än budgeterat. En preliminär slutavräkning för 2011 var +3,4 mkr. Återbetalning sker januari 2013. Det påverkar likviditeten.

Kommunens finansnetto (skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader) var -2,9 mkr, vilket var 0,7 mkr bättre än budget. De finansiella intäkterna uppgick till 0,4 mkr och bestod i huvudsak av räntor på likvida medel. De finansiella kostnaderna på 3,3 mkr omfattade till övervägande del räntor på kommunens lån.

EGET KAPITAL OCH SOLIDITET

Kommunens eget kapital ökade med 8 mkr och var vid årets slut 142,4 mkr.

Soliditeten (eget kapital i förhållande till totala tillgångar) ökade från 43 procent till 45 procent. Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga ekonomiska styrka. Enligt lagen om kommunal redovisning rekommenderas kommunerna att redovisa pensionsförpliktelser enligt den blandade modellen. Endast pensionsförpliktelser intjänade från och med 1998 ska redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensionsförmåner intjänade före 1998 ska inte tas upp som skuld i balansräkningen, utan istället bokföras som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Rörelsekapitalet (skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder) var -20,8 mkr, en förbättring med 2,2 mkr.

Anläggningsskapitalet ökade med 5,8 mkr till 163,1 mkr.

LIKVIDITET

De likvida medlen (tillgodohavanden i kassa och bank) uppgick vid bokslutstillfället till 15,8 mkr. Det är en minskning med 7,3 mkr sedan 2010.

INVESTERINGAR

Årets bruttoinvesteringar var 15,2 mkr. Ersättningar och bidrag till kommunen var 0,5 mkr.

Några större investeringar:

Ombyggnad för vårdcentral vid Edsgärdet	3,5 mkr
Ombyggnad golv, Utsiktens idrottshall	1,5 mkr
Energieffektiviseringar	1,4 mkr
Ny lastmaskin, kommunförrådet	1,2 mkr

LÅNGFRISTIGA SKULDER

Kommunens långfristiga skulder var vid årets slut 105,9 mkr. Låneskulden minskade med 1,4 mkr i förhållande till 2010.

AVSÄTTNINGAR

Pensioner som har tjänats in från och med 1998 ska bokföras som avsättning i balansräkningen. I bokslutet för 2011 gällde det efterlevandepensioner och pensioner på lönekostnader över 7,5 basbelopp. Årets förändring uppgick till 0,6 mkr.

Den del av pensionsskulden som intjänats före 1998 bokförs som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Vid årsskiftet var pensionsskulden 122,9 mkr, vilket var en ökning med hela 13,3 mkr från 2010.

År 2007 antogs nya regler (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld, RIPS 07) för att beräkna pensionerna. I reglerna finns antaganden om livslängd och

diskonteringsränta. De innebar en kraftig uppräknig av skulden i bokslutet 2007. Under åren har kommunen återlånat dessa medel, som bland annat använts för investeringar.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, beslutade 2011 att diskonteringsräntan som används i pensionsskuldberäkningarna enligt RIPS skall sänkas med 0,75 procent. Denna sänkning medför att pensionskulden ökar.

Den kraftiga ökningen av ansvarsförbindelsen är ett resultat av den sänkta diskonteringsräntan och den så kallade bromsen i det allmänna pensions-systemet.

Även avsättningsbeloppen påverkas av genomförda förändringar av ränta och broms.

Effekterna på avsättningsbeloppet får dock begränsad effekt i Dals-Ed genom tidigare års försäkring av förmånsbestämd pension med mera.

Under 2011 gjordes avsättning för politiskt förtroendevalda med uppdrag på heltid.

Sedan några år tillbaka har Dals-Ed målet att minst 3 mkr per år ska användas för att delfinansiera de kommande och ökande pensionsbetalningarna (pensionspuckeln). I bokslutet 2006 gjordes en partiell inlösen av ansvarsförbindelsen på 7,5 mkr och därefter har sammanlagt 11,8 mkr av det egna kapitalet öronmärkts och återlånats i verksamheten.

För att återställa Onsöns deponi avsattes 7 mkr. Återställningen som började år 2009 slutfördes under 2011 och resterande avsättningsmedel på 0,5 mkr har överförts till driftbudgeten. Den extra avsättning som gjordes under 2010 användes inte. En särskild avsättning på 0,5 mkr gjordes 2008 och 2010 för att delfinansiera en ridanläggning. Under 2011 har utbetalning av dessa medel skett till Eds Ryttarsällskap och byggnation pågår.

FINANSIELLA MÅL

Samtliga finansiella mål uppnåddes.

Resultatet var 8 mkr och andelen nettokostnader uppgick till 95,4 procent. Kommunens långsiktiga resultatmål är minst 2 mkr, inklusive ökade anslag med 1,7 mkr till pensioner. Det motsvarar ett resultatmål på 3,7 mkr. För 2011 reviderades målet till att avse endast resultat på 2 mkr. Dessutom får verksamhetens nettokostnader uppgå till maximalt 97 procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning.

Av resultatet 2011 gick 3 mkr till pensionsreserven.

Soliditeten ökade med 2 procent 2011 och var drygt 45 procent. Målet är att soliditeten långsiktigt ska vara minst 50 procent. Under perioden 2008–2011 var målet att soliditeten skulle öka och överstiga 40 procent.

I budgeten 2008 sänktes skatten med 15 öre (23,64 kr). Det var enligt målet.

Likviditeten var sista december 15,8 mkr. Enligt målet ska den vara minst 5 mkr.

Låneskulden vid utgången av 2011 var 105,9 mkr. Det överensstämmer med målen, som säger att upplåning ska undvikas från och med 2005. Ingående skuld 2005 var 124 mkr.

PERSONAL- OCH HÄLSOBOKSLUT

ANSTÄLLDA

Dals-Eds kommun hade per den 1 november 2011 558 anställda. Antal anställda avser i detta avsnitt 506 tillsvidareanställda och 52 visstidsanställda. Statistikunderlaget utgår från fysiska personer och innebär att om en person har flera anställningar inom kommunen så räknas personen bara en gång. Av de anställda var 435 kvinnor och 123 män. Jämfört med föregående år har det totala antalet anställda i princip varit konstant.

Anställda 2011

År	Totalt	Kvinnor	Män
2011	558	435	123
2010	561	446	115
2009	558	451	107
2008	562	459	103
2007	554	441	113
2006	521	413	108
2005	524	420	104

HEL- OCH DELTIDSANSTÄLLDA

Per den 1 november 2011 arbetade 62 procent av kommunens tillsvidare- och visstidsanställda heltid, vilket är en ökning med 2 procentenheter jämfört med tidigare år. Bland kvinnorna arbetade 55 procent heltid och 45 procent deltid. Bland männen arbetade 88 procent heltid och 12 procent deltid.

Veronica Isaksson blev ny personalchef 2011.

Fördelning heltid och deltid, kvinnor och män

Dals-Eds kommun	2011	2010	2009	2008
Heltid %	62	60	59	54
Deltid %	38	40	41	46
Kvinnor	2011	2010	2009	2008
Heltid %	55	53	52	45
Deltid %	45	47	48	54
Män	2011	2010	2009	2008
Heltid %	88	88	88	91
Deltid %	12	12	12	9

ÅLDER OCH KÖNSFÖRDELNING¹

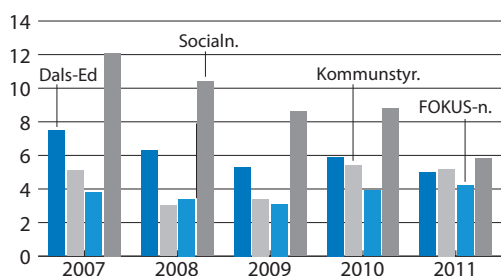
Av kommunens anställda var 78 procent kvinnor och 22 procent män. Männens andel ökade 2 procentenheter i jämförelse med 2010.

Medelåldern bland kommunens tillsvidare- och visstidsanställda var för kvinnorna 48 år och för männen 49 år. Av de tillsvidareanställda var cirka 22 procent 60 år eller äldre och drygt 30 procent befann sig i åldersspannet 50–59 år. 24 procent befann sig i åldersspannet 40–49 år och 24 procent var 39 år eller yngre.

¹ Mättdpunkt: 1 november 2011.

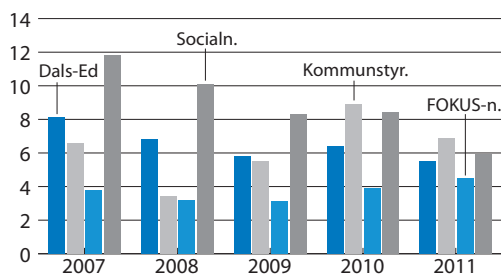
Total sjukfrånvaro

(procent)

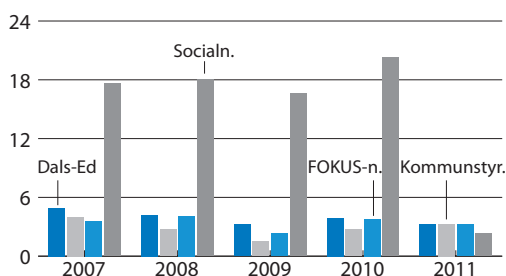
Total sjukfrånvaro kvinnor

(procent)

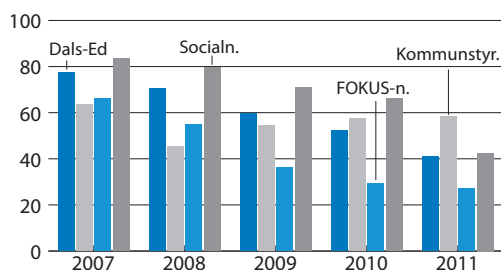
Total sjukfrånvaro män

(procent)

Långtidssjukfrånvaro > 60 dagar

(procent)

SJUKSKRIVNINGAR

Den totala sjukfrånvaron² i Dals-Eds kommun uppgick år 2011 till 5,0 procent, vilket är en minskning med 0,9 procentenheter i jämförelse med föregående år.

Sjukfrånvaron för kvinnor var 5,5 procent, motsvarande siffra för männen var 3,2 procent. Anställda i åldern 29 år eller yngre hade lägst sjukfrånvaro på 3,7 procent. Gruppen 30–49 år hade en sjukfrånvaro på 4,7 procent och gruppen 50 år eller äldre hade en sjukfrånvaro på 5,4 procent.

I Dals-Eds kommun uppgick långtidssjukfrånvaron till 40,8 procent i förhållande till den totala sjukfrånvaron. I jämförelse med 2010 har denna siffra minskat med 11,3 procentenheter. Socialnämndens utveckling är mycket positiv.

PERSONALOMSÄTTNING

Avgångsorsak	Antal
Egen begäran	20
Byte av befattning	23
Pension	13
Avliden	0
Tidsbegränsad anställning upphör	34
Övrigt	1
Totalt	91

Under hela året 2011 slutade totalt 91 personer sina anställningar, av dessa var 71 kvinnor. För nyanställningar var antalet 87 personer, varav 60 var kvinnor. Sammantaget minskade antalet anställda med 4 personer under 2011.

MEDELLÖN

Medellönen för kommunens anställda var under 2011 24 256 kronor. I jämförelse med år 2010 var det en ökning med 618 kronor. De kvinnliga anställda i kommunen hade en medellön på 23 696 kronor och de manliga en medellön på 26 338 kronor. Männen hade därmed 2 642 kronor mer i genomsnittslön än kvinnorna, motsvarande siffra för 2010 var 2 704 kronor.

Medellön 2007–2011 i kronor/månad

	2007	2008	2009	2010	2011
Män	22 774	23 668	24 748	25 816	26 338
Kvinnor	20 327	21 688	22 608	23 112	23 696
Totalt	20 833	22 093	22 997	23 604	24 256

² Procent sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid.

LÖNEKOSTNADER

(mkr)	2011	2010	2009
Hela kommunen			
Löner och arvoden totalt	144,9	144,1	144,2
varav övertid och mertid	1,3	1,3	2,3
Kommunstyrelsen			
Löner och arvoden totalt	15,4	14,9	13,4
varav övertid och mertid	0,0	0,0	0,0
Ks Teknik och Service			
Löner och arvoden totalt	15,8	17,3	17,5
varav övertid och mertid	0,5	0,4	0,6
Plan- och byggnadsnämnden			
Löner och arvoden totalt	0,8	0,8	0,7
varav övertid och mertid	0,0	0,0	0,0
FOKUS-nämnden			
Löner och arvoden totalt	65	63,1	60,0
varav övertid och mertid	0,3	0,4	0,7
Socialnämnden			
Löner och arvoden totalt	52,7	53,4	52,5
varav övertid och mertid	0,5	0,5	1,0

Lönerna höjdes med cirka 2,2 procent den 1 april 2011. Sänkning av lönekostnader förekom huvudsakligen inom teknik och service samt socialnämnden till följd av verksamhetsanpassningar.

PENSIONER

Antalet anställda som går i pension inom en treårsperiod³ uppgår till 39 stycken. Sett över en tioårsperiod⁴ uppgår antalet pensionsavgångar till 272. Fördelningen per förvaltning ser ut som följer:

Antal personer (st)	Treårs- period	Tioårs- period
FOKUS	18	86
Socialnämnden	14	115
Kommunstyrelsen	7	71

ARBETSSKADOR OCH TILLBUD

Under 2011 inkom 26 anmälningar om arbetsskador och 57 anmälningar om tillbud. Det var 11 arbetsskador respektive 14 tillbud fler än föregående år. Under första kvartalet av 2011 inkom ett flertal halkskador, vilka kan vara orsaken till ökningen.

³ Pensionsavgångar mellan år 2012–2014, 65 år räknat som pensionsålder.

⁴ Pensionsavgångar mellan år 2012–2019, 65 år räknat som pensionsålder.

KOMPETENSUTVECKLING

Under 2011 genomfördes en större ledarskapsutvecklingsinsats inom Lean-konceptet där samtliga chefer tog del av en intern utbildningssatsning, kallad Ständiga förbättringar i Dals-Eds kommun. Detta arbete fortgår under 2012 med inriktning mot lärande i arbetslivet.

Arbetet med de olika modulerna i det personaladministrativa systemet fortgick och utbildning för chefer och medarbetare sker i takt med att modulerna färdigställs. Arbetet pågår även under 2012.

KOMMUNENS ARBETSMILJÖ- OCH HÄLSOARBETE

Leverantör för företagshälsovård var under 2011 Kinnekullehälsan. Avtalet förlängdes under året och löper ut per den 31 augusti 2013.

Företagshälsovårdens tjänster användes under 2011 i första hand på individuell nivå och bestod av samtal, coachning, handledning, rehabilitering och olika former av hälsokontroller. Förebyggande åtgärder genomfördes i form av arbetsmiljöutveckling, grupphandledning och utbildning.

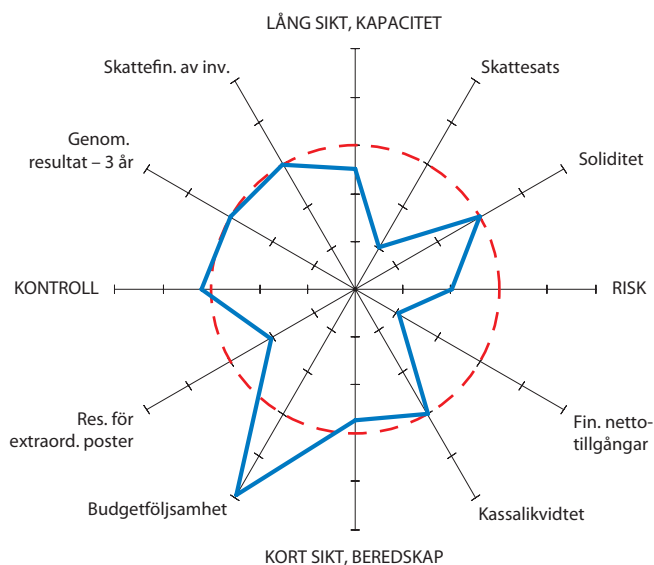
LPA-SYSTEM OCH PERSONALSTATISTIK

Under 2010 togs ett nytt löne- och personalsystem i bruk och till följd av det var uttag av säkerställd statistik begränsad under 2010. Integrationen i systemets alla delar tog mycket tid under 2011. I syfte att få ut rätt statistikunderlag gällande personalstatistik gjordes en del justeringar, jämfört med 2010 års bokslut.

Vidare genomfördes en större omorganisation i Dals-Eds kommun, där servicenämnden numera ingår som en förvaltning under benämningen KS teknik och service, under kommunstyrelsen. Det medför att personal- och hälsobokslutet, från och med 2011, jämförs mellan förvaltningarna kommunstyrelsen, FOKUS-förvaltningen och socialförvaltningen.

JÄMFÖRELSE MELLAN KOMMUNER

Kommunjämförelser ger viktig information om tillståndet i kommunen. Ett syfte med jämförelserna är att öka kunskapen om kommunens situation och därigenom ge impulser till fördjupade analyser. Samtidigt förbättrar jämförelserna beslutsunderlagen för den ekonomiska processen.

FINANSIELL PROFIL

Kommunforskning i Västsverige (KFi) utför årligen jämförande analyser av kommunerna i Västra Götaland och Sverige. Jämförelsen utgår från en finansiell profil. Forskningen jämför finansiella nyckeltal och sammanfattande finansiella perspektiv. Rapporten är ett komplement till den traditionella finansiella analysen i årsredovisningen. Till skillnad från analyser som beskriver utvecklingen analyserar rapporten i första hand var

Högt över kyrkan i Ed svävar rovfågeln i skyn. Foto: Nicklas Ohd.

49 kommuner i Västra Götaland befinner sig finansiellt och hur de utvecklades i förhållande till varandra under perioden 2007–2010.

Dals-Eds finansiella profil understeg genomsnittet för kommunerna i Västra Götaland. Kommunens finansiella handlingsberedskap tyngdes av hög skatt och av att de finansiella nettotillgångarna var låga.

KFI:S KOMMENTAR TILL LÄGET I DALSED SAMMANFATTAS PÅ FÖLJANDE SÄTT:

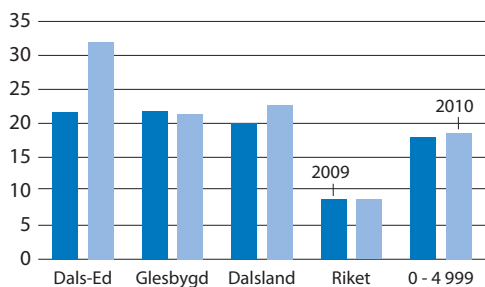
Dals-Ed bör minst hålla en resultatnivå på omkring 2,5 procent de kommande åren för att möta framtida utmaningar i form av bland annat förväntade volymökningar och högre pensionskostnader, det senare en följd av ökade utbetalningar för den s.k. gamla pensionsskulden. I det rådande samhällsekonomiska läget blir det en utmaning för kommunen, men med en aktiv styrning där ekonomin hela tiden ställs mot de ökande verksamhetsbehoven har Dals-Ed möjlighet att redovisa ett sådant resultat.

KOMMUNENS EGNA REFLEKTIONER

För att förbättra den finansiella profilen krävs att skatten sänks. Det är bara möjligt om kostnaderna minskar. Även de finan-

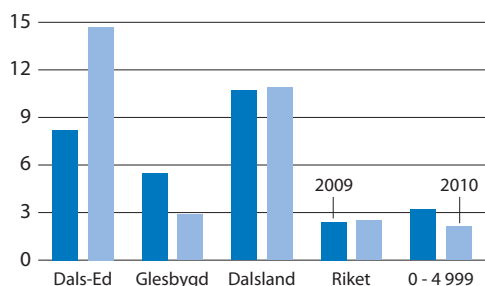
Barnomsorg, kostnadsnivå i förhållande till statsbidragssystem

Avvikelse i procent

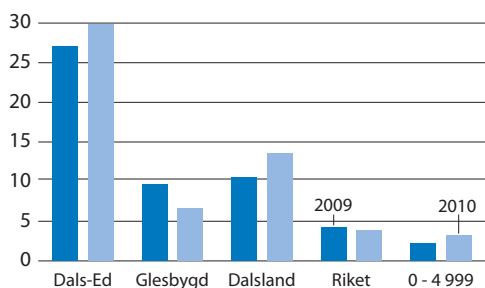
Grundskola, kostnadsnivå i förhållande till statsbidragssystem

Avvikelse i procent

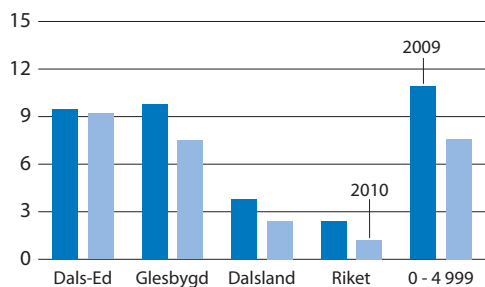
Gymnasieskola, kostnadsnivå i förhållande till statsbidragssystem

Avvikelse i procent

Äldreomsorg, kostnadsnivå i förhållande till statsbidragssystem

Avvikelse i procent

siella nettotillgångarna bör stärkas, till exempel genom att kommunen säljer fastigheter och löser in lån. Kommunen är en stor fastighetsägare och både försäljningar och bolagisering kan bli aktuellt. Kommunens totala låneskuld motsvaras av tillgångar i form av anläggningar och fastigheter inom näringsverksamheter. En total utförsäljning eller bolagisering av anläggningarna med åtföljande amortering skulle kunna göra kommunen skuldfri.

KOSTNADSJÄMFÖRELSE

Kostnadsjämförelser ingår sedan några år som en del i den ekonomiska styrningen. Jämförelserna och den demografiska utvecklingen utgör underlag för de ekonomiska ramarna. Kostnadsjämförelserna visar om verksamheterna har rimliga anslag och om anslagen är anpassade till behoven.

I underlaget och budgetarna redovisas ingående analyser av kostnadsjämförelser. Ett sätt är att jämföra kostnaderna med standardkostnader enligt systemet med kostnadsutjämning. Nedan redovisas några sådana jämförelser. När kostnaderna är lika med standardkostnaderna är skillnaden noll. När kommunen har högre kostnader är skillnaden positiv.

Inom äldreomsorgen arbetar man intensivt med att anpassa kostnadsläget. Kostnaderna i förhållande till standardkostnaden reducerades från 20 procent för några år sedan till 9 procent 2010. Eftersom skatteväxlingar för hemvård inte beaktas i standardkostnaden, är en nivå på cirka 5 procent över standardkostnaden rimlig. Antalet platser i särskilda boenden har på några år reducerats från 110 platser till 52 platser. Under 2012 planerar socialnämnden för koncentration av verksamheten till ett enda särskilt boende.

Barnomsorgen har i sig rimliga kostnader. Andelen barn i barnomsorgen har dock ökat kraftigt de senaste åren och numera har över 90 procent av barnen i Dals-Ed kommunal barnomsorg, att jämföra med rikets 86 procent. Om Dals-Eds kommun skulle ha en likvärdig standardkostnad som riket – vilket inte vore orimligt med hänsyn till volymen – skulle kostnadsutjämningsbidraget öka med 10 mkr per år. Att matcha standardkostnaden i detta föräldrade system är alltså uteslutet.

Grundskolan förändras. Elevantalet har under några år minskat från omkring 650 elever till knappt 450 elever. För att skolan ska klara en anpassning till statsbidragen krävs bland annat alternativa sätt att använda lokalerna. En översyn pågår.

Inom gymnasieskolan förekommer många omval. De leder till förlängd studietid och ökade kostnader. Antalet elever i gymnasiesärskolan har varit mycket högt några år, något som utjämningsystemet inte beaktar.

Fördelningen av gemensamma kostnader inom gymnasieskolan är felaktig i gällande statistik och måste ses över till kommande år. Kostnader för lokaler, gemensam administration med mera skall i högre omfattning fördelas till gymnasiesärskolan. Med en sådan korrigerings kommer kostnadsbilden inom gymnasieskolan förbättras avsevärt.

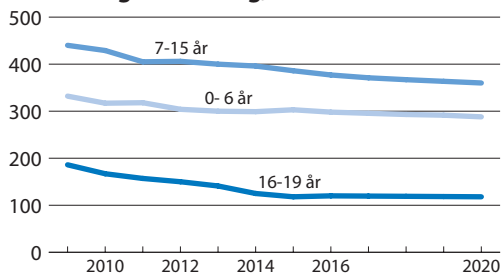
Mellan 2009 och 2010 ökade kostnaderna inom individ- och familjeomsorgen med hela 7 mkr, vilket medförde en mycket stor avvikelse mot standardkostnaden i det kommunala utjämningsystemet.

Dals-Eds kommun hade högre kostnader för de flesta verksamheter. Det tyder på att anslagstilldelningen var generös.

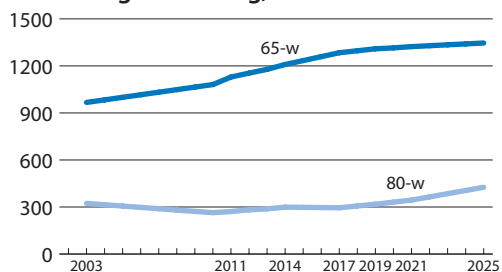
JÄMFÖRELSEPROJEKTEN 2011

Under 2009 och 2010 deltog kommunen i Jämförelseprojektet. Under 2009 gjordes jämförelser inom grundskolan och förskolan. Båda projekten utgick från ett medborgarperspektiv. Under 2010 deltog kommunen i liknande projekt för individ- och familjeomsorgen samt handikappomsorgen. Av dessa jämförelser att döma bedrivs verksamheterna på ett rimligt sätt.

Befolkningsutveckling, 0-19 år

Befolkningsutveckling, 65-w år

DEMOGRAFISK ANPASSNING

Anslagen ska anpassas till den demografiska utvecklingen. De närmaste åren sker förändringar i demografin i kommunen. Andelen grundskoleelever har under några år minskat från över 600 elever till drygt 400 elever 2010. Fram till 2016 minskar denna grupp med ytterligare 10 procent. Antalet gymnasieelever minskar fram till 2016 med 35 procent. Inom barnomsorgen beräknas en minskning med cirka 7 procent fram till 2016.

Andelen personer över 65 år ökar. Andelen över 80 år har minskat kraftigt i flera år. De närmaste åren blir antalet stabilt. Runt år 2020 sker en mycket kraftig ökning i äldregruppen. En översyn av äldreomsorgens organisation som beaktar det långsiktiga behovet har genomförts. Förändringarna kan kräva nya prioriteringar av hur resurserna används.

Kommunens system för resursfördelning utgår från kostnaden per åldersgrupp. Anslagen till barnomsorg, grundskola och gymnasieskolan reduceras därför de närmaste åren. Ökade anslag behövs inom äldreomsorgen.

Genom att standardkostnaden inom barnomsorgen inte tar hänsyn till volymökningen i barnomsorgen, utan i princip bara den totala förändringen av antalet barn i kommunen, uppstår en obalans i resursfördelningssystemet. Det kompenseras genom särskilda anslag, som tas från andra verksamheter.

FRAMTIDSANALYS OCH OMVÄRLDS- BESKRIVNING

LÅNGSAMT MOT BÄTTRE TIDER

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ger i Ekonominytt 2012-02-16 följande kommentarer till det ekonomiska läget:

Den ekonomiska utvecklingen har varit ytterligt svag under slutet av 2011 i stora delar av Europa. Den svaga utvecklingen har bidragit till ett påtagligt fall i svensk export och industriproduktion. Men trots den försvagning som skett uttrycker idag många industriföretag en större optimism om framtiden än tidigare.

Även andra tecken tyder på att oron för eurons framtid och risken för en akut skuldkris har lättat något. Vår bedömning är att tillväxten i svensk ekonomi tillfälligt stannat av, men att svensk ekonomi snart växer igen. Tillväxten blir dock i år och nästa år väsentligt svagare än under 2010 och 2011. Arbetslösheten kommer därför att stiga något, men inte särskilt mycket. Lägre sysselsättning och dämpad inflation håller tillbaka skatteunderlaget, men andra faktorer som ökade pensioner verkar i motsatt riktning. Sammantaget innebär det att skatteunderlagets nivå 2013 beräknas bli något högre än vad vi tidigare räknat med.

Vår bedömning utgår från att skuldkrisen på sikt klaras upp under ordnade former. Även med ett lyckligt slut kommer det dock ta tid innan förtroendet återvänder och oron på de finansiella marknaderna lägger sig. Vår utgångspunkt är att oron för ett eurosammanbrott kvarstår, men att sannolikheten för och förväntningarna om en positiv lösning gradvis växer. Trots detta i huvudsak positiva anslag antas det svaga tillståndet i framför allt södra Europa bestå under lång tid framöver.

Enligt vår bedömning kommer utvecklingen – både i Sverige och i övriga Europa – att vara som svagast under vinterhalvåret 2011/2012. I takt med att turbulensen på de finansiella marknaderna lägger sig påbörjas en återhämtning av den internationella konjunkturen. Marknadstillväxten för svensk export ökar också. För många länder riskerar dock återhämtningen ta tid och tillväxttalen till en början bli måttliga. Men ökad draghjälp från

Jordbrons område för handel och industri med Eds samhälle i bakgrunden.

exportindustrin i kombination med gynnsamma förutsättningar för inhemsk efterfrågan gör att svensk ekonomi kan växa i relativt snabb takt från och med 2014. Även sysselsättningen beräknas på sikt ta fart vilket bidrar till att arbetslösheten kan sjunka från 8 till 6 procent. Den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden för med sig att också skatteunderlaget fortsätter växa i god takt.

STORA UTMANINGAR I DALSED FRAMÖVER

Organisationen och lokaler för grundskola och barnomsorg utreds. Efter stora demografiska förändringar under de senaste åren har ett behov av översyn av både organisation och lokaldispositioner växt fram.

Förvaltningscheferna för FOKUS-nämnden och kommunstyrelsens tekniska förvaltning ska under våren 2012 redovisa underlag för beslut. I investeringsplanen har avsatts totalt 20 mkr för lokalanpassningar.

Som en del i den nya äldreomsorgsplanen har översyn skett av de äldres behov av vård på både kort och lång sikt. Behovet av lokaler för särskilt boende utgör en del i utredningen. Kommunens särskilda boenden finns idag i fastigheterna Hagalid och Edsgärdet. Under 2012 kommer socialnämnden att koncentrera särskilt boende enbart till Hagalid. Fastigheten Edsgärdet ska byggas om. Omfattning, organisation, ägarförhållanden m.m.

är under översyn. I budget och planer har inte räknats med att denna tunga investering ska göras av kommunen.

Behovet av handikappomsorg ökar och under 2012 byggs ett nytt boende med fem platser och ett satellitboende.

Statsbidragssystem ger i denna del kompensation för utökad verksamhet först två år i efterhand. Det är naturligtvis inte bra och försämrar kommunens ekonomiska förutsättningar.

Ett förslag till ny fördjupad översiktsplan (FÖP) för Eds tätort arbetas fram. I planen utpekas förslag till nya attraktiva bostadsområden. Detta är nödvändigt för att skapa utveckling i kommunen.

En viktig del för kommunen är järnvägen. Arbetet gäller att dels konkret ta fram förslag till resecentrum, dels i ett längre perspektiv se över den framtida dragningen av järnvägen. På sikt är detta en mycket viktig utvecklingsfråga för kommunen.

En översyn av systemet för inkomst- och kostnadsutjämnningen har genomförts. Utredningskommittén var helt enig och förändringar föreslås träda i kraft från och med 2013. Dals-Eds kommun är vinnare i förslaget med 1,5 mkr för 2013 och 2,5 mkr från och med 2014. Det är viktigt att systemet uppdateras efter flera års utredningar. Dals-Eds kommun har i särskild skrivelse till regeringen påtalat vikten av att en proposition i ärendet läggs under våren 2012 för att det nya systemet ska kunna börja gälla från 2013. Landets kommuner måste ges likvärdiga förutsättningar.

KOMMUNENS ÖVERGRIPANDE MÅL

STABIL EKONOMI I BALANS

Vision

Kommunens vision är att genom en gemensam syn på ekonomisk hushållning skapa förståelse och respekt för gemensamma tillgångar. Visionen nås dels genom förankring hos kommunens medborgare och politiker, dels genom återrapportering av fattade beslut. Detta skapar förutsättningar för att bygga upp en ekonomisk reserv som möjliggör en lägre skattenivå utan att det äventyrar verksamheter och utbud.

Inriktningsmål 1

Kommunen ska ha en stabil ekonomi i balans, med ett årligt positivt resultat som motsvarar cirka 2 procent av skatter och bidrag. Ett sådant resultatmål ska möjliggöra hantering av pensionsåtagandet.

Resultatmål

Varje verksamhet får inte ha större volym på sin verksamhet än vad budgeten tillåter. Målet uppfyllt.

Riktvärde:

	Resultat:
2009 2 mkr resultat + 0 mkr pensioner	2009 6,5 mkr
2010 2 mkr resultat + 0 mkr pensioner	2010 2,7 mkr
2011 2 mkr resultat + 0 mkr pensioner	2011 8,0 mkr

Dals-Eds kommunhus.

Inriktningsmål 2

Kommunen, undantaget Edshus AB, ska minska sitt fastighetsbestånd.

Resultatmål

Under 2011 ska kommunen, undantaget Edshus AB, minska fastighetsbeståndet. Målet uppfyllt. En fastighet såldes under året.

STABIL TILLVÄXT OCH ENTREPRENÖRSKAP

Vision

Dals-Eds kommun ska fortsatt vara känd för sitt företagsvänliga klimat samt ha en hållbar och ekonomiskt stark utveckling. Entreprenörskap som förhållningssätt ska vara en naturlig del i kommunens verksamheter.

Visionen är att kommunen ska bli en av Sveriges mest framgångsrika kommuner inom områdena förnyelsebar energi, råvaruförädling och besöksnäring.

Visionen är att kommunen ska skapa förutsättningar för den enskilde att förverkliga sina drömmar och idéer. Visionen ska uppnås genom flexibla tankebanor, förenklad byråkrati, bra utbildningsmöjligheter, attraktivt boende, bra kommunikationer och infrastruktur samt marknadsföring av kommunens tillgångar.

Inriktningsmål 1

Kommunen ska ha resurser till offensiva satsningar.

Resultatmål

Kommunen ska årligen avsätta medel till offensiva satsningar genom deltagande i projekt, turism, näringsliv. Riktvärde: minst 1 mkr (projekt, turism, näringsliv).	Målet uppfyllt. Kommunen deltar t.ex. i Dalslands Turist AB, upphandlar lokala turism- och evenemangstjänster lokalt, deltar i näringslivsprojekt på bland annat den norska marknaden. Drygt 2 mkr nyttjades 2011.
--	--

Inriktningsmål 2

Dals-Ed ska ha en årlig stabil tillväxt där det är lika självklart att vara företagare som anställd.

Resultatmål 1

Kommunen ska ha minst 20 nystartade företag 2011.	Målet uppfyllt. 30 stycken nystartade företag 2011.
---	---

Resultatmål 2

Den totala placeringen ska under år 2011 vara bättre än 2010 avseende Svenskt Näringslivs årliga kartläggning av företagsklimatet. (Utgångsvärde rankingen 2010 – "Total ranking" plats 102).	Målet uppfyllt. Resultat 2011: Total ranking, plats 70.
---	---

Inriktningsmål 3

Den totala arbetslösheten ska fortsatt minska i Dals-Eds kommun. Sysselsättningsgraden ska öka.

Resultatmål 1

Den totala arbetslösheten ska inte överstiga riksgenomsnittet. (Total arbetslöshet = antalet arbetslösa + arbetssökande i program med aktivitetsstöd).	Målet inte uppfyllt. Arbetslösheten uppgick till 9,7 procent i Dals-Eds kommun och i riket till 8,6 procent.
--	--

Resultatmål 2

Arbetslösheten bland unga upp till 25 år ska understiga riksgenomsnittet.	Målet inte uppfyllt. Arbetslösheten uppgick till 24,0 procent i Dals-Eds kommun och i riket till 19,1 procent.
---	--

Resultatmål 3

Sysselsättningsgraden ska öka under 2011. (Sysselsättningsgrad, statistik SCB – antalet sysselsatta/ antal 20–64 år i befolkningen).	Ingen uppgift klar för 2011.
--	------------------------------

HÅLLBAR UTVECKLING, HÄLSA OCH MILJÖ

Vision

Kommunens vision är att Dals-Ed ska vara en föregångskommun som kännetecknas av invånare som känner välbefinnande, trygghet, engagemang och lika värde.

Miljön och människors goda hälsa ska vara en grund för livskvaliteten och utgöra ett kraftfullt argument för människor att söka sig till, bo och verka i kommunen. Miljöhänsyn ska vara grunden för kommunens framtida utveckling och utgöra en hörnsten i arbetet med att skapa sysselsättning.

Inriktningsmål 1

Dals-Ed ska arbeta systematiskt och långsiktigt för att förbättra trivselen och hälsan i kommunen.

Resultatmål

Kommuninvånarnas ohälsotal ska minska till 37 dagar år 2011. (Ohälsotal – statistik Försäkringskassan). Ohälsotalet för Dals-Ed 2009 var 39,1 att jämföra med 32,8 för riket.	Ingen uppgift klar för 2011.
---	------------------------------

Inriktningsmål 2

Dals-Ed ska arbeta för att öka mängden förnyelsebara energialternativ samt säkerställa att dessa görs tillgängliga för alla. Verka för att den energi som åtgår ska användas så effektivt som möjligt.

Resultatmål

Energieffektiviseringsåtgärder ska under 2011 ske i kommunens egna lokaler och verksamheter.	Målet uppfyllt. Energideklarationer genomfördes i samtliga av kommunen och Edshus ägda lokaler.
--	---

Kommunstyrelsens ordförande Martin Carling inviger vindkraftparken på Töftedalsfältet.

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Vision

I Dals-Eds kommun ska jämlikhet råda. Alla, unga som gamla, ska kunna påverka och medverka, vilja ta ansvar och möta varandra med glädje, respekt och förståelse.

Kommunen ska präglas av öppenhet och engagemang, där den enskilda individen ska kunna göra sig hörd och vara respekterad.

Inriktningsmål 1

Alla medborgare ska kunna nå beslutsfattare och ges tydlig och korrekt information.

Resultatmål 1

Politiska medborgarmöten/
tematräffar två gånger per år. Målet inte uppfyllt.

Resultatmål 2

Kommunstyrelsen ska verka
för att öka kommuninvånarnas
engagemang genom möjlig-
heter att lämna förbättrings-
förslag på kommunens
hemsida. Minst tio förslag
under år 2011. Målet inte uppfyllt. Sju stycken
förslag inkom 2011.

Inriktningsmål 2

Kommunfullmäktige ska ha en god förankring med medborgarna och utgöra grunden för hur vår kommun styrs och utvecklas.

Resultatmål 1

Närvaron av ledamöter
vid sammanträden med
kommunfullmäktige ska vara
100 procent. Allmänheten ska
i snitt närvara med tio
personer/möte. Målet inte uppfyllt. Närvaron
av ledamöter var 88 procent
och allmänhetens närvaro var
i snitt fyra personer/möte.

Resultatmål 2

Vid vartannat
kommunfullmäktige under
år 2011 skall information
ges genom besök från
förvaltningarna eller från
utomstående. Målet uppfyllt.

Resultatmål 3

Kommunfullmäktige ska
under år 2011 utlokalisera
minst ett sammanträde
utanför centralorten. Målet uppfyllt. Fullmäktige
i september utlokaliserades till
Gesäters gamla skola.

Inriktningsmål 3

Den offentliga miljön ska vara tillgänglig för alla. Människor med olika funktionshinder ska inte stängas ute, vare sig det gäller fysisk miljö eller tillgång till information.

Resultatmål

Under 2011 ska utöver kommunens lokaler även privata näringsidkare ges möjlighet att delta i tillgänglighetsdatabasen.	Målet uppfyllt. Information om tillgänglighetsdatabasen lämnades i näringslivsrådet.
--	--

Inriktningsmål 4

Barnkonventionen ska genomsyra all kommunal verksamhet.

Resultatmål

Barnkonventionen ska ingå som en del i nämndernas verksamhetsplaner.	Målet i princip uppfyllt. Samtliga nämnder berör vikten av att ungas behov tillgodoses och att unga ges delaktighet och inflytande. Viktigt för framtiden är att nämnderna konkretiserar hur barnkonventionen uppfylls i den egna nämnden.
--	--

KVALITETSSÄKRA KOMMUNENS BASVERKSAMHETER

Vision

Visionen är att Dals-Eds kommuns basverksamheter ska kännetecknas av hög kvalitet och service, effektivitet och god hushållning med resurser.

Inriktningsmål

Dals-Ed ska vara ett föredöme vad gäller kvalitetssäkring av kommunens basverksamheter.

Resultatmål 1

Ledarutbildning ska genomföras för arbetsledare inom kommunen under år 2011.	Målet uppfyllt. Under 2011 genomfördes ett utbildningspaket med konceptet ständiga förbättringar för samtliga chefer vid minst fem tillfällen.
--	--

Resultatmål 2

Under år 2011 ska någon form av aktivitet gällande kundfokusering genomföras i varje nämnd som bygger på det som framkommer i medborgarundersökningen 2010.	Målet inte uppfyllt. Undersökningen från hösten 2010 följs upp under våren 2012 och analyseras innan lämpliga insatser vidtas.
---	--

ÖKA ATTRAKTIONSKRAFTEN I BOENDE- OCH VERKSAMHETSMILJÖER

Vision

Visionen är attraktiva boende- och verksamhetsmiljöer i Dals-Eds kommun så kommuninvånarna trivs och önskar bo kvar samtidigt som miljöerna ska bidra till att fler invånare, investerare och företagare dras till kommunen.

Inriktningsmål

Öka attraktionskraften i boende- och verksamhetsmiljöer samt utveckla nya attraktiva områden för boende.

Resultatmål 1

I planarbetet under 2011 prioritera tillskapandet av attraktiva områden för nybyggnation av bostäder.	Målet i princip uppfyllt. Samrådshandlingen för tillägget var klar i december 2010. Arbetet med fördjupad översiktsplan, FÖP, för tätorten med syfte att bland annat skapa attraktiva områden för nybyggnation, påbörjades under hösten 2010 då möte med allmänheten hölls.
---	---

Resultatmål 2

Under år 2011 utveckla möjligheterna för människor att använda kollektivtrafiken.	Målet uppfyllt. Processen fortsätter även 2012.
---	---

Resultatmål 3

Upprätta en policy under 2011 för hur hänsyn skall tas till offentlig utsmyckning, såväl i befintliga boende- och verksamhetsmiljöer som vid nya projekt.	Målet inte uppfyllt.
---	----------------------

RESULTATRÄKNING

(mkr)		Kommunen		Koncernen	
		2011	2010	2011	2010
Verksamhetens intäkter	Not 1	113,7	110,9	138,5	133,6
Verksamhetens kostnader	Not 2	-327,3	-324,9	-342,6	-340,4
Avskrivningar	Not 3	-11,1	-10,4	-14,9	-14,1
Verksamhetens nettokostnader		-224,6	-224,4	-219,0	-220,9
Skatteintäkter	Not 4	167,3	164,2	167,3	164,2
Generella statsbidrag och utjämning	Not 5	68,3	66,1	68,3	66,1
Finansiella intäkter	Not 6	0,4	0,1	0,5	0,1
Finansiella kostnader	Not 7	-3,3	-3,3	-6,8	-5,1
ÅRETS RESULTAT (förändring av eget kapital)	Not 8	8,0	2,7	10,3	4,4

INVESTERINGSREDOVISNING

Nämnd/styrelse	Kostnader		Intäkter		Netto	
	Redovisning	Budget avvikelse	Redovisning	Budget avvikelse	Redovisning	Budget avvikelse
(mkr)						
Kommunstyrelsen	1,2	2,5	0,1	0,1	-1,1	2,6
Kommunstyrelsen Teknik & Service	13,0	0,3	0,0	0,0	-13,0	0,3
FOKUS-nämnden	1,0	-0,3	0,4	0,4	-0,6	0,1
Socialnämnden	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,7
Summa	15,2	3,2	0,5	0,5	-14,7	3,7

BALANSRÄKNING

(mkr)	Kommunen		Koncernen		
	2011	2010	2011	2010	
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 9	247,2	244,1	372,2	366,0
Maskiner och inventarier	Not 10	12,0	11,9	14,7	16,9
Finansiella anläggningstillgångar	Not 11	13,3	13,3	1,4	1,8
Summa anläggningstillgångar		272,6	269,3	388,3	384,7
Omsättningstillgångar					
Förråd m m	Not 12	0,4	0,4	0,8	0,9
Fordringar	Not 13	27,3	17,5	28,4	16,5
Likvida medel	Not 14	15,8	23,1	17,0	26,5
Summa omsättningstillgångar		43,4	41,0	46,2	43,9
SUMMA TILLGÅNGAR		316,0	310,3	434,5	428,6
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
därav årets resultat	Not 15	142,4	134,3	141,5	131,1
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 16	3,6	3,0	3,6	3,0
Övriga avsättningar		0,0	1,6	0,0	1,6
Skulder					
Långfristiga skulder	Not 17	105,9	107,3	218,7	218,3
Kortfristiga skulder	Not 18	64,2	64,1	70,7	74,6
Summa avsättningar och skulder		173,7	176,0	293,0	297,5
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		316,0	310,3	434,5	428,6
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter					
Ansvarförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder och avsättningar	Not 19	122,9	109,6	122,9	109,6
<i>Övriga ansvarförbindelser</i>					
Borgensåtaganden	Not 20	117,3	115,8	2,1	2,2

FINANSIERINGSANALYS

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2011	2010	2011	2010
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Verksamhetens intäkter	113,7	110,9	138,5	133,6
Verksamhetens kostnader	-327,3	-324,9	-342,6	-340,4
Verksamhetens nettokostnader	-213,6	-214,0	-204,1	-206,8
Skatteintäkter och intäkter av bidrag	235,6	230,3	235,6	230,3
Finansiella intäkter	0,4	0,1	0,4	0,1
Finansiella kostnader	-3,3	-3,3	-6,7	-5,1
Verksamhetsnetto	19,1	13,1	25,2	18,5
INVESTERINGAR				
Inköp av materiella tillgångar	-14,7	-13,4	-20,8	-14,0
Avytttrade materiella tillgångar	0,4	4,0	2,0	10,0
Inköp av finansiella tillgångar	-0,0	-0,6	-0,0	-0,6
Avytttrade finansiella tillgångar		0,1	0,4	0,1
Investeringsnetto	-14,4	-9,9	-18,5	-4,5
FINANSIERING				
Utlåning/ökning långfristiga fordringar				
Återbetald utlåning				
Långfristig upplåning	9,0	15,0	10,8	15,0
Amortering	-10,5	-13,6	-10,5	-24,3
Kortfristig upplåning				
Amortering				
Utdelning				
Finansieringsnetto	-1,5	1,4	0,3	-9,3
Justering för rörelsekapitalets förändring				
Ökn(+)/minskn(-) pensionsskuld	0,6	-0,2	-1,0	-0,2
Ökn(+)/minskn(-) övriga avsättningar	-1,6	-3,3	0,0	-3,3
Ökn(-)/minskn(+) kortfristiga fordringar	-9,6	-2,5	-11,3	-3,1
Ökn(+)/minskn(-) kortfristiga skulder	0,1	-3,1	-4,2	0,8
Förändring av likvida medel	-7,3	-4,5	-9,5	-1,2

DRIFTREDOVISNING

(kkkr)	Utfall 2011 Kostnad	Intäkt	Netto	Budget 2011 Netto	Budget- avvikelse
NÄMNDER					
Kommunfullmäktige	-523	0	-523	-1 572	1 049
varav kommunfullmäktige	-157	0	-157	-101	-56
varav revision	-366	0	-366	-367	1
varav oförutsedda utgifter	0	0	0	-1 104	1 104
Valnämnden	-113	59	-54	-65	11
Kommunstyrelsen	-65 137	27 249	-37 888	-41 545	3 657
varav kap kostn renhållningsverksamhet	-240	0	-240	-274	34
varav kap kostn VA-verksamhet	-1 968	0	-1 968	-2 279	311
varav kap kostn övrig verksamhet	-18 855	0	-18 855	-21 334	2 479
varav övrig verksamhet	-44 074	27 249	-16 825	-17 658	833
Kommunstyrelsen Teknik & Service	-59 672	48 502	-11 170	-10 578	-592
varav renhållningsverksamhet	-5 181	6 563	1 382	998	384
varav VA-verksamhet	-5 257	7 306	2 049	2 067	-18
varav övrig verksamhet	-49 234	34 633	-14 601	-13 643	-958
Plan- och byggnadsnämnden	-2 548	1 002	-1 546	-1 568	22
FOKUS-nämnden	-154 296	58 242	-96 054	-96 008	-46
varav förskoleverksamhet	-26 893	3 671	-23 222	-23 007	-215
varav grundskola	-41 256	846	-40 410	-40 497	87
varav gymnasieskola	-37 049	12 390	-24 659	-24 457	-202
varav gymnasiesärskola	-18 597	23 145	4 548	4 668	-120
varav vuxenutbildning m m	-3 311	1 125	-2 186	-2 789	603
varav övrig verksamhet	-27 190	17 065	-10 125	-9 926	-199
Socialnämnden	-114 230	26 403	-87 827	-91 013	3 186
varav IFO	-17 136	1 053	-16 083	-16 709	626
varav LSS	-25 552	8 887	-16 665	-16 824	159
varav äldreomsorg	-56 555	6 540	-50 015	-52 504	2 489
varav övrig verksamhet	-14 970	9 906	-5 064	-4 976	-88
SUMMA NÄMNDER	-396 519	161 457	-235 062	-242 349	7 287

(kk)	Utfall 2011		Budget 2011		Budget- avvikelse
	Kostnad	Intäkt	Netto	Netto	
Finansverksamhet					
Arbetsgivaravgifter	-46 023	0	-46 023	-46 216	193
Avtalsförsäkringar	-290	0	-290	-1 000	710
Pensionskostnader	-14 643	0	-14 643	-13 515	-1 128
Personalomkostnadspåslag (PO)	0	61 287	61 287	61 663	-376
Intern ränta	0	9 997	9 997	12 457	-2 460
KS oförutsedda utgifter	0	0	0	-57	57
Objektsreserv investeringar	0	0	0	-538	538
Ränteintäkter	0	336	336	200	136
Räntekostnader	-3 160	0	-3 160	-3 850	690
Summa finansverksamhet	-64 116	71 620	7 504	9 144	-1 640
Skatter och statsbidrag					
Skatteintäkter	0	163 176	163 176	167 165	-3 989
Preliminär slutavräkning innevarande år	0	3 424	3 424	0	3 424
Definitiv slutavräkning föregående år	0	681	681	0	681
Inkomstutjämningsbidrag/-avgift	0	53 995	53 995	68 197	-14 202
Kostnadsutjämningsavgift/-bidrag	-782	0	-782		-782
Regleringsavgift/-bidrag	0	4 821	4 821		4 821
Strukturbidrag	0	1 441	1 441		1 441
LSS-utjämning	0	628	628		628
Kommunal fastighetsavgift	0	8 196	8 196		8 196
Summa skatter och statsbidrag	-782	236 362	235 580	235 362	218
ÅRETS RESULTAT	-461 417	469 439	8 022	2 157	5 865

NOTFÖRTECKNING

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2011	2010	2011	2010
Not 1 Intäkter				
Avgifter affärsdrivande	12,4	12,1	10,3	10,0
Avgifter barnomsorg	2,2	2,2	2,2	2,2
Avgifter vård och omsorg	2,1	2,2	2,1	2,2
Måltidsersättning	2,1	2,1	2,1	2,1
Hyror	10,3	10,2	36,9	36,8
Statsbidrag	14,0	10,0	14,0	10,0
Ersättning från FK för personlig assistent	8,5	8,4	8,5	8,4
Övriga bidrag	16,3	19,7	16,3	19,7
Övriga intäkter	45,8	44,0	46,0	42,2
Summa	113,7	110,9	138,5	133,6
Not 2 Kostnader				
Personalkostnader	214,9	211,3	216,1	212,9
Hyror	6,3	5,6	3,1	2,8
Material	12,4	11,6	12,4	11,6
Köpta tjänster	67,6	69,1	67,0	69,3
Bidrag	13,6	14,1	13,6	14,1
Övriga kostnader	12,4	13,1	30,3	29,7
Summa	327,3	324,9	342,6	340,4
Not 3 Avskrivningar				
Inventarier	2,5	2,5	3,9	2,9
Fastigheter	8,6	7,9	11,0	11,1
Summa	11,1	10,4	14,9	14,1
Not 4 Skatteintäkter				
Kommunalskatt, preliminär inbetalning	163,2	161,9	163,2	161,9
Slutavräkning	4,1	2,3	4,1	2,3
Summa	167,3	164,2	167,3	164,2
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
LSS-utjämning	0,6	-1,1	0,6	-1,1
Kommunal fastighetsavgift	8,2	8,0	8,2	8,0
Regleringsbidrag	4,8	1,1	4,8	1,1
Kostnadsutjämning	-0,8	4,1	-0,8	4,1
Inkomstutjämning	54,0	52,4	54,0	52,4
Strukturbidrag	1,4	1,4	1,4	1,4
Summa	68,3	66,1	68,3	66,1
Not 6 Finansiella intäkter				
Inkomsträntor	0,3	0,1	0,4	0,1
Räntebidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,1	0,0	0,1	0,0
Summa	0,4	0,1	0,5	0,1

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2011	2010	2011	2010
Not 7 Finansiella kostnader				
Räntor anläggningslån	-3,2	-3,2	-6,7	-5,0
Räntekostnad pensionsskuld	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Övriga finansiella kostnader	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Summa	-3,3	-3,3	-6,8	-5,1
Not 8 Kommunallagens balanskrav				
Årets resultat enligt räkning	8,0	2,7	8,0	2,7
<i>avgår realisationsvinster</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,1</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,1</i>
<i>nedskrivningar</i>	<i>0,0</i>	<i>0,5</i>	<i>0,0</i>	<i>0,5</i>
<i>avsättning inom årets resultat till pensionsreserv</i>	<i>-3,0</i>	<i>-0,7</i>	<i>-3,0</i>	<i>-0,7</i>
Summa	4,6	2,4	4,6	2,4
Not 9 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	361,6	360,0	520,5	522,5
Akkumulerad avskrivning	-117,6	-112,2	-154,5	-146,8
Årets investeringar	11,5	8,7	17,6	9,2
Utrangering	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	-0,4	-4,0	-1,1	-7,4
Reavinst	0,5	0,0	0,5	0,0
Reaförlust	0,0	0,0	0,0	0,0
Nedskrivning	0,0	-0,5	0,0	-0,5
Avskrivning	-8,4	-7,9	-10,8	-11,1
Summa	247,2	244,1	372,2	366,0
<i>Specifikation mark, byggnader och tekniska anläggningar</i>				
Markreserv	18,3	18,6	29,3	29,5
Verksamhetsfastigheter	127,0	124,5	127,0	124,5
Fastigheter för affärsverksamhet	25,9	25,4	25,9	25,4
Publika fastigheter	23,1	22,7	23,1	22,7
Fastigheter för annan verksamhet	52,9	52,9	165,6	163,8
Övriga fastigheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Pågående arbeten	0,0	0,0	0,4	0,0
Exploateringsmark	0,0	0,0	0,9	0,0
Summa	247,2	244,1	372,2	366,0
Not 10 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	34,4	29,7	41,2	36,5
Akkumulerad avskrivning	-22,5	-20,4	-24,3	-21,8
Årets investeringar	2,7	4,6	2,7	4,6
Utrangering	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0	-0,9	-0,0
Reavinst	0,0	0,0	0,0	0,0
Reaförlust	0,0	0,0	0,0	0,0
Nedskrivning	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivning	-2,5	-2,0	-3,9	-2,4
Summa	12,0	11,9	14,7	16,9

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2011	2010	2011	2010
<i>Specifikation maskiner och inventarier</i>				
Maskiner	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier	12,0	11,9	14,7	16,9
Byggnadsinventarier	0,0	0,0	0,0	0,0
Bilar och andra transportmedel	0,0	0,0	0,0	0,0
Förbättringsutgifter på fast ej ägda av komm	0,0	0,0	0,0	0,0
Leasingavtal	0,0	0,0	0,0	0,0
Konst	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga maskiner och inventarier	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	12,0	11,9	14,7	16,9
Not 11 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier/andelar				
Västtrafik AB	0,3	0,3	0,3	0,3
Edshus AB	12,0	12,0	12,0	12,0
Dalslands Turistråd	0,2	0,2	0,2	0,2
Kommuninvest	0,2	0,2	0,2	0,2
Kommuninvest förlagslån	0,6	0,6	0,6	0,6
Summa	13,3	13,3	13,3	13,3
Not 12 Förråd, lager och exploateringsfastigheter				
Förråd och lager	0,0	0,0	0,4	0,5
Exploateringsfastigheter	0,4	0,4	0,4	0,4
Övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	0,4	0,4	0,8	0,9
Not 13 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	6,7	5,3	5,5	3,6
Statsbidragsfordringar	0,0	0,4	0,0	0,4
Interimsfordringar	18,4	11,5	20,8	12,0
Övrigt	2,1	0,5	2,1	0,5
Summa	27,3	17,6	28,4	16,5
Not 14 Likvida medel				
Kassa	0,0	0,0	0,0	0,0
Plusgiro	0,2	0,2	0,2	0,2
Bank	15,6	22,9	16,8	26,3
Summa	15,8	23,1	17,0	26,5
Not 15 Eget kapital				
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning				
Årets resultat	8,0	2,7	10,4	4,5
Summa	142,4	134,3	141,5	131,1
<i>därav</i>				
Anläggningskapital	163,1	157,3	169,6	166,4
Rörelsekapital	-20,8	-23,0	-24,2	-30,7

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2011	2010	2011	2010
Anläggningsskapitalet utgör skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder och avsättningar. Rörelsekapitalet utgör skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder.				
Not 16 Avsättningar				
Avsättningar till pensioner enligt "blandmodellen"	3,6	3,0	3,6	3,0
Avsättning för återställning av Onsöns deponi				
- Ingående värde	0,6	4,4	0,6	4,4
- Årets avsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
- Årets disposition	-0,6	-3,8	-0,6	-3,8
Utgående värde Onsöns deponi	0,0	0,6	0,0	0,6
Avsättning ridhus medfinansiering				
- Ingående värde	1,0	0,5	1,0	0,5
- Årets avsättning	0,0	0,5	0,0	0,5
- Årets disposition	-1,0	0,0	-1,0	0,0
Utgående värde ridhus medfinansiering	0,0	1,0	0,0	1,0
Summa avsättningar	3,6	4,6	3,6	4,6
Not 17 Långfristiga skulder				
<i>Anläggningslån</i>				
- Ingående värde	109,0	107,6	222,5	231,9
- Amortering	-10,5	-13,6	-10,5	-24,3
- Pensionsförvaltning redovisas som återlån	0,0	0,0	0,0	0,0
- Nästa års amortering	-1,7	-1,7	-4,1	-4,3
- Nya lån	9,0	15,0	10,8	15,0
Utgående värde	105,9	107,3	218,7	218,3
Not 18 Kortfristiga skulder				
Kortfristig del av långfristiga lån	1,7	1,7	4,1	4,3
Leverantörsskulder	16,4	15,8	18,7	18,4
Mervärdesskatt	0,0	-2,2	0,0	-2,2
Personalens skatter och avgifter	3,4	3,6	3,4	3,6
Interimsskulder	41,5	49,2	44,0	54,7
Övriga kortfristiga skulder	1,2	-4,0	0,5	-4,3
Summa	64,2	64,1	70,7	74,6

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2011	2010	2011	2010
Not 19 Pensionsförpliktelser				
Avsättningar inklusive särskild löneskatt för pensioner och liknande förpliktelser	3,6	3,0	3,6	3,0
Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt, d v s pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland avsättningarna	122,9	109,6	122,9	109,6
Totala pensionsförpliktelser	126,5	112,6	126,5	112,6
Pensioner återlån ingående balans	8,8	8,1	8,8	8,1
Pensioner återlån 2010	0,0	0,7	0,0	0,7
Pensioner återlån 2011	3,0		3,0	
<i>Summa pensionsreserv återlånad</i>	<i>11,8</i>	<i>8,8</i>	<i>11,8</i>	<i>8,8</i>
Summa återlånade medel avs ansvarsförbindelsen	111,1	100,8	111,1	100,8
Utgående kapital överskottsfond pensioner uppgår per 2011-12-31 till 64 941 kr				
Not 20 Borgensåtaganden				
Borgen Edshus AB	115,2	113,6	0,0	0,0
Borgen Dals-Eds hembygdsförening	0,1	0,2	0,1	0,2
Förlustansvar egnahem SBAB samt Balken	0,3	0,3	0,3	0,3
Operationell leasing kopiering	0,3	0,3	0,3	0,3
Operationell leasing bilar	1,4	1,4	1,4	1,4
Summa	117,3	115,8	2,1	2,2
Operationell leasing kan liknas vid en vanlig hyressituation och avtalen kan oftast avslutas utan extra kostnad. Beloppen ovan är en uppskattning.				
Dals-Eds kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 267 kommuner som per 2011-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Dals-Eds kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2011-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 224 781 496 815 kronor och totala tillgångar till 223 342 743 649 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 106 053 382 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 105 359 074 kronor.				

VATTEN- OCH AVLOPPSVERKSAMHET

RESULTATRÄKNING

Vatten- och avloppsverksamhet

(mkr)		2011	2010
Intäkter	Not 1	7,3	7,6
Kostnader	Not 2	-5,2	-5,3
Jämförelsestörande poster			
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 3	-1,1	-1,0
Verksamhetens nettokostnader		1,0	1,3
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader	Not 4	-0,9	-0,8
ÅRETS RESULTAT (förändring av eget kapital)	Not 9	0,1	0,5

BALANSRÄKNING

(mkr)		2011	2010
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 5	25,9	23,0
Maskiner och inventarier	Not 6	0,1	0,1
Finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0
Summa anläggningstillgångar		26,0	23,1
Omsättningstillgångar			
Fordringar		0,0	0,0
Likvida medel		0,0	0,0
Summa omsättningstillgångar		0,0	0,0
SUMMA TILLGÅNGAR		26,0	23,1
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital	Not 7	0,0	0,0
Därav årets resultat		0,1	0,5
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		0,0	0,0
Skulder			
Långfristiga skulder/lån av kommunen	Not 8	26,0	23,1
Kortfristiga skulder avräkning med kommunen	Not 7	0,0	0,0
Summa avsättningar och skulder		26,0	23,1
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		26,0	23,1
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
Panter och därmed jämförliga säkerheter			
Ansvarsförbindelser		0,0	0,0

NOTER

(mkr)	2011	2010
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Brukningsavgifter	7,3	7,0
Anslutningsavgifter	0,0	0,6
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	-0,6	-0,8
Personal intern fördelning	-1,5	-1,3
Övriga kostnader	-3,1	-3,2
Not 3 Verksamhetens avskrivningar		
Avskrivningar på anläggningarnas anskaffningsvärde	-1,0	-0,9
Avskrivningar på inventariernas anskaffningsvärde	-0,1	-0,1
Not 4 Verksamhetens finansiella kostnader		
Intern ränta 4,0 % (2010 4,0 %) (beräknas på bokfört värde)	-0,9	-0,8
Not 5 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Ackumulerat anskaffningsvärde	47,2	45,6
Bokfört värde	25,8	25,4
Not 6 Inventarier		
Ackumulerat anskaffningsvärde	1,4	1,4
Bokfört värde	0,2	0,2
Not 7 Eget kapital		
Årets resultat 2011 i kkr	81	
Årets resultat 2010 i kkr	491	
Årets resultat 2009 i kkr	-118	
Årets resultat 2008 i kkr	-166	
Årets resultat 2007 i kkr	-27	
Årets resultat 2006 i kkr	-117	
Någon avräkningspost har inte bokförts		
Not 7 Eget kapital		
Totala tillgångar beräknas som upplånade av kommunen		
Not 8 Långfristiga skulder		
Lån av kommunen motsvarande anläggningstillgångar	26,0	25,6

REDOVISNINGSMODELL

Den kommunala redovisningslagen reglerar den externa redovisningen.

Årsredovisningen ska enligt lagen redovisa resultat- och balansräkning samt en kassaflödesanalys. För kommunens interna redovisning tillkommer även drift- och investeringsredovisning.

Enligt lagen ska årsredovisningen även innehålla en så kallad sammanställd redovisning (koncernredovisning). Den är en sammanställning av kommunens resultat- och balansräkningar för övriga juridiska personer som kommunen har ett betydande inflytande i.

Resultaträkningen redovisar det ekonomiska resultatet på tre nivåer. Den första nivån, verksamhetens resultat, visar vad kommunens egentliga verksamhet kostar. Resultatet på den andra nivån, resultat efter skatteintäkter och finansnetto, beskriver resultatet sedan skatteintäkter samt ränteintäkter och räntekostnader ställts mot resultatet för den egentliga verksamheten. Det tredje resultatet, årets resultat, visar resultatet efter att hänsyn har tagits till extraordinära intäkter och kostnader. Med extraordinära poster menas större intäkter och kostnader som ligger utanför den normala verksamheten.

Kassaflödesanalysen ger upplysningar om kassaflöden från löpande verksamhet, från investeringar och från finansiering. Ett positivt saldo på kassaflödet innebär en förstärkning av likviditeten.

Kassaflödets saldo slutar med årets förändring av likvida medel.

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen vid en viss tidpunkt. Balansräkningen visar värdet av kommunens tillgångar och hur de har finansierats, externt med skulder och internt med eget kapital. Tillgångarna delas upp i anläggnings-tillgångar och omsättningstillgångar.

Avsättningar är skulder, som till storlek och förfallotid är okända och därmed osäkra.

Skulderna delas upp i långfristiga och kortfristiga skulder. Kortfristiga skulder är de som förfaller inom ett år. Skillnaden mellan tillgångar och summan av avsättningar och skulder utgör det egna kapitalet.

KOMMUNAL REDOVISNINGSLAG

Kommunen ska enligt lagen redovisa enligt god redovisningssed. Lagen reglerar vilka delar som ska ingå i årsredovisningen. Förvaltningsberättelsen ska ge en översikt över utvecklingen. Den ska även redogöra för förhållanden som är viktiga för bedömningen av ekonomin. Här ska förhållanden redovisas som är kända fram till dess att årsredovisningen upprättas. I 2011 års bokföring och bokslut tillämpades den kommunala redovisningslagens bestämmelser i allt väsentligt. Nedan följer

en kort beskrivning av vissa väsentliga principer som påverkar bokslut och redovisning:

Leverantörsfakturor inkomna efter årsskiftet, men som hör till redovisningsåret, skuldbokfördes och belastade i huvudsak årets redovisning, periodiserade till rätt år.

Sociala avgifter bokfördes i form av procentuella personalomkostnadspålägg i samband med löneredovisningen.

Kostnadsräntor som hörde till redovisningsåret, men som betalades efter årsskiftet, har förts upp som skuld i bokslutet.

Fakturor utställda efter årsskiftet (konsumtionsavgifter, hyror med flera avgifter), men som hörde till redovisningsåret, ford-ringsfördes och tillgodogjordes i de flesta fall årets redovisning.

Statsbidrag till diverse verksamheter periodiserades.

Anläggningstillgångar upptogs till anskaffningskostnaden minus eventuella investeringsbidrag.

Avskrivningar sker således inte på tillgångarnas bidragsfinansierade del.

Avskrivningar beräknas som regel på tillgångarnas ursprungliga värde. Avskrivningar har skett enligt plan. Avseende investeringar gjorda under 2011 har full avskrivning skett motsvarande sex månader.

Intern ränta beräknades på tillgångarnas bokförda värden. Årets räntesats var 4,0 procent (2010 4,0 procent).

Periodisering av skatteintäkter gjordes enligt rekommendation och anvisning från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Skatteintäkter periodiserades enligt cirkulär från SKL december 2011.

Semesterlöneskulden fördelades som vanligt kostnads-mä-sigt på verksamheterna. Redovisningen 2011 omfattar intjänad semester januari till december 2011 medan uttagen semester avser perioden december 2010 till och med november 2011.

PENSIONSSKULDEN

Pensionsskulden skuldfördes enligt den så kallade blandmodellen, som rekommenderas av Rådet för kommunal redovisning.

KONCERNREDOVISNING

Koncernen Dals-Eds kommun består av kommunen samt ett helägt bostadsbolag, Edshus AB. Koncernredovisningen upprättades enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att det egna kapitalet som förvärvats vid anskaffningstillfället har eliminerats. Med proportionell konsolidering menas att om dotterföretagen inte är ägda till 100 procent tas endast ägda andelar av räkenskaperna med i koncernredovisningen. Elimineringen har gjorts för interna mellanhavanden mellan kommunen och respektive företag.

KOMMUN- FULLMÄKTIGE OCH VALNÄMNDEN

VERKSAMHETSOMRÅDE

Verksamheten omfattar kommunfullmäktige, revision och valnämnd.

Mandatfördelningen för mandatperioden 2011–2014 är (C) 12, (S) 9, (M) 4, (KD) 2, (FP) 1, (MP) 1, (SPVG) 1, (SD) 1. Totalt 31 mandat.

EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

(kkr)	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011	Avvikelse
Intäkter	0	0	0	0
Summa intäkter	0	0	0	0
Personalkostnader	127	207	181	-26
Övriga kostnader	282	316	1 391	1 075
Summa kostnader	409	523	1 572	1 049
ÅRETS RESULTAT	409	523	1 572	1 049

ÅRETS HÄNDELSE

Kommunfullmäktige beslutade bland annat:

- att avsätta 1,3 mkr till FOKUS-nämnden för att driva ny förskoleavdelning till följd av ökat behov inom barnomsorgen.
- att godkänna avtal som medger att Västra Götalandsregionen från 1 januari 2012 blir regional kollektivtrafikmyndighet.
- att bevilja kommunal borgen om totalt 750 000 kronor för Eds Ryttersällskaps banklån till ridhusanläggning i Dals-Ed.
- att anta föreningspolicy för Dals-Eds kommun gällande lokaler och anläggningar.
- att godkänna Dals-Edsmodellen för optimal samverkan kring barn och ungdomar.

Vy från Eds centrum med lilla Lee i bakgrunden.

Nio sammanträden genomfördes i kommunfullmäktige. Sammanträdet i september var utlokaliserat till Gesäter men i övrigt ägde sammanträdena rum i Utsiktens aula och Utvecklingscenter i Ed.

Kommunfullmäktiges mål är att allmänheten ska närvara med minst tio personer per sammanträde och att närvaron av ledamöter är 100 procent. Målet uppfylldes inte. Närvaron av ledamöter var 88 procent och allmänhetens närvaro var i snitt fyra personer per möte. Allmänhetens frågestund är en stående punkt på dagordningen.

Kommunfullmäktige valde den 24 november 2010 ett presidium för mandatperioden bestående av Rune Forsdahl (C) ordförande, Yvonne Simonsson (S) vice ordförande och Mats Hansson (M).

VERKSAMHETSBEKRIVNINGAR

Verksamhet (kk)	Utfall	Budget	Avvikelse
Kommunfullmäktige	157	101	-56
Revision	366	367	1
Kf oförutsedda utgifter	0	1 104	1 104
Summa kommunfullmäktige	523	1 572	1 049
Valnämnd	1	5	4
Allmänna val	54	60	6
Summa valnämnd	55	65	10

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Kommunfullmäktiges kostnader för uppvaktning av personal och förtroendemän var antalsmässigt höga, vilket medförde ökade kostnader för 2011.

På anslaget för oförutsedda utgifter återstår 1,1 mkr. Under året omfördelades totalt 4 mkr.

Revisionen redovisar följsamhet mot budget.

Utöver revisionsrapport gällande hel- och halvårsbokslut hanterade revisionen under 2011 rapporter för studie- och yrkesorientering samt debitering av avgifter avseende barn- och äldreomsorg.

VALNÄMND

Omval till regionen genomfördes den 15 maj. Förtidsröstning kunde genomföras i kommunhuset. I Dals-Eds kommun låg valdeltagandet på 34,71 procent, jämfört med hela regionen där valdeltagandet var 44,05 procent.

KOMMUNSTYRELSEN

VERKSAMHETSOMRÅDE

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens ekonomi och utveckling. Styrelsen leder och samordnar planeringen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar också för arbetsmarknads-, sysselsättnings-, turism- och näringslivsfrågor. Dessutom fungerar styrelsen som kommunens räddningsnämnd.

EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

(kkr)	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011	Avvikelse
Intäkter	91 928	88 536	84 021	4 515
Summa intäkter	91 928	88 536	84 021	4 515
Personalkostnader	79 818	83 326	81 533	-1 793
Övriga kostnader	-194 459	-199 987	-200 473	-486
Summa kostnader	114 641	116 661	118 940	-2 279
ÅRETS RESULTAT	205 939	205 197	202 961	2 236

Investeringar (kkr)

Objekt (kkr)	Bokslut 2011	Budget 2011	Avvikelse
Kommunkontor inventarier	140	266	126
It-enhet inventarier	0	780	780
Objektsreserv ks	0	109	109
Skogslag inventarier	119	240	121
Räddningstjänst fordon	414	1 150	736
Objektsreserv ks ordförande	0	170	170
Formfräsning anpassningsåtg	157	150	-7
Trafikterminal profjas	145	500	355

Stora Lee i vinterskrud.

Objekt (kkr)	Bokslut 2011	Budget 2011	Avvikelse
Ombyggnad Valsebo	35	100	65
Ombyggnad Eds Atlet	31	50	19
Jordbron Fiskespecialisten omb	58	130	72
Sanering Lee	18	0	-18
Summa	1 117	3 645	2 528

DRIFTBUDGET

Kommunstyrelsens verksamheter redovisade ett överskott på 1,6 mkr.

Förvaltningen för teknik och service redovisade underskott på 0,6 mkr, dock något bättre än prognostiserat, se särskild redovisning. Övrig kommunstyrelseverksamhet ovan, inklusive finansieringsverksamhet, redovisade ett överskott på 2,2 mkr.

Intäktsöverskott hänförs huvudsakligen till arbetsmarknadsenheten och dess verksamheter och motsvaras av underskott på kostnadssidan. Budgetmässigt nettoöverskott beror på att kostnaderna för kollektivtrafik och bostadsanpassning vardera blev 0,2 mkr mindre än beräknat samt att intäkter från näringsfastigheter och fastighetsförsäljningar gav ett totalt budgetöverskott med cirka 1 mkr.

INVESTERINGSBUDGET

Ej förbrukade investeringsanslag på 2,5 mkr överförs till 2012 års budget.
Räddningstjänsten sparar till fortsatt utbyte av fordon.

ÅRETS HÄNDELSER

Den 22 maj invigdes vindkraftparken på Töftedalsfjället. Drygt 600 personer var närvarande vid invigningen av de 21 vindkraftverken, vilka producerar el i en omfattning som med råge täcker hela kommunens behov.

2011 var ett bra år för kommunens företag. Alla branscher hade bra orderingång och omsättning. Kommunens näringslivsmål uppnåddes. Fler än 20 företag startades (32 stycken) och fler än 30 arbetstillfällen skapades.

Arbetspendlingen var större än någonsin. Cirka 480 personer pendlade till andra kommuner och till Norge. Ungefär 530 personer pendlade till Dals-Ed för att arbeta. Det ger ett pendlingsöverskott på cirka 50 personer. Näringslivet såg ingen avmattning under sista kvartalet men tror att en viss nedgång kommer under 2012.

Förstudien om GRI (Gränsregionalt industrisamarbete) avslutades och en projektansökan om fortsättning på projektet är inskickad. Dals-Ed är projektägare och projektet sker i nära samarbete med Haldens kommun, Haldens Industriförening, Bengtsfors kommun och Bengtsfors Utvecklings AB, Åmåls kommun, Strömstads kommun, Tanums kommun samt Företagarna Dals-Ed. Östfolds Fylke och Fyrbodal är medfinansierare. Projektets huvudsyfte är att hitta samarbets- och symmetrieffekter mellan norska och svenska industriföretag.

Under året lades mycket arbete ned på att finna lokallösningar för de två företagen Artinova AB och Munksjö Inpak AB vid kommunens fastighet i Hökedalen. Företagen finns kvar i fastigheten och diskussioner om lokallösningar inom fastigheten fortgår.

Under året beslutades om skatteväxling för kollektivtrafiken. Från och med 2012 övertas kollektivtrafiken av regionen.

Planerna på byggnation av ridhus kunde fullföljas och Eds Ryttarsällskap påbörjade byggnation av ett länge efterlängtat ridhus. Kommunen fullföljde sin del i uppgörelsen och betalade ut den miljon som tidigare avsatts i balansräkningen.

Internt inom kommunen genomfördes fyra betydelsefulla rekryteringar. Trots omvitnad svårighet att rekrytera medarbetare har Dals-Ed lyckats rekrytera en ny näringslivsutvecklare, en chef för individ- och familjeomsorgen, en personalchef samt en ekonomichef.

Uppföljningsprogrammet **Stratsys** infördes inom alla kommunens verksamheter. Verktöget skall underlätta för både politiker och tjänstemän att följa upp kommunens alla verksamhetsmål.

Dals-Edsmodellen är ett annat verktyg som togs fram under året. Syftet med modellen är att kraftsamla alla kommunens resurser kring barn, ungdomar och familjer som behöver extra stöd för att klara av vardagen.

Nytt programval för Utsiktens gymnasieskola. För att försöka säkerställa Utsiktens framtida existens ansökte kommunen hos Skolverket om att starta ett nytt program med skandinavisk inriktning. Programmet blir unikt och skall täcka tre skandinaviska länder.

En **e-strategiplan** för Dals-Ed togs fram under året och börjar gälla under 2012.

Servicenämnden togs bort från och med 2011 och verksamheten överfördes ansvarsmässigt till kommunstyrelsen med en egen förvaltningsorganisation (kommunstyrelsen teknik och service).

DRIFTPROJEKT

Inom kommunstyrelsen bedrivs projekt huvudsakligen med fokus på sysselsättnings- och näringslivsbefrämjande åtgärder.

Bland sådana projekt kan nämnas:

- Omställning Dals-Ed
- Co-operation
- Gränsregionalt industrisamarbete
- och energieffektiva kommuner.

Projekt *Omställning Dals-Ed* omsatte cirka 2,3 mkr, allt finansierat från ESF (Europeiska socialfonden) och staten. Projektet har avslutats.

Syftet med projektet var att höja kompetensnivån i krisbranscher som bil-, skogs- och pappersindustrin. Projektmålen var flera, men det viktigaste var att minst 50 procent av de yrkesverksamma inom dessa krisbranscher skulle genomgå kompetenshöjning under projekttiden. Detta mål uppnåddes. Nästan 100 procent av de anställda på Purtech (f.d. Fehrer) deltog i projektet, och större delen av personalen på de många mindre företagen deltog. Totalt deltog 170 personer i utbildningar, vilket är rimligt med tanke på att kommunstyrelsen hade 240 deltagare som underlag i ansökan och att Purtechs personalnivå minskat sedan det nya bolaget startade. De som intervjuades angående projektet upplevde att politikerna arbetar för kommunens bästa. Man uppskattade även att kommunen som projektägare hade satsat på de befintliga företagen, och att kommunen inte bara jagar nya etableringar.

Genom projektet fick företagen ökat medvetande när det gäller kompetensbehov. Större företag som Purtech (f.d. Fehrer) arbetar kontinuerligt med årliga utbildningsplaner, men de mindre företagen har inte haft detta som vana. Förhoppningsvis blir att regelbundet se över företagets utbildningsbehov nu ett naturligt inslag. Här kan näringslivsutvecklaren vara en dörroppnare för att upprätthålla och uppdatera den kompetensutvecklingsplan som alla företag gjorde innan projektet.

Förstudien kring projekt *Gränsregionalt industrisamarbete* avslutades och en projektansökan om fortsättning inlämnades. Projektets huvudsyfte är att hitta samarbets- och symmetrieffekter mellan norska och svenska industriföretag.

Co-operation är ett samarbete som inriktar sig på att attrahera nya investerare och företagare till Dals-Eds kommun och samfinansieras med näringslivet.

KOMMUNALA MÅL STABIL EKONOMI I BALANS

Inriktningsmål

Kommunstyrelsens verksamheter ska hålla budget.

Resultatmål

Alla verksamhetsansvariga ska hålla budget.	Målet nästan uppfyllt. Elva av tolv budgetansvariga hade budgetbalans.
---	--

STABIL TILLVÄXT OCH ENTREPRENÖRSKAP

Inriktningsmål 1

Dals-Ed ska ha en årlig stabil tillväxt. Det ska vara lika självklart att vara företagare som anställd.

Resultatmål 1

Kommunen ska ha minst 20 nystartade företag 2011.	Målet uppfyllt. Antalet nystartade företag 2011 var 32 stycken
---	--

Resultatmål 2

Under 2011 ska minst 30 nettojobb skapas i Dals-Eds kommun.	Målet förmodligen inte uppfyllt. Uppgifter saknas för att statistiskt säkerställa måluppfyllelsen. Under 2010 ökade sysselsättningen med 12 personer jämfört med föregående år.
---	---

Resultatmål 3

Den totala placeringen ska under år 2011 vara bättre än 2010 avseende Svenskt Näringslivs årliga kartläggning av företagsklimatet. (Utgångsvärde rankingen 2010 – Total ranking: plats 102.)	Målet uppfyllt. Resultat 2011: Total ranking: plats 70.
--	---

Resultatmål 4

Utifrån gällande näringslivsprogram för perioden 2011–2014 ska prioriteringar och handlingsplan för 2012 tas fram under 2011.	Målet uppfyllt.
---	-----------------

Resultatmål 5

Att under år 2011 öka befolkningsantalet jämfört med föregående år. (Utgångsvärde befolkningsantal 2010: 4 692.)	Målet inte uppfyllt. Befolkningsantal 2011: 4 679.
--	--

Inriktningsmål 2

Den totala arbetslösheten ska fortsatt minska i Dals-Eds kommun. Sysselsättningsgraden ska öka.

Resultatmål 1

Den totala arbetslösheten ska inte överstiga riksgenomsnittet under år 2011. (Total arbetslöshet = antalet arbetslösa + arbetssökande i program med aktivitetsstöd.)

Målet inte uppfyllt. Arbetslösheten uppgick till 9,7 procent i Dals-Eds kommun och i riket till 8,6 procent.

Resultatmål 2

Sysselsättningsgraden ska öka under år 2011 jämfört med föregående år. (Sysselsättningsgrad, statistik SCB – antalet sysselsatta./antal 20–64 år i befolkningen, år 2005 73,9 procent.)

Ingen uppgift klar för 2011.

Resultatmål 3

Arbetslösheten bland unga upp till 25 år ska understiga riksgenomsnittet.

Målet inte uppfyllt. Arbetslösheten uppgick till 24,0 procent i Dals-Eds kommun och i riket till 19,1 procent.

HÅLLBAR UTVECKLING, HÄLSA OCH MILJÖ

Inriktningsmål 1

Dals-Ed ska arbeta systematiskt och långsiktigt för att förbättra trivselen och hälsan i kommunen.

Resultatmål

Minska andelen dagliga rökare och snusare.

Målet uppfyllt. Andelen dagliga rökare minskade till 13,2 procent från 16 procent år 2007.

Inriktningsmål 2

Dals-Ed ska arbeta för att skapa förnyelsebara energialternativ samt finna alternativa besparingsformer.

Resultatmål 1

Alla kommunägda fastigheter ska under 2011 vara energideklarerade.

Målet uppfyllt. Energideklarationer genomfördes i samtliga av kommunens och Edshus ägda lokaler.

Resultatmål 2

Invånarna i Dals-Eds kommun ska årligen erbjudas utbildning inom hållbar utveckling.

Målet uppfyllt. Årligen genomförs aktiviteter och utbildning på temat.

Arbetsmarknadsenhetens Lennart Gustavsson i föreläsningstagen.

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Inriktningsmål

Kommunstyrelsen ska ha en god förankring med medborgarna och främja jämlikhet när det gäller möjligheterna till medborgerlig påverkan i samhällsfrågor.

Resultatmål 1

Kommunstyrelsen ska verka för att öka ungdomars delaktighet i samhällsutvecklingen.

Riktvärde: Upprätta och anta strategier för ungas delaktighet och inflytande.

Målet delvis uppfyllt. Styrdokumentet Dals-Edsmodellen – optimal samverkan för barn och unga – antogs. Fortfarande återstår att ta fram en handlingsplan utifrån Dals-Edsmodellen med åtgärder som ska stärka ungas delaktighet och inflytande.

Resultatmål 2

Implementera barnchecklistan och följa upp den på verksamhetsnivå i årsredovisningen.

Målet uppfyllt. Checklista framtog och godkändes av fullmäktige.

Resultatmål 3

Kommunstyrelsen ska anordna politiska medborgarmöten eller tematräffar två gånger per år.

Målet inte uppfyllt.

ÖKA ATTRAKTIONSKRAFTEN I BOENDE- OCH VERKSAMHETSMILJÖER

Inriktningsmål

Öka attraktionskraften i boende- och verksamhetsmiljöer samt utveckla nya attraktiva områden för boende.

Resultatmål 1

Att under år 2011 ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Eds samhälle.

Målet inte uppfyllt. Samrådshandling är påbörjad och målsättningen är att samråd kan påbörjas under första kvartalet 2012.

Resultatmål 2

Under år 2011 slutföra arbetet med utpekande av LIS-områden i Dals-Eds kommun.

Målet i princip uppfyllt. Kommunen har pekat ut 20 områden som varit utställda till den 12 december 2011. Målsättningen är att planen är helt klar februari/mars 2012.

Resultatmål 3

Under 2011 skall processen fortsätta tillsammans med Vägverket och näringslivet avseende en attraktivare infart till Ed.

Målet uppfyllt. Processen fortsatte under 2011 genom att frågan kring gestaltningen av infarten till Ed ska läggas med, dels som en del i den fördjupade översiktsplanen, dels ingå som en del i DP Jordbron.

KVALITETSSÄKRA KOMMUNENS BASVERKSAMHETER

Inriktningsmål

Dals-Ed ska vara ett föredöme vad gäller kvalitetssäkring av kommunens basverksamheter.

Resultatmål 1

Under år 2011 ska någon form av aktivitet gällande medborgarfokusering genomföras i varje nämnd som anknyter till det som framkommer i medborgarundersökningen från 2010.	Målet inte uppfyllt. Medborgarundersökningen har inte beaktats vid aktiviteter.
---	---

Resultatmål 2

Alla chefer i kommunen ska genomföra ett utbildningspaket utifrån konceptet Ständiga förbättringar.	Målet uppfyllt. Under 2011 har ett utbildningspaket med konceptet Ständiga förbättringar genomförts för samtliga chefer vid minst fem tillfällen.
---	---

TURISM

Inriktningsmål

Dals-Ed ska vara ett välkänt och attraktivt turistmål.

Resultatmål 1

Antal övernattningar i kommunen ska öka under år 2011.	Målet uppfyllt. För perioden januari–november 2011 ökade övernattningarna i Dals-Ed med 3 procent.
--	--

Resultatmål 2

Handeln ska öka under år 2011 jämfört med föregående år.	Ingen uppgift klar för 2011. För 2010 noterades en nedgång i detaljhandeln med 2 procent jämfört med föregående år.
--	---

UTVECKLA EN BEHOVSANPASSAD KOLLEKTIVTRAFIK

Inriktningsmål

Det ska vara möjligt att med acceptabel tidsåtgång kunna arbets- och studiependla till och från Ed.

Resultatmål 1

Fortsatt projektering avseende tillskapande av resecentrum i Ed.	Målet delvis uppfyllt. Projekteringen har inte påbörjats men en analys genomfördes av arkitektfirma kring förutsättningarna för den framtida trafiken i Dalsland och för projektering och detaljplanearbete för resecentrum i Dals-Ed.
--	--

Resultatmål 2

Under 2011 driva på regionen/Västtrafik och andra berörda för att förbättra kollektivtrafiken över gränsen Sverige–Norge för att möjliggöra arbets- och studiependling.	Målet uppfyllt. Arbetet pågår. I Göteborg–Oslo-samarbetet finns en kommunikationsgrupp där gränskommittén har två platser varav Dals-Ed har tilldelats en plats.
---	--

VERKSAMHETSMÅL RÄDDNINGSTJÄNST

Vision

Inom Dals-Eds kommun är nollvisionen uppnådd. Alla kommunens invånare och besökare känner säkerhet och stor trygghet. Det förebyggande arbetet inom räddningstjänsten ligger i fronten inom Västra Götalands län.

Inriktningsmål

Antalet insatser ska minska med två från 2005 (44 stycken exklusive automat- och IVPA-larm).

Resultatmål

Antalet insatser ska minska med två från 2005 (44 stycken exklusive automat- och IVPA-larm).	Målet uppfyllt. Antal larm 2011 var 27 stycken. 2010: 37 stycken.
--	---

ARBETSMARKNADSENHETEN

Stabil ekonomi i balans

Inriktningssmål

AME skall inom ramen för verksamheten delvis arbeta med uppdrag som gynnar kommunens tillväxt och samtidigt skapar en stabil ekonomi i kommunen.

Resultatmål

AME skall varje år involveras i minst ett nytt projekt som gynnar tillväxten i kommunen.	Målet uppfyllt. Under året rustade AME upp en industrifastighet på Jordbron dit enheten flyttade den egna verksamheten. Enheten fick på ett effektivt sätt en anpassad lokal till en bra kostnad. Från årsskiftet tog enheten över lokalens drift och underhåll som också har extern hyresgäst.
--	---

Stabil tillväxt och arbete

Inriktningssmål

Öka intresset hos de arbetslösa för att starta och driva eget företag i egen regi eller tillsammans med andra.

Resultatmål

AME skall tillsammans med vuxenutbildningen se till att minst två kurser om eget företagande och entreprenörskap anordnas per år.	Målet uppfyllt. Under året annonserades om starta eget-kurser vid två tillfällen (vår och höst). På våren var det för få deltagare men under hösten deltog sju personer. Några deltagare var redan igång med eget företag.
---	--

Nyckeltal AME	2011	2010	2009
Antal deltagare Returen14	29	23	14
Antal deltagare i OSA	4	5	5
Antal personer i arbetspraktik	10	3	3
Antal personer i ungdomsgarantin	0	0	0
Antal personer i feriepraktik	30	39	34
Antal kontaktade ungdomar efter avslutat gymnasium	59	0	0
Anställda med anställningsstöd/nystartsjobb	2	1	1
Anställda med lönebidrag	11	6	3
Plusjobb/Lyft	0	25	0
Sökande kontakter, Norgejobb etc.	64	165	70
Deltagare EU-proj Work Factory	41	23	30
Arena Ungdom			
Rehabteam samordningsförbundet	39	34	32
Starta eget-utbildning	22	7	36
Totalt	311	331	228

VERKSAMHETSBEKRIVNINGAR

Kommunstyrelsens verksamhetsområden visar följande utfall för 2011:

Verksamhet (kkr)	Utfall	Budget	Avvikelse
Administration	12 569	12 834	265
Personalövergripande verksamheter	595	696	101
Fastighetsadministration	548	601	53
Kommunservice	678	773	95
Särskilda servicefunktioner	578	171	-407
Folkhälsa och dylikt	306	336	30
Nämnd- och styrelseverksamhet	1 357	1 251	-106
Stöd politiska partier	102	98	-4
Övrig verksamhet politik	758	887	129
Fysisk teknisk planering	-31	-10	21
Näringslivsfrämjande åtgärder	292	711	419
Konsument- och energirådgivning	-49	-42	7
Turistverksamhet	1 539	1 545	6
Gata och väg	2 486	2 716	230
Parker och grönområden	1 822	1 830	8
Miljö och hälsa	321	5	-316
Räddningstjänst	4 237	4 455	218
Gem verksamhet block 2	1 209	1 210	1
Kulturverksamhet	58	85	27
Fritidsverksamhet	1 156	1 234	78
Förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg	279	282	3
Skolväsen barn och ungdom	688	1 108	420
Kommunal vuxenutbildning	213	258	45
Vård omsorg äldre och funktionshindrade	487	1 049	562
Gem verksamhet block 5	184	255	71
Flyktningmottagande	-62	-100	-38
Arbetsmarknadsåtgärder	1 205	1 441	236
Näringsliv och bostäder	-1 118	-205	913
Kommunikationer	3 272	3 518	246
Energi, vatten och avfall	2 208	2 553	345
Pension och personalförsäkring	-330	-932	-602
Intern ränta	-9 997	-12 457	-2 460
Kommunalskatt	-167 279	-167 165	114
Generella statsbidrag	-68 300	-68 197	103
Oförutsett	0	595	595
Finansiella kostnader och intäkter	2 821	3 650	829
Summa	-205 198	-202 961	2 237

Kommunstyrelsens verksamheter inklusive finansieringsverksamhet redovisade ett överskott på 2,2 mkr.

Följsamheten mot budget var mycket god bland de budgetansvariga. Endast en av elva budgetansvariga redovisade bud-

getunderskott. Arbete med utveckling av det nya personaladministrativa systemet fortsatte under året. Kostnaderna för intern ränteersättning ökade inte i den takt som beräknades i budget. Det skapade ett överskott på drygt 2 mkr på kostnadssidan. Under finansieringsverksamheterna redovisas ett lika stort underskott för intern ränteersättning.

Den interna ränteersättningen togs ut med 4,0 procent, enligt rekommendation från SKL. I budgeten räknades med 4 procent.

Med undantag för intern ränta redovisade finansieringsverksamheterna i övrigt ett överskott mot budget på 1 mkr, medan de löpande verksamheterna redovisade ett överskott på 1,2 mkr. Skatteintäkter och utjämningsbidrag redovisade ett överskott på 0,2 mkr. Räntenettet redovisade ett budgetöverskott på 0,8 mkr. Räntenivån utvecklades något mer gynnsamt än beräknat. Personalförsäkring och pensioner redovisade ett underskott på 0,6 mkr till följd av bland annat ökade pensionskostnader på grund av sänkt diskonteringsränta under 2011. I årets resultat ingår reavinster vid fastighetsförsäljningar med 0,4 mkr. Kompletterande avskrivning med 0,4 mkr gjordes för fastigheten Linden 2.

Kostnaderna för kollektivtrafik och bostadsanpassningen blev vardera 0,2 mkr lägre än beräknat.

Intäkter från näringsfastigheter och fastighetsförsäljningar redovisade ett totalt budgetöverskott på cirka 1 mkr.

Totala kostnader för timlöneförändring och semesterlöneskuld blev för kommunstyrelsen cirka 0,5 mkr mot budgeterat 0,1 mkr.

FRAMTIDEN

Projektet GRI (Gränsöverskridande industrisamverkan) med Norge skall genomföras med cirka 30 företag på vardera sidan gränsen. Dals-Eds kommun är projektägare: it-enheten omorganiseras och kvalitetssäkras under året. En e-strategiplan för Dals-Ed kommer att antas.

Fortsatt arbete med "Ständiga förbättringar" kommer att ske via LiA, Lärande i Arbetslivet. Projektet sker i samarbete med några kommuner i Fyrbodal samt universitetet i Tromsö.

Fiberdragning på landsbygden startas upp.

Dals-Eds kommun står för ordförandeskapet i Dalslandskommunernas kommunalförbund.

Kommunen kommer att fokusera mycket på åtgärder för att få ner ungdomsarbetslösheten.

Arbetet med bemanning och rekrytering intensifieras också under året.

En särskild analys kring de äldres behov av boende och vård på både kort och lång sikt redovisades under 2011. Analysen skall kunna användas som underlag för att förtydliga och korrigera mål och inriktningar i aktuell äldreomsorgsplan och utgör ett vägledande underlag för aktuella handlings- och åtgärdsplaner inom äldreomsorgen.

I budget för 2012 planerar socialnämnden att bedriva särskilt boende enbart vid Hagalid. Efter ombyggnad av Edsgårdets boende räknar nämnden med att det särskilda boendet flyttas över till Edsgärdet. Hagalid kommer därefter att bland annat kunna användas för trygghetsboende.

Ett nytt LSS-boende med fem platser beräknas vara klart för inflyttning efter sommaren 2012. Edshus AB svarar för byggnation.

Ett förslag till ny fördjupad översiktsplan (FÖP) för Eds tätort arbetas fram. I planen pekas ut förslag till nya attraktiva bostadsområden.

En viktig del för kommunen är järnvägen och att arbeta för att dels konkret ta fram förslag till resecentrum, dels se över den framtida dragningen av järnvägen i ett längre perspektiv. På sikt är detta också en mycket viktig utvecklingsfråga för kommunen.

Kända kommande byggprojekt är uppförande av sexton lägenheter på centrumtomten där detaljplanen vann laga kraft i fjol. Tre parhus ska uppföras på Orrvägen under förutsättning att detaljplanen kan ändras. Bostadsbolaget ska bygga om sju lägenheter inom bostadsområdet Kronoparken till LSS-boende.

Utredning kring organisation och lokaler för grundskolan och förskolan har pågått något år och under året förväntas beslut tas. Investeringsmedel har avsatts i plan med 20 mkr.

Gymnasiet tog fram ett samhällsprogram med skandinavisk elevrekrytering, vilket skall marknadsföras och införlivas i verksamheten.

Kulturskolan och Ungdomens hus skall knytas närmare varandra och en tredje inriktning skall tas fram.

Film- och biografverksamheten skall utvecklas och möjligheten att visa satellitsändningar skall prövas.

FOKUS-NÄMNDEN

VERKSAMHETSOMRÅDE

FOKUS-nämndens uppgift är att fullgöra kommunens ansvar inom fritids- och kulturverksamhet och det offentliga skolväsendet för barn, ungdomar och vuxna. Det omfattar förskoleverksamhet, grundskola, särskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och kommunal vuxenutbildning. Nämnden ansvarar också för svenskundervisning för invandrare, uppdragsutbildning för vuxna och ungdomsplatser.

EKONOMISKT UTFALL Resultaträkning

(kkr)	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011	Avvikelse
Intäkter	54 752	58 242	55 253	-2 989
Summa intäkter	54 752	58 242	55 253	-2 989
Personalkostnader	89 837	92 725	92 300	-425
Övriga kostnader	62 311	61 571	58 961	-2 610
Summa kostnader	152 148	154 296	151 261	-3 035
ÅRETS RESULTAT	-97 396	-96 054	-96 008	46

I stort sett alla verksamheter hade ett bokslut överensstämmande med budget. Vuxenutbildningen redovisade ett stort överskott (cirka 0,6 mkr) beroende bland annat på en ökad statlig finansiering. Utsiktens gymnasieskola är inne i en tid där anpassning till färre elever och eventuellt nya program pågår. Ett mindre underskott har noterats, vilket även avser internatboendet vid gymnasieskolan.

Jämfört med 2010 ökade både intäkter och personalkostnader. Personalkostnaderna ökade på grund av att Utsiktens gymnasiesärskola och dess boende hade en kraftig ökning av antalet elever och att elevernas stödbehov ökade. Övriga kostnader minskade genom att interkommunala avgifter sjönk

Utsiktens gymnasieskola söker ny verksamhetsinriktning.

då färre elever valde andra kommuners skolor. Minskningen beror även på lägre internkostnader för lokalvård då översyn av verksamheten har skett.

Investeringar

Objekt (kkr)	Bokslut 2011	Budget 2011	Avvikelse
FOKUS kansli och gemensamt	21	20	-1
Snörrumskolan inventarier	4	80	76
Förskolor inventarier	11	11	-0
Hagaskolan inventarier	53	52	-1
Gymnasieskolan inventarier	20	20	-0
Vuxenutbildning inventarier	0	6	6
FOKUS IT-satsning	94	93	-1
Digital biografutrustning	411	434	23
Summa	614	716	102

FOKUS-nämnden hade kvar 102 000 kronor från 2011 års investeringsanslag.

ÅRETS HÄNDELSE

ÅR 2011 VAR ETT HÄNDELSERIKT ÅR OCH ETT FRAMGÅNGSRIKT ÅR FÖR FOKUS-FÖRVALTNINGEN.

Förvaltningen har kommit långt med alla framtida prioriterade processer från 2010 års årsredovisning, vilket redovisas i löpande text nedan.

Under året samarbetade förvaltningen med V8-nätverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Karlstads universitet och Göteborgs universitet runt kompetensutveckling och forskning.

I och med införandet av den nya skollagen blev förskolan en egen skolform. Alla verksamheter inom förskola, grundskola och gymnasium har arbetat med implementering av den nya skollagen och de nya verksamhetsspecifika styrdokument. Införande på gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen sker under 2012.

I januari startade en ny förskoleavdelning provisoriskt i en lägenhet för att sedan under juni månad flyttas till en hyrd modul i anslutning till Ängsvallens förskola.

Hela grundskolan är nu tvåparallellig med totalt 470 elever. Årets avgångsklasser hade väldigt bra studieresultat med 221,7 meritpoäng som grupp, vilket också innebar att cirka 91 procent av eleverna i årskurs 9 hade lägst betyget godkänt i alla ämnen.

En byggrupp med personal från F-9 tog tillsammans med förvaltningen, tekniske chefen och arkitekt Peter Bergmann fram förslag på framtida skollokaler. Med dessa som underlag beslutades att avsätta 20 miljoner till om- och tillbyggnad av Hagaskolan samt renovering av Snörrumskolan.

Tre inspektioner genomfördes inom våra verksamheter, en av Skolinspektionen på särskoleverksamheten och två av Socialstyrelsen på gymnasiesärskolans boende. År 2011 antog Utsikten för första gången elever utan att vara riksrekryterande och det började 20 elever på de nationella programmen hotell- och turismprogrammet samt barn- och fritidsprogrammet.

En grupp jobbade under 2011 med att ta fram en ny utbildning på Utsikten, "Skandinaviska samhällsvetenskapsprogrammet".

Gymnasiesärskolan hade under året det högsta elevantalet, 86 stycken, sedan starten 2004.

Inför höstterminen 2011 startades ett nytt boende runt gymnasiesärskolan, Toppen 3. Inriktningen på boendet är personer med funktionshindret autism.

Utsikten har förnyat sitt it-arbete. Alla elever på gymnasiet och gymnasiesärskolan fick under hösten en egen dator, så kallad "en till en"-lösning.

Vuxenutbildningen lyckades bedriva utbildning i större omfattning än föregående år. Under året startade en omvårdnadsutbildning med deltagare av sju nationaliteter.

Kulturskolan medverkade i ett stort antal evenemang vilket gav eleverna många möjligheter att framträda. I början av maj reste 74 elever, personal och föräldrar till vår vänort Cepoy i Frankrike.

Ungdomens hus tar mer och mer form som ett allaktivitetshus där olika aktörer är med. Under sommaruppehållet var lokalen utlånad till konstnärernas sommarutställning.

2011 digitaliserades Svea-biografen och har nu en toppmodern utrustning.

Dalslandskommunerna upphandlade gemensamt ett biblioteksdatasystem.

Många evenemang och projekt genomfördes.

DRIFTPROJEKT

Verksamheter inom förvaltningen sökte och beviljades extern finansiering till ett flertal projekt.

Grundskola

Snörrumskolan fick 194 200 kronor i statsbidrag från Skolverket för att stärka basfärdigheterna läsa, skriva och räkna.

Hagaskolan ansökte inte om deltagande i några nya driftprojekt under 2011. Skolan deltar i ett projekt, *Inflytande på riktigt*, som bedrivs tillsammans med Rädda Barnen och avslutas våren 2012. **Utsikten**, Dals-Eds gymnasieskola, deltar under 2011/2012 i projektet STEPS (Strategiskt Entreprenörskap i Skolan).

Fritid och kultur

Projektjänst vid 20MTW. Daniel Haglund hade även under 2011 en projektjänst vid 20MTW.

Projektet Mediesamarbete Dalsland, som finansieras av regionen. Regionbiblioteket anslog under året 110 000 kronor till de fem Dalslandskommunerna

Bebyggelseinventering av Dals-Eds f.d. socken genomfördes av personal från Västarvet.

Fokusnämndens förvaltningschef Lars Bennersten kan förutom årets resultat också vara mycket nöjd med att andelen elever med godkända betyg i alla ämnen ökade kraftigt.

KOMMUNALA MÅL

STABIL EKONOMI I BALANS

Måluppfyllelsen för 2011 är mycket bra vad gäller nämndens mål, vilket bidrar till en stabil ekonomi i balans för Dals-Eds kommun.

I stort sett samtliga verksamheters bokslut överensstämde med budget.

FOKUS-nämnden har inför 2012 fått anpassningskrav motsvarande 2,5 mkr för att ligga i nivå med standardkostnaderna för förskola, grundskola och gymnasieskola.

Nämndens mål	Nyckeltal	Utfall	Målvärde	Måluppfyllnad
Inom FOKUS ska alla verksamheter ha ett bokslut i balans.	Genomförda investeringsprojekt.	614 000	Högst 716 000	86 %
	Budgetföljsamhet – personalkostnader verksamhetsområde.	100 %		100 %
	Budgetföljsamhet – övriga kostnader verksamhetsområde.	104 %		104 %
	Budgetföljsamhet – intäkter verksamhetsområde.	105 %		105 %

STABIL TILLVÄXT OCH ENTREPRENÖRSKAP

Måluppfyllelsen anses vara god. FOKUS-nämnden har fyra mål som ska spegla verksamheternas del i Dals-Eds kommuns arbete med stabil tillväxt och entreprenörskap.

2011 var ett mycket bra år där eleverna som lämnade år 9 hade otroligt bra resultat. Trycket på förskoleverksamheten var stort.

Nämndens mål	Nyckeltal	Utfall	Målvärde	Måluppfyllnad
Anpassa förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg utifrån efterfrågan.	Väntetid för de som inte fått plats för sitt barn inom förskoleverksamheten på önskat placeringsdatum.	1	Minst 0	0 %
	Andel (%) placerings sökande som erbjudits förstahandsvalet.	100 %	Högst 100 %	100 %
Kreativ lärmiljö med skapande verksamhet och experimenterande som inspirerar och utvecklar barnens/elevernas kreativitet.	Andelen ej godkända elever med åtgärdsprogram.		Högst 0 %	100 %
Öka möjligheterna till anställning och högre utbildning genom att höja utbildningsnivån.	Genomsnittligt meritvärde (betygspoäng) samtliga ämnen år 9 – SALSA.	222	202	110 %
	Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasieskolans nationella program.	91 %	Högst 100 %	91 %
	Andel av befolkningen som har minst 2- eller 3-årig gymnasieutbildning.	51 %	Högst 52 %	98 %
	Andel av befolkningen som har minst 2 års eftergymnasial utbildning.	21 %	Högst 21 %	100 %
LSS § 5: De personer som bor i gymnasiesärskolans boenden ska ges möjlighet att leva som andra.	Antal boende som under tredje och fjärde året har initierat och förankrat utslussningsarbetet mot arbetsliv eller daglig verksamhet och boende tillsammans med verksamheten.	44	44	100 %

HÅLLBAR UTVECKLING, HÄLSA OCH MILJÖ

Måluppfyllelsen är inte helt bra.

Grundskolans personal har varit upptagen med verksamhetsutveckling utifrån Skola 2011 och kommer att genomföra miljökörkortet under 2012, personalen vid boende med särskild service har prioriterad dokumentation m.m.

- Vad avser arbetsmiljön är det fortfarande omöjligt att få fram statistik på lägre nivåer från personalsystemet. Ett relativt stort antal olycksfall, som inte bara avser barns och elevers lek och idrott, rapporterades. Frågan bevakas fortlöpande.

- Idrott och motion är viktigt för en bra hälsa. Bra nyckeltal saknas, och en fritids- och kulturplan behöver upprättas.

Nämndens mål	Nyckeltal	Utfall	Målvärde	Måluppfyllnad
Öka medvetenheten om allas ansvar för vår gemensamma miljö.	Andel genomförda miljökörkort. Andel verksamheter som redovisar miljömål/aktiviteter.	103 3	Högst 199 Högst 4	52 % 84 %
FOKUS-nämndens verksamheter ska präglas av en god arbetsmiljö som förebygger ohälsa.	Antal rapporterade olycksfall och tillbud bland barn och elever. Nyttjande av FOKUS-nämndens rehabbudget (kk). Nyttjande av FOKUS-nämndens budget för kompetensutveckling, netto (kk).	35 366 1 039	Minst 0 Minst 367 Högst 1 067	0 % 100 % 97 %

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Måluppfyllelsen är inte riktigt så bra som man skulle önska.

FOKUS-nämnden ger varje år elever och föräldrar möjlighet att lämna synpunkter på verksamheter. De flesta eleverna besvarar enkäterna på skoltid och måluppfyllelsen blir därför relativt bra.

Av föräldrarna besvarade endast 51 procent enkäterna, vilket får sägas vara en mycket dålig siffra med dålig måluppfyllelse.

Ett relativt stort antal incidenter och dokumenterade fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling rapporterades. Verksamheterna har dock blivit mycket mer uppmärksamma på detta, vilket kan vara en orsak till antalet.

Nämndens mål	Nyckeltal	Utfall	Målvärde	Måluppfyllnad
Kommunens invånare ska genom biblioteket ha fri tillgång till information och kunskap.	Antal besök på huvudbiblioteket. Antal timmar/vecka som huvudbiblioteket har öppet utöver tiden 08–17 på vardagar.	32 577 7	Högst 38 000 Högst 7	86 % 100 %
Kommuninvånarna ska ges möjlighet att lämna synpunkter på verksamheterna.	Utlåning per invånare. Antal barn och elever som besvarar den årliga enkäten. Antal föräldrar som besvarar den årliga enkäten.	9 422 st 286 st	Högst 10 Högst 510 st Högst 562 st	90 % 83 % 51 %
Varje medarbetare ska ta ansvar för barns och elevers rätt till trygghet och möjlighet att utveckla förmågan till både självförtroende och hänsynstagande.	Antal incidentrapporter gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.	21	Minst 0	0 %
Brist på respekt för medmänniskor ska oavsett uttrycksform motverkas på ett tidigt stadium.	Antal dokumenterade ärenden rörande mobbning, diskriminering eller kränkande behandling.	11	Minst 0	0 %
LSS § 6: Verksamheten i gymnasiesärskolans boenden ska vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet.	Andel boende som i enkäten besvarar att de får vara med och bestämma vad som ska göras i boendet – OFTAST eller ALLTID.	55 %	100 %	55 %

ÖKA ATTRAKTIONSKRAFTEN I BOENDE- OCH VERKSAMHETSMILJÖER

Måluppfyllelsen anses vara bra utifrån förutsättningarna.

Biblioteket har till uppgift att bidra till ett levande centrum med bland annat utställningar, där även sommarens konstutställning ingår.

FOKUS-nämnden har fortfarande bara ekonomi till två inriktningar inom Kulturskolan, vilket egentligen innebär att namnet Kulturskola inte får användas.

Övrigt fritids- och kulturliv har ett minskande antal ungdomsaktiviteter.

Nämndens mål	Nyckeltal	Utfall	Målvärde	Måluppfyllnad
Biblioteket ska bidra till ett levande centrum.	Antal utställningar på biblioteket.	11	Högst 6	183 %
Alla kommuninvånare ska beredas ett aktivt fritids- och kulturliv.	Antal redovisade aktiviteter.	2 154	Högst 2 500	86 %
Kommunen ska ha en kulturskola.	Antal kulturinriktningar i Kulturskolan.	2	Högst 3	67 %

KVALITETSSÄKRA KOMMUNENS BASVERKSAMHETER

Måluppfyllelsen anses vara bra med ett undantag, elevernas NKI (Nöjd Kund Index), vilket har försämrats från 2010 års enkäter och nu ligger på en oacceptabel nivå, 56. NKI-frågorna avser upplevelsen av att få olika förväntningar tillgodosedda och

jämförda med en perfekt verksamhet, och vägs samman till ett NKI. Svarsskalan ligger från 1–10.

Stratsys som verktyg för uppföljning och utvärdering togs i bruk inom samtliga verksamheter under 2011. Från 2012 ska även arbetslagen delta i arbetet genom aktiviteter och lokala arbetsplaner.

Nämndens mål	Nyckeltal	Utfall	Målvärde	Måluppfyllnad
FOKUS-nämndens verksamheter ska vara av god kvalitet.	NKI - Nöjd Kund Index – föräldrar.	75	Högst 90	83 %
	NKI - Nöjd Kund Index – elever.	56	Högst 90	62 %
	Likvärdig betygssättning – svenska.	93 %	Högst 100 %	93 %
	Likvärdig betygssättning – matematik.	93 %	Högst 100 %	93 %
	Likvärdig betygssättning – engelska.	95 %	Högst 100 %	95 %
LSS § 6: Verksamheten i gymnasiesärskolans boenden ska vara av god kvalitet.	Stratsys – under 2012 ska nio arbetslag läggas till nuvarande aktiva användare.	16	Högst 16	100 %
	Antal boende som har en egen mapp och pärm som innehåller individuell dokumentation.	74	74	100 %

VERKSAMHETSBEKRIVNINGAR

Driftredovisning FOKUS-nämnden

Verksamhet (kkr)	Budget	Utfall	Avvikelse
Administrativa enheter	4 223	4 006	217
Politisk verksamhet	245	218	27
Kulturverksamhet	4 320	4 272	48
Fritidsverksamhet	2 218	2 159	59
Förskola och fritidshem	23 007	23 222	-215
Grund- och grundskola	40 497	40 409	88
Gymnasie- och gymnasieskola	19 789	20 112	-323
Internaten Utsikten	-647	-529	-118
Vuxenutbildning	2 789	2 185	604
Ofördelad spar	-433	0	-433
Summa	96 008	96 054	-46

Ett totalt underskott om 46 000 kronor för 2011. Största avvikelserna mot budget är:

- Administrativa enheter. Årets kompetensutveckling handlade till största delen om Skola 2011, vilket innebar lägre kostnader.
- Fritidshem redovisade ett underskott på cirka 200 000 kronor för vikariekostnader vid personalfrånvaro.
- Utsiktens gymnasieskola redovisade ett underskott på cirka 200 000 kronor, och interkommunala kostnader andra kommuner redovisade ett underskott på cirka 100 000 kronor.
- Utsiktens gymnasieskolas internat redovisade ett underskott p.g.a. färre boende vilket gav lägre intäkter.
- Vuxenutbildningen redovisade ett stort överskott på cirka 600 000 kronor.
- FOKUS-nämnden fick ett sparkrav inför 2011 på 500 000 kronor. Av detta är 433 000 kronor inte fördelade på verksamheterna.

ADMINISTRATIVA ENHETER

Kostnader för FOKUS-kansli, kompetensutveckling, rehabilitering samt it ligger centralt. Anslaget för kompetensutveckling användes under året till största delen för Skola 2011, vilket innebar lägre kostnader än budgeterat. En lönebidragsintäkt som inte var budgeterad bidrar även till överskottet.

POLITISK VERKSAMHET

I reglementet för FOKUS-nämnden anges en tydlig ansvarsfördelning.

Under året sammanträdde FOKUS-nämnden tolv gånger. Arbetsutskottet sammanträdde tio gånger. Frågan om grundskolans lokaler och organisation samt Ungdomens hus var ständigt återkommande frågor vid årets sammanträden. Under våren 2011 hade FOKUS-nämnden en heldag med verksamhetsansvariga för att diskutera mål och framtid.

KULTURVERKSAMHET

Allmän kulturverksamhet

	2009	2010	2011
Svea Bio – antal biobesök/år	4 251	3 799	4 782
Svea Bio – antal biobesök/ föreställning	63	50	52
Svea Bio – antal föreställningar	68	75	92
Studieförbund – antal studietimmar i bidrag	3 517	3 850	3 178

Alla barn och ungdomar gavs tillfälle att uppleva minst två kulturella arrangemang på skoltid. I övrigt erbjöds kulturarrangemang både i egen regi och genom föreningar och studieförbund. Aktiviteter för barn och ungdom anordnades under sportlov och höstlov.

Arrangemang och övrig kulturverksamhet

Nationaldagsfirandet drabbades av dåligt väder och flyttades inomhus för första gången på minst 20 år. Årets kulturstipendium delades ut till John Karlsson och Hjärdis Ljunggren.

25–26 mars arrangerade Dalslands litteraturförening Nordiska Novelldagarna i Dals-Ed. Årets ljusfest genomfördes som en manifestation för öppenhet och tolerans och blev mycket positivt mottagen. Ett författarbesök med Mikael Niemi och Therese Söderlind arrangerades i november.

Fyrbodals bokprojekt Lågor blev en succé!

Även 2011 kunde FOKUS ställa upp med lokal till lokala konstnärers sommarutställning.

Biograf

Svea Bio bjöd på två gratisföreställningar av filmen Avatar för att ge kommuninvånarna tillfälle att ta del av den nya digitala biografutrustningen med 3D-teknik. Publik tillströmningen var i övrigt bra.

Barn-och ungdomsverksamhet

Årets Ung kultur möts, UKM, genomfördes med lokal festival i Ed den 11 mars. Kulturläger anordnades under sommaren av

Fyrbodal, med deltagande av några ungdomar från kommunen. Under sportlovet arrangerades traditionsenligt olika aktiviteter.

Samtliga barn i förskola och skola fick möjlighet att se skolfilm och uppleva minst en teater- eller musikföreställning på skoltid.

Bibliotek

	2009	2010	2011
Öppethållande (antal tim/v)	27	29	29
Besökare på huvudbiblioteket (besök)	35 770	34 361	32 577
Utlåning på huvudbiblioteket (exemplar)	44 964	45 020	43 296
Aktiva låntagare (antal personer)	2 059	2 006	1 629
Antal bokningar datorer	2 213	2 534	1 976

Låntagarna kan använda samma lånekort i kommunerna Dals-Ed, Bengtsfors och Färgelanda och har tillgång till det samlade mediebeståndet. Behovet av datorer för turister är stort.

Tillsammans med övriga Dalslandskommuner jobbade biblioteket med upphandling av ett gemensamt biblioteksdatasystem. Samarbetet kommer också att omfatta en gemensam hemsida.

Bibliotekets utlåning minskade med 3,6 procent till 43 296 lån/år. Det är framför allt lån av barn- och ungdomslitteratur som minskar. Minskningen är en trend som gäller hela riket och har flera orsaker. Utlåningen per invånare är 9,3 i Dals-Ed, vilket är högre än riksgenomsnittet.

Kulturskola

	2009	2010	2011
Totalt antal inskrivna elever	174	215	210
Andel av totala antalet elever åk 3–9 (%)	44		54
Antal musikelever	135	122	135
Antal danselever	79	123	122
Antal elever i kö	20	54	10
Antal aktiviteter/elev	1,8	1,9	1,3
Andel elever som framträtt inför publik	70 %		87 %

Kulturskolan har ansvaret för den obligatoriska musikundervisningen vid grundskolan förutom i åk 1.

Kulturskolans frivilliga verksamhet vänder sig till barn och ungdomar i åldrarna 9–18 år. När barnen börjar åk 3 erbjuds alla att börja spela ett instrument. Kulturskolan ger instrumentalundervisning på ett antal olika instrument och undervisning i sång. Många elever väljer även att spela och sjunga tillsammans i orkestrar och köer. Kulturskolan ger även undervisning i dans från och med förskoleklass och uppåt. All undervisning är avgiftsbelagd.

FRITIDSVERKSAMHET Allmän fritidsverksamhet

	2009	2010	2011
Föreningar – antal redovisade ungdomsaktiviteter	2 340	2 500	2 154
Föreningar – antal föreningar som fått aktivitetsstöd	16	15	12
Föreningar – bidrag kr/redovisad aktivitet	51	48	56
Simskola – antal deltagare i simundervisning	68	81	74
Simskola – antal sålda simmärken	449	483	450

Föreningar och studieförbund

Kommunalfullmäktige utarbetade och beslutade under året en policy för föreningslokaler. Syftet med policyn är att få så rättvisa regler som möjligt. För egna föreningslokaler ska i fortsättningen alltid avtal skrivas mellan föreningen och kommunen. Föreningarna betalar en subventionerad hyra på 100 kr/m² och år.

Barn- och ungdomsverksamhet

Under sportlovet arrangerades traditionsenligt olika aktiviteter av föreningar och bibliotek och andra kommunala institutioner. Sommarsimskolor hölls i Ed, Skottsjön, Nössemark och Håbol.

Ungdomens hus 20MTW

Utformningen av Ungdomens hus sker i samverkan mellan personal och ungdomar.

Verksamheten vänder sig till åk 7 och uppåt. Ungdomens hus har öppet fem kvällar i veckan och där tjänstgör 1,25 personal fördelad på två 50-procentstjänster och timanställda. Under 2011 var också en verksamhetsutvecklare projektanställd med externa resurser. Även personal från andra förvaltningar deltar i verksamheten.

FÖRSKOLEVERKSAMHET OCH FRITIDSHEM

En heltidsplats omfattar 30 timmar i förskola och familjedaghem och 15 timmar i fritidshem. Barnens scheman anger genomsnittlig placeringstid – se tabell. Kommunens taxa med dagens tre nivåer innebär många 15-timmarsbarn i verksamheterna.

Personaltäthet/100 heltidsbarn	2009	2010	2011
Förskola (30h)	23,4	23,4	22,6
Fritidshem (15h)	3,0	4,5	4,5
Pedagogisk omsorg (30h)	24,9	21,8	22,7

Genomsnittlig placeringstid (h)	2009	2010	2011
Förskola	22,7	25,4	25,4
Fritidshem	15,3	15,0	14,1
Pedagogisk omsorg	20,5	21,0	22,1

Förskolor

I kommunen finns fyra förskoleenheter med totalt tio avdelningar omfattande cirka 180 barn. Syskongrupperna har i snitt tre personal per avdelning. Småbarnsgrupperna har en något högre personalstyrka då mindre barn är mer personalkrävande.

För barn i behov av särskilt stöd löses situationen med resurspersonal eller extrainsatta timmar. Det är svårt att inom den tilldelade budgetramen klara resursbehovet.

I kommunen finns också en familjecentral med verksamhet för barn och föräldrar, som bedrivs i samarbete mellan FOKUS-förvaltningen, socialförvaltningen, primärvården och Svenska kyrkan. FOKUS-förvaltningen står för en förskollärartjänst på 60 procent.

Pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg består av åtta dagbarnvårdare som har 46 barn i åldrarna 1–12 år, drygt 60 procent av barnen är fritidsbarn. Dagbarnvårdarna har en gemensam lokal i Gamla Möbelkompaniet.

Fritidshem

Fritidshemmet vid Snörrumskolan har fyra avdelningar med cirka 30 barn inskrivna på varje avdelning. Antalet inskrivna barn är totalt cirka 120. Öppettider är 6.00–18.00.

Många barn och en låg personaltäthet innebär att vikarier alltid måste tas in vid frånvaro.

GRUND- OCH GRUNDSÄRSKOLA

Grundskola

Antalet grundskoleelever i åk F–9 ligger från läsåret 2011/2012 på den för framtiden gällande nivån, cirka 450 elever eller cirka 45 elever/årskurs. Kommunen har en tvåparallellig grundskola.

Verksamheten ser en ökning av elever i behov av olika typer av extra stöd.

Antalet elever med godkända betyg i alla ämnen (91 procent) ökade kraftigt jämfört med 2010 och ligger även högt jämfört med riket.

Lokaltredning inleddes under 2010 med såväl verksamhet som lokalbehov i fokus. Planer utarbetades och projekterings- och planeringsarbetet fortsätter under ledning av förvaltningschefen.

Grundskolans mål (riket)	2009	2010	2011
Andelen elever i åk 9 som erhåller lägst betyg godkänt (nått målen) i alla ämnen ska öka.	76,4 (77,0)	56,4 (76,6)	90,9 (77,3)
Det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i Dals-Eds kommun ska ligga i nivå med riket.	202,8 (209,6)	188,4 (208,8)	221,7 (210,6)
Andelen elever behöriga att söka ett nationellt gymnasieprogram ska ligga i nivå med, eller över, riksnittet.	87,3 (88,8)	76,4 (88,2)	90,6 (85,1)

Måluppfyllelsen vad gäller elevernas resultat när de lämnade åk 9 våren 2011 var ovanligt bra.

Grundsärskola

Nya elever och förändrade behov av stöd för grundsärskoleelever innebär en stor kostnadsökning. Därtill kom en ökning av skolskjutskostnaderna. En revidering av budgeten med tilläggsanslag genomfördes under våren 2011. Verksamheten omfattades under året 6–8 elever. De flesta gick i grundsärskola i andra kommuner, vilket innebär interkommunala avgifter och dagliga resekostnader.

GYMNASIE- OCH GYMNASIESÄRSKOLA

Gymnasie- och gymnasiesärskola – externt

Gymnasieskolans mål (riket)	2009	2010	2011
Andel avgångselever som efter fyra års studier lämnar gymnasieskolan med slutbetyg innebärande grundläggande behörighet till högskola och universitet ska öka.	79 (76)	65 (76)	68 (76)

Verksamhetsområdet omfattar samtliga ungdomar i åldern 16–19 år i Dals-Eds kommun. För eleverna i gymnasiesärskola gäller till 20 års ålder. De flesta av kommunens elever i gymnasieskola fullgör sin gymnasieutbildning vid skolor i andra kommuner, det stora flertalet går i Uddevalla.

Samtliga elever i gymnasiesärskolan går på Utsiktens gymnasiesärskola.

Utsiktens gymnasieskola

Utsikten, Dals-Eds gymnasium, hade under hösten 2011 fyra program: hotell- och turismprogrammet med 12 elever, barn- och fritidsprogrammet med 9 elever, turismledarprogrammet med 43 elever och introduktionsprogrammen med 16 elever. Totalt representerades 35 kommuner i skolans elevgrupp.

På gymnasiet jobbar 20 personal. Samtliga gemensamma kostnader för Dals-Eds gymnasium budgeteras och bokförs under gymnasiet men avser även gymnasiesärskolan.

Utsiktens gymnasiesärskola

Utsikten, Dals-Eds gymnasiesärskola, omfattar fyra program, Barn-Omsorg-Service (BOS), Bygg-Fastighet-Miljö (BFM), Hotell- och restaurang (HR) samt Individuellt program (IVP) med yrkesträning och verksamhetsträning. I augusti 2011 hade gymnasiesärskolan 85 elever.

Boende med särskild service – gymnasiesärskolans internat består av fem boenden med 73 boendeplatser. Vid årets slut bodde det sammanlagt 73 ungdomar på internaten.

VUXENUTBILDNING

	2009	2010	2011
Deltagare särsvux	1	1	1
Deltagare grundläggande vuxenutbildning	16	15	30
Deltagare gymnasiekurser teori	128	63	58
Deltagare gymnasiekurser yrkes	30	24	52
Deltagare SFI	32	34	40
Deltagare högskolekurser			
distans	8	0	0
Totalt antal deltagare	215	137	181
Våren poäng	19 110	15 495	20 155
Hösten poäng	23 095	18 315	23 850
Totalt poäng	42 205	33 810	44 008
Antal högskolekurser på distans	2	0	0

Vuxenutbildningen är en mycket konjunkturkänslig verksamhet, vilket förklarar skillnaderna i verksamheten mellan åren.

FRAMTIDEN

De processer som prioriterades i 2011 års redovisning genomfördes eller följer lagd tidsplan.

Processer under 2012:

- Förvaltningen deltar i EU-projektet LIA, Lära i Arbetet.
- Fortsatt implementering av skollag och verksamhetsspecifika styrdokument.
- Förskolan prioriterar arbete för att motverka barns övervikt och fetma samt smittspridning.
- Snörumskolans hela personalgrupp deltar i en utbildning vid Karlstads universitet om värdegrund och likabehandling.
- Hagaskolan arbetar med åtgärder för att möta upptäckta behov av stöd snabbt och effektivt.
- Gymnasiets nya samhällsprogram med skandinavisk elevrekrytering marknadsförs och införlivas i verksamheten.
- Gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen implementerar de nya styrdokumenterna i sina verksamheter.
- Inom boende med särskild service införs dokumentationsprogrammet ProCapita för all dokumentation om elever.
- Kulturskolan och Ungdomens hus knyts närmare varandra och en tredje inriktning tas fram.
- Film- och biografverksamheten utvecklas och möjligheten att visa satellitsändningar prövas.
- En fritids- och kulturplan tas fram.
- En kulturvecka genomförs.

I ett längre perspektiv ska kommunen uppnå en plats bland de 25 procent bästa kommunerna i Sverige i SKL:s jämförelser och bli en förebild för andra kommuner inom samtliga verksamhetsområden.

PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

VERKSAMHETSOMRÅDE

Plan- och byggnadsnämnden i Dals-Eds kommun fullgör uppgifter inom plan- och byggväsendet (plan- och bygglagen = PBL med flera lagar). Huvuduppgifterna är att pröva bygglov, rivningslov, marklov, förhandsbesked och strandskyddsdispenser, upprätta detaljplaner och bistå kommunstyrelsen vid översiktsplaneringen. Tillsyn enligt PBL och kartverksamheten ligger också inom ansvarsområdet.

EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

Belopp i kkr	Bokslut	Bokslut	Budget	Avvikelse
	2010	2011	2011	
Intäkter	-1 003	-1 002	-709	293
Summa intäkter	-1 003	-1 002	-709	293
Personalkostnader	1 131	1 210	1 256	46
Övriga kostnader	1 318	1 337	1 021	-316
Summa kostnader	2 449	2 547	2 277	-270
ÅRETS RESULTAT	1 446	1 546	1 568	22

Investeringar (kkr)

Objekt	Bokslut	Budget	Avvikelse
	2011	2011	
Inventarier	6	27	21
Summa	6	27	21

Fortsatt bostadsbyggnation kan bli aktuell vid Orrvägen i Ed.

ÅRETS HÄNDELSER

Plan- och byggnadsnämnden består av fem ledamöter och fem ersättare.

Nämnden hade under året åtta sammanträden. Pappersanvändningen minskade tack vare att kallelser och handlingar utsändes digitalt. 213 ärenden registrerades i Byggreda, varav 90 bygglov, 5 förhandsbesked och 18 strandskyddsdispenser prövades. Exempel på bygglov är nybyggnad av sex villor för permanentboende, sex fritidshus, femton transformatorstationer, tidsbegränsat bygglov för nytt daghem, nybyggnad ridhus, ny tvätthall för Bertils Bil, om- och tillbyggnader av industrilokaler, garage samt mindre om- och tillbyggnader. Andra typer av ärenden som hanterades var anmälningar, tillsyn, remisser m.m.

Tillsyn att obligatorisk ventilationskontroll (OVK) har utförts enligt lagstiftningen skedde genom att samtliga fastighetsägare som inte har utfört kontrollen fick påminnelse/föreläggande att inkomma med protokoll från besiktning.

2 maj 2011 trädde en ny plan- och bygglag (PBL) i kraft. Nya uppgifter tillkom i handläggningen. Syftet med den nya lagstiftningen var att skärpa kontroll och tillsyn, minska antalet byggfel, förbättra kvaliteten, tydliggöra processen samt byggherrens och kommunens roller. Samtliga tjänstemän på plan- och byggherrens kontor och förtroendevalda i plan- och byggnadsnämnden genomgick utbildningar i ny PBL. Tjänstemännen deltog i samtliga handläggarutbildningar med fördjupningskurser, och

bygginspektören gick dessutom kurs för kontrollansvarig. En översyn av rutiner, uppdatering av mallar och blanketter gjordes. Reglemente, delegationsordning och PBL-taxan reviderades. Hemsidan omarbetades med förbättrad information.

Gemensam vindbruksplan för den del av Dalsland som avser Dals-Eds kommun vann laga kraft.

Byggandet av vindkraftsparken med 21 stycken vindkraftverk på Töftedalsfjället färdigställdes och invigdes.

Tematiskt tillägg till översiktsplan (ÖP) avseende utpekade LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen) ställdes ut under två månader.

Arbetet med fördjudad översiktsplan för Eds tätort (FÖP Ed) fortsatte och ett informellt samrådsmöte med länsstyrelsen hölls inför framtagande av samrådshandling.

Fyra detaljplaner antogs:

- Ändring av detaljplan för Hotell Dalsland från hotell- till bostadsändamål.
- Två detaljplaner för fritidshus och bostäder i Nössemark, finansierade av exploatör.
- Ändring av detaljplan för centrumtomt för byggnation av flerbostadshus.

Översyn av detaljplaner för Jordbrons industriområde gjordes inför kommande detaljplanearbete för anpassning till nuvarande verksamheter.

Färgelanda kommun sa upp samverkansavtal om planingenjörstjänst. En mindre organisationsförändring genomfördes på plan- och byggkontoret. Ny handläggare anställdes.

Nämndens budget följde tilldelad ram och redovisade ett litet överskott.

DRIFTPROJEKT

Planverksamheten bedöms som driftprojekt.

Projekt 2011

- 3025 Detaljplan (2 st) Nössemarks-Strand 1:10 (privat exploatör). *Avslutad.*
- 3042 ÖP landsbygdsutveckling. Fortsätter 2012 under projekt 3001.
- 3043 FÖP Ed. Fortsätter 2012 under projekt 3002.
- 3045 Ed 2:17 centrum. *Avslutad.*

Projekt 2012:

- 3001 ÖP landsbygdsutveckling. Budget 2012: 26 000 kr.
- 3002 FÖP Ed. Budget 2012: 130 000 kr.
- 3003 Detaljplan Jordbrons industriområde. Budget (från 2011): 109 000 kr.
- 3004 Detaljplan Orrvägen. Ingen budget – privat exploatör finansierar.
- 3099 Övriga planprojekt. Från intäkter: 39 000 kr.

KOMMUNALA MÅL

STABIL EKONOMI I BALANS

Inriktningsmål

Utökad verksamhet (t.ex. planarbete initierat av exploatör) finansieras med avgifter.

Resultatmål

Minst 20 procent av nämndens nettokostnader ska finansieras genom avgifter.	Målet uppfyllt. Cirka 39 procent finansierades genom avgifter.
---	--

Aktiviteter som ska bidra till måloppfyllelsen

Använda rationella arbetsätt, uppföljning och rutiner.

STABIL TILLVÄXT OCH ENTREPRENÖRSKAP

Inriktningsmål

Ha en god framförhållning avseende planering så att olika behov inom handel, verksamheter och boende kan tillgodoses.

Resultatmål

Minst en ny detaljplan per år upprättas.	Målet uppfyllt. Fyra detaljplaner antogs. Avstämning har skett med kommunstyrelsens arbetsutskott.
--	--

Aktiviteter som ska bidra till måloppfyllelsen

Avstämning med kommunstyrelsens arbetsutskott minst tre gånger om året där mål och strategier stäms av mot det som händer i kommunen.

HÅLLBAR UTVECKLING, HÄLSA OCH MILJÖ

Inriktningsmål 1

All planläggning ska ta hänsyn till de nationella miljömålen och folkhälsomålen.

Resultatmål

Andel antagna planer under året med miljö- och folkhälsosyn ska vara 100 procent.	Målet uppfyllt.
---	-----------------

Inriktningsmål 2

Energianvändningen i byggnader ska minska med 10 procent.

Resultatmål

Utöva tillsyn så att berörda byggnader till minst 90 procent är ventilations- (OVK) och energideklarerade.	Målet inte uppfyllt. Cirka 50 procent av byggnaderna som ska vara OVK-besiktigade och energideklarerade är inte klara.
--	--

Aktiviteter som ska bidra till måluppfyllelsen

Vid all planläggning görs en miljöbedömning enligt upprättad checklista.

Aktivt via tillsynsregister följa upp OVK- och energideklARATIONER.

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Inriktningsmål 1

Information om bygglov och planer ska vara tillgänglig för alla.

Resultatmål

Information och blanketter ska finnas tillgängliga på hemsidan.	Målet uppfyllt. Hemsidan har omarbetats och förbättrats.
---	---

Inriktningsmål 2

Plan- och byggnadsnämnden ska ha en god dialog med medborgarna när det gäller planering och byggnation.

Resultatmål

Samrådsmöten hålles vid utarbetande av nya detaljplaner och översiktsplan.	Målet uppfyllt.
--	-----------------

Aktiviteter som ska bidra till måluppfyllelsen

Utveckla medborgardialogen genom utökad information via bland annat hemsidan. Alla detaljplaner skickas bland annat till ungdomsråd och pensionärsorganisationer på samråd.

ÖKA ATTRAKTIONSKRAFTEN I BOENDE- OCH VERKSAMHETSMILJÖER

Inriktningsmål

Resultatmål	Målet delvis uppfyllt.
Skapa möjligheter i översiktsplan och detaljplaner till attraktivt boende.	Öppna upp minst ett attraktivt område för byggnation (t.ex. sjönära tomter). Arbete pågår med tillägg till ÖP ang. landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Aktiviteter som ska bidra till måluppfyllelsen

Arbeta fortlöpande med planering och bostadsförsörjningsfrågor.

KVALITETSSÄKRA KOMMUNENS BASVERKSAMHETER

Dals-Eds kommuns basverksamheter ska kännetecknas av hög kvalitet och service, effektivitet och god hushållning med resurser.

Inriktningsmål

Handläggning av ärenden och planer ska vara snabb, korrekt och rättssäker.

Resultatmål

Alla PBN:s tjänstemän och politiker ska genomgå minst en utbildning i nya plan- och bygglagen under 2011.	Målet uppfyllt.
---	-----------------

Aktiviteter som ska bidra till måluppfyllelsen

Tjänstemän och politiker ska vidareutbildas och hålla sig väl informerade om lagstiftningen.

VERKSAMHETSBESKRIVNINGAR

Plan- och byggnadsnämndens verksamhet ska verka för en god byggnadskultur samt en god stads- och landskapsmiljö.

Plan- och byggnadsnämnden ska med beaktande av den enskilda människans frihet främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.

Plan- och byggnadsnämndens verksamhet ska spegla de gemensamma värderingar som hela kommunorganisationen tagit fram gemensamt, den så kallade "Värdegrunden".

LOV OCH TILLSYN

Inriktningsmål

Beslut fattas senast 10 veckor efter inkommen komplett ansökan.

Resultatmål

Inga ansökningar som är kompletta ska ha en längre handläggningstid än 10 veckor.	Målet uppfyllt.
---	-----------------

Aktiviteter som ska bidra till måluppfyllelsen

Beredningen av ansökningar ska vara en prioriterad arbetsuppgift.

PLANVERKSAMHETEN

Kommunens översiktliga planering anger hur allmänna intressen och miljö- och riskfaktorer bör beaktas vid användningen av mark- och vattenområden i hela kommunen. Kommunstyrelsen är ansvarig för kommunens översiktsplanering.

Kommunen har över 70 detaljplaner av olika aktualitet, varav 31 är antagna efter plan- och bygglagens ikraftträdande 1987. Planerna är juridiskt bindande och innebär byggrätt för t.ex. bostäder, industri, handel o.s.v. i enlighet med planens bestämmelser.

Inriktningsmål

Kommunens översiktsplan ska vara kommunens strategiska måldokument/framtidsplan för planering.

Senast vid nästa mandatperiods utgång ha en aktuell väl genomarbetad och förankrad ÖP som skapar en långsiktigt hållbar samhällsstruktur.	Målet inte uppfyllt. Arbetet påbörjat med FÖP, Eds tätort, tillägg till ÖP, LIS-områden, färdigt för antagande 2012.
---	--

Inriktningsmål

Ha en god planberedskap så att nya detaljplaner vid behov kan upprättas.

Resultatmål

Minst en ny detaljplan per år upprättas.	Målet uppfyllt. Fyra detaljplaner antogs.
--	---

Aktiviteter som ska bidra till måluppfyllelsen

Fördjupad översiktsplan/ortsanalys/framtidsplan för Eds tätort revideras. Tematiskt tillägg till ÖP för landsbygdsutveckling i strandnära lägen antas. En översyn av ÖP 03 påbörjas.

KARTVERKSAMHETEN

Kart- och GIS (geografiska informationssystem) omfattar ajourföring av kommunens primärkarta, utveckling och underhåll av det digitala kartverket samt sammanställning och presentation av lägesbunden information.

Inriktningsmål

Genomföra databaslagring och redigering av kommunens geografiska information, kallad Geoassistans. Bygga upp ett väl fungerande kartstöd för interna användare.

Resultatmål

Ha ett väl fungerande kartstöd för interna användare.	Målet uppfyllt. Alla interna användare som har behov av Infovisaren får tillgång.
---	---

FRAMTIDEN

Ett förslag till ny fördjupad översiktsplan (FÖP) för Eds tätort arbetas fram. I planen pekas förslag ut till nya attraktiva bostadsområden. I samband med planarbetet sker en dialog med länsstyrelsen, Trafikverket, övriga myndigheter och allmänheten som ger riktlinjer för framtida utvecklingsmöjligheter i Eds tätort. FÖP:n är ett viktigt underlag för Ed och framtiden. Riktlinjer för översyn av den kommunomfattande översiktsplanen (ÖP 03) ska tas fram. Kommunfullmäktige ska minst en gång under mandatperioden ta ställning till översiktsplanens aktualitet.

Tematiskt tillägg till ÖP om utpekande av områden för landsbygdsutveckling har varit utställd och ska antas av kommunfullmäktige. Detta kan innebära mer byggnation i strandnära lägen och eventuellt nya detaljplaner som får initieras och bekostas av exploatörer.

Ett förslag i arbetet kring nytt resecentrum som rör en etappindelning, som kan förbättra möjligheterna till finansiering, bland annat genom att söka extern finansiering, håller på att tas fram. Diskussion har förts om behovet av en eventuell ny detaljplan i samband med projekteringen. En viktig del för kommunen är järnvägen. Arbetet gäller att dels konkret ta fram förslag till resecentrum, dels i ett längre perspektiv se över den framtida dragningen av järnvägen. På sikt är detta en viktig utvecklingsfråga för kommunen.

Ändring av detaljplaner för Jordbrons industriområde påbörjades med syfte att anpassa till nuvarande användning och möjliggöra att tidsbegränsade bygglov blir permanenta.

Exploator har ansökt om planändring på egen bekostnad, och om att få köpa till parkmark på Orrvägen för utökad byggrätt till bostäder.

Efter att vindbruksplanen vann laga kraft har intresset för vindkraftsetableringar i Dals-Eds kommun blivit stort. Det debatteras mycket i tidningar och det finns både de som förespråkar och de som tar helt avstånd från vindkraftsetableringar. Flera vindkraftsbolag gör utredningar både inom utpekade lämpliga områden (Buråsen och Lerdal) och övriga områden (Håbol). Länsstyrelsen ansvarar för tillståndsprövningen för stora anläggningar om sju eller fler verk, där totalhöjden på verken är högre än 120 meter, eller om två eller fler verk är över 150 meter. Kommunen har vetorätt vid exploateringar och måste enligt miljöbalken tillstyrka en vindkraftsetablering för att länsstyrelsen ska kunna bevilja tillstånd. Det finns även intresse från privatpersoner att uppföra fyra verk med en maximal höjd av 150 meter inom område som utpekats som övrigt område i Töftedal (anmälnings- och bygglovspliktiga verk).

Kända kommande byggprojekt är: sexton lägenheter uppförs på centrumtomten där detaljplanen vann laga kraft i fjol, tre parhus uppförs på Orrvägen under förutsättning att detaljplanen kan ändras, kommunens bostadsbolag bygger om sju lägenheter till LSS-boende inom bostadsområdet Kronoparken.

I bygglovsprocessen ställs högre krav på handlingar, tillsyn och kontroll. Arbetet pågår efter Lean-konceptet med ständiga förbättringar för att få ett bra flödesschema i processen.

TEKNIK OCH SERVICE

VERKSAMHETSOMRÅDE

2011 överfördes före detta servicenämnden och dess verksamheter till kommunstyrelsen. Ansvarsområdet under kommunstyrelsen benämns Kommunstyrelsen teknik och service.

Förvaltningen hanterar tekniska verksamheter såsom markförvaltning, parker, gator, renhållning, vatten- och avloppsför-
sörjning och fastigheter. Förvaltningen har även ansvaret för intern städ- och kostverksamhet.

EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

(kkr)	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011	Avvikelse
Intäkter	49 826	48 502	47 481	1 021
Summa intäkter	49 826	48 502	47 481	1 021
Personalkostnader	- 24 773	- 22 735	- 23 622	887
Övriga kostnader	- 39 240	- 36 937	- 34 437	- 2 500
Summa kostnader	- 64 013	- 59 672	- 58 059	- 1 613
ÅRETS RESULTAT	- 14 187	- 11 170	- 10 578	- 592

Serviceförvaltningen håller Terrassparken i gott skick.

Investeringar

Objekt (kkr)	Bokslut	Budget	Avvikelse
	2011	2011	
Kommunförråd ombyggnad	51	51	
GS inventarier	1 182	1 200	18
Beläggning gata	625	600	- 25
Busshållplats/Trafik	11	50	39
Anslutning serviser VA		50	50
Översiktlig projektering VA		50	50
Ledningskartverk		50	50
Reservvattentäkt Eds tätort	385	400	15
Uppgradering reningsverk Håbol	233	200	- 33
Klassrum Hagaskolan	223	200	- 23
Mattor Hagaskolan	110	100	- 10
Skolgård Hagaskolan		100	100
Köksinventarier	4		- 4
Inventarier städ	29	100	71
Matta Snörrumskolan	35	100	65
Gesäter f d skola vatten	8		- 8
Edsgärdet ombyggnad	6		- 6
Barometern Hagaskolan		50	50
Energibesp åtg servn § 17/08	217		- 217
Hagaskolan åtgärder		150	150
Energieffektiviseringar/Dekl	1 396	1 305	- 91
Reningsverk åtgärder	498	350	- 148

Objekt (kkr)	Bokslut	Budget	Avvikelse
	2011	2011	
Vattenverk åtgärder	121	100	-21
Ungdomsgård ombyggnad KS 59/08	80	80	
Posthus/banklokal ombyggnad	3	3	
Passersystem lokaler	2	50	48
Inläckage Brattesta		50	50
Terrassparken åtgärder	55	50	-5
Städ- och tvättcentral åtgärder	73	75	2
Ombyggnad Jordbron KS 97/10	68	68	
Lee-området rivning och uppsnygning KS 79/2010	54	53	-1
VA villatomter Lee KF 40/10	102	150	48
Gata villatomter Lee KF 40/10	891	800	-91
Utsikten larmcentral	72	72	
Kommunförråd ombyggnad efter brand	131	150	19
Kommunhus tak	27	60	33
Agerhus inläckage spillvatten		400	400
VA diverse åtgärder	117	100	-17
Utsikten matta idrottshall	1 519	1 100	-419
Ombyggnad vårdcentral Edsgärdet	3 512	3 770	258
Hagalid personalrum	148	150	2
Ombyggnad postlokal två kontor	667	655	-12
Parkering väst Apotek	124	100	-24
Ombyggnad vårdrum Hagalid	96	100	4
Onsön ombyggnad stödmur m m	93		-93
Summa	12 969	13 242	273

Förvaltningen hade i budget 2011 ett spar- och anpassningsbeting på drygt 2,5 mkr. I tabellen ovan redovisas detta som ett underskott under posten övriga kostnader. Som ett resultat av genomförda åtgärder redovisas överskott inom övriga intäkts- och kostnadsposter.

Anpassningen löstes genom reduktion av kostnader inom städ, kök och fastighetsskötsel samt genom energisparåtgärder.

Under året upphandlades ett nytt elavtal och energipriset minskade med några ören per kWh.

Årets fastighetsunderhåll ställde krav på åtgärder utöver budget och därför nådde förvaltningen inte fullt ut det ekonomiska budgetmålet.

Förvaltningen hanterade ett antal investeringsprojekt under året. Det största projektet innebar investeringar med 3,5 mkr i Edsgärdet för vårdcentralen som är hyresgäst i fastigheten. I Utsiktens idrottshall byttes bland annat golvtill en kostnad av 1,5 mkr.

Årets totala energiinvesteringar uppgick till cirka 1,6 mkr.

Endast en mindre anslagssumma överförs till 2012 års budget.

ÅRETS HÄNDELSER

Förvaltningens två stora arbetsområden under året var:

- Reducering av kommunens energiförbrukning. Samtliga kommunala byggnader är energideklarerade.
- Bemanning och kompetens på va-verken.

Förvaltningen driver ett omfattande arbete med att få ner energiförbrukningen. Ett första steg var att energideklarerat alla kommunala byggnader enligt lag. Handlingsplaner och tidplaner har tagits fram och efter att åtgärder genomförts har förbrukningen gått ner i ett antal byggnader i kommunen. Det sker också en omställning från olja och el till pellets, fjärrvärme och värmepumpar.

I övrigt har anpassning av organisation och kostnader inom kost- och städverksamheterna fortsatt. Återställning av Onsöns deponi slutfördes. Ny renhållningsupphandling genomfördes. Inom inköpsavdelningen Dalsland/Säffle arbetas med upphandling av hantverkstjänster.

DRIFTPROJEKT

För närvarande pågår inga driftprojekt inom förvaltningen.

KOMMUNALA MÅL

STABIL EKONOMI I BALANS

Inriktningsmål

Förvaltningens anställda ska vara och känna sig delaktiga i det ekonomiska resultatet och alla verksamheter skall ha ett bokslut i balans.

Resultatmål

Ekonomiuppföljning ska vara en stående punkt på alla arbetsplatsträffar.	Målet har inte uppfyllts. Fördelning av anpassningskrav har budgetmässigt inte fördelats fullt ut.
Verksamhetsansvariga ska hålla budget efter anpassning för omfördelningar.	

STABIL TILLVÄXT OCH ENTREPRENÖRSKAP

Inriktningsmål

Förvaltningens verksamheter ska upplevas som effektiva och kompetenta av alla som kommer i kontakt med dem.

Resultatmål

Våra kunder ska vara nöjda med den service vi erbjuder.	Målet i princip uppfyllt. Enkät till 500 personer med svarsandel 56 procent visar att medborgarna i Dals-Ed är nöjda med eller accepterar den service vi erbjuder. (Mätning gjord 2010.)
---	--

HÅLLBAR UTVECKLING, HÄLSA OCH MILJÖ

Inriktningsmål 1

Gott arbetsklimat, trygghet, trivsel och arbetsglädje ska råda på förvaltningens arbetsplatser. Sjukfrånvaro som är arbetsrelaterad ska elimineras.

Resultatmål

Ingen ny arbetsrelaterad sjukfrånvaro. Målet uppfyllt.

Inriktningsmål 2

Va-verksamheten ska producera renvatten och rena spillvatten till en sådan mängd och kvalitet att hygieniska och miljömässiga krav uppnås under alla tider och situationer.

Resultatmål

Allt dricksvatten ska ligga inom Målet uppfyllt.
Livsmedelsverkets hygieniska, tekniska och miljömässiga Samtliga prov under året gränsvärden. godkända.

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Inriktningsmål

Förvaltningen ska vara lyhörd och tillmötesgående avseende synpunkter, förslag och idéer från medborgare och anställda.

Resultatmål

Alla synpunkter, förslag och idéer ska bemötas med respekt och besvaras. Målet uppfyllt.
Alla medborgare som har lämnat förbättringsförslag har fått svar.

ÖKA ATTRAKTIONSKRAFTEN I BOENDE- OCH VERKSAMHETSMILJÖER

Inriktningsmål

Verka för att öka attraktionskraften i de offentliga miljöerna.

Resultatmål 1

Lyfta fram och vårda de vackra vyer som finns i kommunen genom att samhällets fastigheter och allmänna platser ska ge ett välordnat och rent intryck. Målet delvis uppfyllt.

Resultatmål 2

Årligen ska en ny offentlig utsmyckning uppföras. Målet inte uppfyllt.

KVALITETSSÄKRA KOMMUNENS BASVERKSAMHETER

Inriktningsmål

Förvaltningens alla basverksamheter ska vara kvalitetssäkrade.

Resultatmål 1

Det ska finnas aktuella handlingsplaner för att säkra den kommunala vattentillförseln till befolkningen vid alla tillfällen. Målet uppfyllt.
Dokument finns i separat databas.

Resultatmål 2

Skollunchen skall erbjuda eleverna en tredjedel av dagens näringsbehov enligt SNR (Svensk näringsrekommendation). Målet uppfyllt.
Enligt utförda näringsberäkningar.

VERKSAMHETSMÅL FASTIGHETER

Inriktningsmål

Kommunens lokaler ska ha flexibilitet som erbjuder en bred användning. Underhåll och skötsel ska ske så att en god driftekonomi och bra arbetsmiljö säkras, samt att onödiga reparationer undviks. Senast 2011 ska våra fastigheters energiförbrukning minska med 10 procent i jämförelse med nuvarande förbrukning.

Resultatmål

Energideklarationer kommer att upprättas och energibesiktningar ske av hela kommunens och Edshus fastighetsbestånd. Drift och underhåll ska ske med årliga underhållsplaner. Målet uppfyllt.
Energideklarationer är upprättade för samtliga fastigheter.

Nyckeltal: Energimängd kWh/m². Graddagskorrigerad.

Energi	2011	2010	2009
Bostäder	133,2	140,5	138,9
Lokaler	184,3	184,4	186,1

VA-ANLÄGGNINGAR

Inriktningsmål

Ledningsnätet ska underhållas så att en säker va-försörjning tryggas. Verksamheten ska bedrivas i enlighet med lagar och myndighetskrav så kostnadseffektivt som möjligt. Taxefinansierad va-verksamhet ska uppnå en självfinansieringsgrad på cirka 100 procent.

Resultatmål 1

Inläckaget på spillvattennätet ska vara max 25 procent. Målet inte uppfyllt, inläckaget var 35 procent.

Resultatmål 2

Inläckage på renvattennätet får ej förekomma. Utläckage eller bräddningar på spillvattennätet får ej förekomma. Målet uppfyllt. Samtliga prov under året godkända.

Va-verken	2011	2010	2009
Nettokostnad mkr	-0,1	-0,5	0,1
Bruttokostnad mkr	7,2	7,1	7,5
Självfinansieringsgrad i %	101	103	99
Producerad mängd vatten i m ³	211	200	223
Debiterad mängd vatten i m ³	193	189	194
Ej debiterad mängd i %	18	6	13
Inkommande vatten reningsverk			
Brattesta i m ³	299	299	327
Inkommande vatten i % av produktion	144	152	147
Uppkommen slammängd m ³	647	684	588

AVFALLSHANTERING

Inriktningsmål

Allt avfall ska omhändertas på ett miljöriktigt och kostnadseffektivt sätt. Återvinning och kompostering ska stimuleras och mängden avfall från hushåll och företag ska minska.

Resultatmål

Alla fastighetsinnehavare ska omfattas av den kommunala renhållningen. Målet uppfyllt.

Avfall	2011	2010	2009
Självfinansieringsgrad			
renhållning	117	108	110
Återställning deponi Onsön – återbetalning 4 mkr			
Återbetalning ska ske med minst 0,3 mkr per år			
Antal abonnenter hushållssopor			
veckohämtning	99	101	101
Antal abonnenter hushållssopor			
14 d hämtning	1 515	1 442	1 430
Antal abonnenter hushållssopor			
4 v hämtning	299	297	297
Antal abonnenter hushållssopor			
12 v hämtning	123	124	129
Antal abonnenter fritidshus 14 d hämtning maj-sep	305	301	295
Antal abonnenter fritidshus			
månadshämtning	178	183	185
Antal ton hushållssopor	1 140	1 077	1 125
Antal ton förbränning	1 510	1 637	1 585

GATOR OCH VÄGAR

Inriktningsmål

Kommunens gator, vägar, gång- och cykelvägar ska erbjuda en god och säker trafikmiljö.

Resultatmål

Barmarksunderhåll sker kontinuerligt. Vid snöfall ska gatorna vara röjda inom 8 timmar efter att insats startats upp. Regelbunden kontroll av gatubelysningen sker 3 ggr per år då uttjänta lampor byts ut. Målet uppfyllt.

Gator	2011	2010
Totalt antal belagd/underhållen yta i m ²	10 500	8 520
Totalkostnad exkl adm kkr	838	656
Genomsnittlig kostnad kr/m ²	80	77

KOST

Inriktningsmål 1

Alla som ska betjänas av kostverksamheten ska uppfatta maten som god och prisvärd. Maten ska vara varierad och näringsriktigt sammansatt. Kostverksamheten ska erbjuda en bra pedagogisk miljö för att odla matkultur och matvanor.

Resultatmål

Andelen ätande som är nöjda med maten och matmiljön ska inom varje verksamhet vara minst 85 procent. Dagsportionen för äldreomsorgen ska erbjuda 100 procent av dagens näringsbehov enligt SNR (Svensk näringsrekommendation).	Målet i princip uppfyllt. Andelen nöjda med maten inom äldreomsorgen och inom skolan är 77 procent. Dagsportionens näringsbehov uppfyllt.
--	---

Inriktningsmål 2

Klimat- och miljöanpassning av måltidsverksamheterna.

Resultatmål

Ekologiska livsmedel ska öka till 5 procent.	Målet uppfyllt. 8,7 procent
--	-----------------------------

Kostverksamheten	2011	2010	2009
Totalkostnad exkl kapitaltjänstkostnad i mkr	9,6	9,6	9,6
Totalt antal portioner	421 350	413 300	416 687
Genomsnittlig kostnad per portion i kr	22,8	23,5	23
Städverksamheten			
Avverkningsgrad m ² /tim	250	247	204

VERKSAMHETSBESKRIVNINGAR

FÖRVALTNINGENS VERKSAMHETSOMRÅDEN 2011:

Drift (mkr)	Utfall	Budget	Avvikelse
Verksamhet			
Kommungemensam verksamhet	-1,8	-1,1	0,7
Politisk verksamhet	0,0	0,1	0,1
Infrastruktur och skydd	3,1	3,6	0,5
Fritid och kultur	0,2	0,3	0,1
Pedagogisk verksamhet	6,5	5,8	-0,7
Vård och omsorg	3,6	3,4	-0,2
Affärsverksamhet	-0,5	0,1	0,6
Finansiering	0	-1,6	-1,6
Summa	11,2	10,6	-0,6

Under verksamhetsområde finansiering redovisades underskott till följd av budgeterade anpassningskrav. Merparten av detta beting löstes genom åtgärder inom övriga verksamhetsområden.

Inom kommungemensam verksamhet redovisades överskott med en dryg miljon inom städ, kost och teknisk service (GS). Underhållsinsatser vid kommunförrådet medförde budgetöverskridande med cirka 0,2 mkr.

Anslagen för vinterväghållning klarade sig väl till följd av det milda vädret under årets sista månader, vilket förklarar överskottet för verksamhetsområdet infrastruktur och skydd.

Underhållsinsatserna vid skolorna översteg beräkningarna i budget och medförde underskott för pedagogisk verksamhet. Inom affärsverksamhet redovisades överskott med 0,6 mkr. Det beror på att renhållningen kostade drygt 0,3 mkr mindre, bland annat till följd av reglering av medel från avsättning för återställning vid Onsöns deponi. Kostnaderna för energi inom affärsfastigheterna blev cirka 0,5 mkr lägre än budgeterat till följd av energiåtgärder samt väderlek.

FRAMTIDEN

Stora kommande utmaningar är, förutom att energianvändningen ska effektiviseras, att anordna en reservvattentäkt för Ed, dimensionera och ordna med framtida vattenförsörjning till nya bostadsområden på Toppen.

Under våren 2012 kommer förvaltningschefen att tillsammans med förvaltningschefen för FOKUS-nämnden ta fram ett underlag för lokalanpassningar vid Hagaskolan och Snörrumskolan. I investeringsplanen för 2012 har upptagits 20 miljoner kronor för sådana anpassningsåtgärder. Disposition av medel kräver dock särskilt kommunalt beslut.

En arbetsgrupp har bildats för att utreda det framtida äldreboendet i Dals-Eds kommun och planera för ombyggnad av Edsgärdet. Utredningen för samordnad köksverksamhet i kommunen beräknas bli färdigställd för beslut under året.

Förvaltningen för teknik och service tilldelades ett sparbeting på 950 kkr i budget för 2012.

Cirka 150 kkr sparas in på avtal med Securitas, 400 kkr på nytt energiavtal och effektiviseringar i fast organisation, 200 kkr i energisparåtgärder och 200 kkr genom att städorganisationen behövsanpassas ytterligare.

SOCIALNÄMNDEN

VERKSAMHETSOMRÅDE

Socialnämndens verksamhetsområden är:

- Gemensam administration
- Individ- och familjeomsorg
- Äldreomsorg
- Hälso- och sjukvård
- Handikappomsorg
- Psykiatriska stödverksamheten.

Inom individ- och familjeomsorgen hanteras frågor enligt socialtjänstlagen. Lagen hanterar vård för barn och ungdom enligt LVU, samt frågor om försörjningsstöd och boenden.

Äldreomsorgen omfattas av:

- Edsgärdet och Hagalid, som är kommunens särskilda boenden
- Hemvården, som består av omvårdnads- och serviceinsatser, ledsagning och social samvaro i hemmet
- Hemsjukvården, som i kommunen har ansvar för sjukvårdsinsatser upp till och med nivå sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast
- Kommunrehab, med ansvar för förflyttningshjälpmedel och underlag för bostadsanpassning
- Handikappomsorgen, som omfattar gruppboenden Timmergården, ett satellitboende som numera kallas Novabo, daglig verksamhet, personlig assistans, kontaktpersoner, avlösarservice och ledsagarservice.

Bakningsaktiviteter vid Hagalids servicehus.

EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

(kkr)	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011	Avvikelse
Intäkter	26 423	26 403	25 789	614
Summa intäkter	26 423	26 403	25 789	614
Personalkostnader	76 321	75 895	77 945	2 050
Övriga kostnader	39 742	38 336	38 857	521
Summa kostnader	116 063	114 231	116 802	2 571
ÅRETS RESULTAT	89 640	87 827	91 013	3 186

Nettokostnaden uppgick till 87,8 mkr och var en minskning med cirka 2 mkr jämfört med föregående år.

Socialnämnden redovisade ett överskott på 3,2 mkr. Nämnden fick under året tilläggsanslag på sammanlagt 6 mkr, av detta förbrukades endast hälften.

Under 2011 blev kostnaderna inom individ- och familjeomsorgen (IFO) lägre än de bedömningar som tidigare gjordes under året (+0,6 mkr). Arbetet med anpassning av verksamhetsnivå och kostnader inom äldreomsorgen gick bättre än bedömningarna i årets prognosarbete. Totalt redovisade äldreomsorgen ett överskott med 2,5 mkr.

Investeringar (kkkr)

Objekt	Bokslut	Budget	Avvikelse
	2011	2011	
Socialkontor inventarier	32	756	724
Summa	32	756	724

ÅRETS HÄNDELSE

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORGEN (IFO)

IFO-avdelningen, som i början av året endast bestod av den nuvarande familjeenheten, brottades under senare delen av 2010 med sjukskrivningar och en bristande organisation. I januari 2011 resulterade detta i en havererad verksamhet där tre socialsekreterare samt IFO-chefen sjukskrevs och flyttade från eller avslutade sina tjänster. För att snarast möjligt få organisationen på fötter igen hyrdes tre stycken bemanningskonsulter in, vilket föranledde ett extra anslag från kommunstyrelsen. Under året arbetade enheten hårt med att utarbeta en långsiktig hållbar lösning, såväl vad gäller struktur som bemanning, och vid årsskiftet var anställningar lösta och de externa konsultuppdragen kunde börja fasas ut.

Vid inledningen av året hade kommunen dessutom ett flertal kostsamma placeringar på olika behandlingshem, vilket skapade oro i prognosen för årets kostnader. Utvecklingen blev dock gynnsam och antalet placeringar sjönk. Tack vare att mer kostnadseffektiva alternativ hittades sjönk också utgifterna. Även på området försörjningsstöd till kommunens hushåll sjönk kostnaderna under 2011, och landade på närmare 200 kkr under budgeterat belopp.

Sammantaget präglades således året av höga kostnader för den inhyrda personalen, vilket kompensades av att institutionsvården och försörjningsstöd understeg budgeten. IFO-avdelningen redovisade slutligen ett överskott på cirka 600 kkr jämfört med den reviderade budgeten från början av året.

ÄLDREOMSORG

En analys gällande framtidens äldreboende presenterades i början av året. Syftet med analysen är att Dals-Eds kommun ska vara redo att möta framtidens ökade behov av vård. År 2019 kommer antalet personer över 80 år öka kraftigt. Under största delen av 2011 fanns tomplatser på boendena och utifrån det beslutade socialnämnden att avveckla ytterligare fyra platser. Beslut togs även om att det endast ska finnas ett äldreboende i Dals-Ed. Det boendet ska vara Edsgärdet, som ska byggas om till ändamålsenligt boende. I steg ett ska Edsgärdets boende flyttas till Hagalid, i syfte att anpassa budgeten 2012 till tilldelad budget och samutnyttja personalresurserna på bästa sätt.

Behovet av äldreomsorg för både hemvård och boende har successivt ökat efter fjärde kvartalet 2011 och för första gången på många år klarar inte äldreomsorgen av att ta emot

alla utskrivningsklara patienter från sjukhusen, vilket ger en kostnad på 3 502 kr/dygn.

Hemvården i Dals-Eds kommun verkställer och utför hjälp till den enskilde utifrån beslut fattade enligt socialtjänstlagen av biståndshandläggare. Den enskilde ansöker om hjälp i hemmet, matdistribution och trygghetslarm m.m.

Det är utifrån biståndsbesluten som planering av jobb sker. Långa avstånd kräver mycket logistik. Flertalet bor i de centrala delarna av Ed, men det finns också de som bor långt ute på landsbygden. Dals-Eds kommun har en yta på 730 km² och hemvården körde i januari 2011 1 268 mil och i december 2 243 mil.

Bemanningen består av skötare, undersköterskor och vårdbiträden som arbetar på schema. Arbetsgrupperna jobbar 365 dagar om året fördelat på dag, kväll och natt.

För att utföra jobbet så bra, effektivt och kvalitetssäkrat som möjligt använder hemvården it-system och programvaror.

Hemvården är indelad i fyra grupper: Demensteam, Nössemark, Centrum och Glesbygd. Besluten varierar från månad till månad och även från dag till dag. Utvecklingen under 2011 visade på en kraftig ökning av vårdtagare.

Särskilda boenden

Boendeplatser och personalbemanningen minskade under 2011. Edsgärdet består av tre enheter och varje enhet av åtta boenden, vilket totalt ger 16 permanenta boendeplatser och åtta korttidsplatser.

Under det sista kvartalet ökade trycket på både korttidsplatser och permanenta plaster. Överbeläggningar för att undvika att utskrivningsklara patienter stannar kvar på sjukhus förekom, vilket innebar höga kostnader för kommunen.

Under året ordnades flera aktiviteter på Edsgärdet: mycket sång och musik, utevistelser, utflykter bland annat till älgparken och temadag med djur och natur där det serverades älgköttbullar till lunch. Nobelmiddag var en uppskattad aktivitet. Flera soppluncher serverades där boende var delaktiga i förberedelserna.

Hagalid är ett särskilt boende med 28 permanenta platser. Boendet består av två enheter med 13 respektive 15 platser. Personaltätheten är 0,65 inklusive natt.

Under 2011 arbetades med genomförandeplaner. Alla som bor på Hagalid har idag en utarbetad genomförandeplan med levnadsberättelse. Levnadsberättelsen är frivillig. Aktiviteter planerades med ordinarie personal fem dagar i veckan, med start 2011-01-03. Alla boende erbjöds utomhusvistelse. Övriga aktiviteter var många, bland annat Nobelfest och dans med levande musik vilket var mycket uppskattat.

Två chefsbyten på Hagalid genomfördes under 2011.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) ansvarar för att kommunen bedriver en god, effektiv och evidensbaserad vård av hög kvalitet. I uppdraget ingår att uppdatera eller upprätta riktlinjer och rutiner utifrån lagstiftning samt att följa upp efterlevnaden. Stor del av tiden åtgår till att aktivt representera

kommunen i olika nätverk, samverkansgrupper och i närsjukvårdsfrågor. MAS ska också hålla sig uppdaterad inom forskningsområdet och främja utveckling och kunskapsinhämtande.

En del förändringar relaterat till ekonomiska förutsättningar skedde under året. Fyra sjuksköterskor valde av olika skäl att avsluta sina anställningar. I samband med det reglerades personalstaten vilket innebar schemaförändringar. Alla sjuksköterskor och personalen på kommunrehab deltog i olika utbildningar. En sjuksköterska studerar till specialistsjuksköterska på Högskolan Väst. Satsningar inom olika områden påbörjades och genomfördes i olika grad, bl.a. nutrition, deltagande i olika kvalitetsregister, palliativ vård, auskultationer på MÄVA, inkontinensvård och dokumentation. På kommunrehab utbildades sjukgymnasten i modern arbetsteknik, vilket är nödvändigt för att få rätt kompetens som utbildare i förflyttningsteknik. Andra vårdgivares önskemål om att få del av hemsjukvårdens tjänster innebar många och långa diskussioner. Det syns en trend att patienter som kommer från slutenvården har fått större behov av hälso- och sjukvårdsinsatser.

Under året erhöll fler personer avancerad palliativ hemsjukvård relaterat till föregående år.

PSYKIATRISKA STÖDVERKSAMHETEN

Verksamheten har ett gott samarbete med vuxenpsykiatri i Bäckefors. Möten anordnas varje månad. Några nya deltagare anslöt och några slutade.

För vårdgruppen finns det två personliga ombud som är anställda genom Utveckling Socialtjänsten i Dalsland (USD). De ska stödja personer med psykiska funktionshinder. Ombuden arbetar på individens uppdrag och har en fristående ställning gentemot olika myndigheter.

Stödverksamheten är öppen fem dagar i veckan med kvällsöppet en dag.

Ett samarbete mellan IFO, hemvården och den psykiatriska stödverksamheten har inletts. Det handlar mestadels om boendestöd. Syftet med ett psykiatriteam är att brukarna ska känna kontinuitet och trygghet.

Psykiatriska stödverksamheten erbjuder personer med psykiska handikapp en lokal att umgås i och finna gemenskap under relativt hemlika förhållanden. Verksamheten är mycket uppskattad av deltagarna. Det ordnas aktiviteter både i lokalerna och genom utflykter och resor. Stödverksamheten är bas för boendestödet i kommunen.

HANDIKAPPOMSORGEN

Verksamheten styrs av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). De grundläggande principerna i lagen är självbestämmande, inflytande, delaktighet, kontinuitet och helhetssyn.

Under årets första månader fram till maj sålde LSS-verksamheten en plats på daglig verksamhet till en grannkommun.

Ett nytt gruppboende med fem lägenheter planeras på Kronoparken och beräknas vara inflyttningsklart till 1 augusti för personalen och för de boende 1 september 2012. Tills detta gruppboende är klart har LSS-verksamheten köpt provisorisk boendeplats för en brukare på Utsikten.

Under året beviljades ytterligare en brukare bostad med särskild service för vuxna och flyttade in på Novabo. I och med inflyttningen är boendet fullt, dvs. åtta av åtta platser är tillsatta. Personalbemanningen förblev däremot oförändrad.

Gnistan fick sina lokaler underkända vid arbetsmiljöronden i somras. Akut fick gruppen vistas i Hagaskolans lokaler under sommaren och kunde därefter provisoriskt flytta in i Tullhuset.

Under andra delen av året hade LSS-verksamheten vid ett flertal tillfällen assistansen för en brukare förlagd på sjukhus. Brukaren har beslut om assistans på sjukhus under fyra veckor/tillfälle, så ersättningen från Försäkringskassan har varit oförändrad. Däremot har extrakostnader för resor och restid samt ökad arbetsledning krävts. En brukare valde under året att anlita en privat assistansutförare.

Generellt sett fortsatte alla verksamheter i LSS-verksamheten i positiv riktning. Under sista halvåret infördes ett nytt socialt dokumentationssystem för alla verksamheter. LSS-verksamheten inför även en ny mall för genomförandeplan. Flertalet av brukarna har idag aktuell genomförandeplan. Detta arbete fortsätter nästa år.

ANHÖRIGSTÖD OCH FRIVILLIGVERKSAMHETEN

Anhöriga, närstående och frivilligorganisationer är viktiga resurser i den dagliga verksamheten. Under året anordnades många aktiviteter såsom dans, bingo m.m. Frivilligverksamheten var med om att arrangera Nobelmiddagar på kommunens boenden. Utbildning i bemötande genomfördes med hjälp av ett studieförbund vid sex träffar under våren 2011. För anhörigverksamheten arbetades rutiner fram och i Fyrbodalen arbetar man med att ta fram en gemensam broschyr som ska sprida information.

UTVECKLING SOCIALTJÄNSTEN I DALSLAND (USD)

Dalslandskommunerna har sedan drygt tio år formaliserat ett samarbete inom social- och omsorgsförvaltningarna i de fem kommunerna kring socialtjänstfrågor (individ- och familjeomsorg, vård och omsorg samt insatser enligt LSS). Samarbetet beskrivs av styrgruppen utgå från att de fem kommunerna, var för sig på flera områden, har ett för litet underlag för att kunna utveckla kostnadseffektiv verksamhet, medan kommunerna tillsammans genom samutnyttjande och resursdelning har större möjligheter att tillgodose kommuninvånarnas behov. I ett utvecklingskedje med en allt mer ansträngd kommunal ekonomi och en större konkurrens om viktiga personalkategorier accentueras vinsten av ett samarbete enligt styrgruppen.

Kommunerna och socialnämnderna samverkar idag, förutom i de löpande USD-projekten, även runt LSS, alkoholhanteringen (innebärande tillsyn och tillståndsgivning) samt familjerådgivning. Samverkan sker via avtal mellan kommunerna där enskilda kommuner är huvudman för verksamheterna. Det senaste samarbetet handlar om mottagandet av ensamkommande flyktingbarn och startades upp under sommaren 2010.

Personliga ombud (PO) är anställda under USD. Två heltidsanställda arbetar som PO. Verksamheten finansieras till större delen med särskilt riktat statsbidrag, resterande kostnader bidrar kommunerna med efter invånarantal.

Exempel på övriga frågor som aktualiserades under året i USD:

- Fortbildningsinsatser av olika slag
- Handlingsprogram kvinnofrid
- IFO familjerätt i samverkan.

KOMMUNALA MÅL ÖVERGRIPANDE VISION

Socialnämndens verksamhet ska leda till att samtliga som vistas och bor i kommunen känner att de har tillgång till en god vård och omsorg. Det är allas ansvar som arbetar inom socialnämndens ansvarsområde att agera utifrån sin yrkesfunktion för att främja kommuninvånarnas behov.

STABIL EKONOMI I BALANS

Inriktningsmål 1

Socialnämndens anställda ska vara, och känna sig, delaktiga i det ekonomiska arbetet.

Inriktningsmål 2

Alla verksamheter ska ha ett bokslut i balans.

Resultatmål 1

Budgetarbetet ska vara ett kontinuerligt arbete under året.	Målet är uppfyllt. Totalt klarade förvaltningen budget.
---	---

Resultatmål 2

Verksamhetsansvarig ska hålla budget.	Gemensamt för verksamheterna är att personalen har förståelse och respekt för de ekonomiska förutsättningar som gäller.
---------------------------------------	---

Genom att ha medveten och engagerad personal skapas förståelse för beslut som tas på ekonomiska grunder.

STABIL TILLVÄXT OCH ENTREPRENÖRSKAP

Inriktningsmål

Personalen ska erhålla den kompetens som verksamheten är i behov av.

Resultatmål

Personalen ska känna sig trygg och kompetent i sin yrkesroll.	Kompetensutveckling skedde kontinuerligt under året.
---	--

Mätmetod

Personalkät.	Personalen har i stort sett den kompetens som fordras. Enkäten har inte genomförts.
--------------	---

Genom att personalen stimuleras till vidareutbildning skapar vi möjligheter till stabil tillväxt och entreprenörskap.

HÅLLBAR UTVECKLING, HÄLSA OCH MILJÖ

Inriktningsmål

Socialnämnden ska arbeta systematiskt och långsiktigt för att förbättra trivseln och hälsan i verksamheten.

Resultatmål 1

Människor som finns i och omfattas av socialnämndens verksamhet ska känna trivsel och välbefinnande i sin vardag.	Svårt att uppfylla målet i sin helhet men i stort är målet uppfyllt.
---	--

Resultatmål 2

I verksamheten ska någon personalbefrämjande aktivitet genomföras årligen.	Personalbefrämjande åtgärder har genomförts.
--	--

Mätmetod

Ris- och rosblanketter.

Genom att det i socialnämndens verksamheter råder en god arbetsmiljö och att personalen känner trivsel och välbefinnande i sitt arbete skapas goda förutsättningar för att personal och boende i kommunen får stärkt hälsa.

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Inriktningsmål 1

Socialnämnden ska vara lyhörd för kommuninvånarnas synpunkter.

Inriktningsmål 2

Barnkonventionen ska vara en självklar del i nämndens arbete.

Resultatmål 1

Nämnden ska vara närvarande på de informationsträffar som kommunen anordnar för medborgarna. Målet uppfyllt.

Mätmetod

Närvaro på informationsträffar.

Resultatmål 2

Barnens rättigheter blir tillgodosedda. Barnens rättigheter ska tillgodoses med hjälp av ett nytt verktyg som heter BBIC (Barnens behov i centrum) och barnchecklistan. Tyvärr användes inte dessa till fullo under 2011. I övrigt har barnens rättigheter blivit tillgodosedda.

Genom att socialnämnden deltar i träffar som kommunen anordnar ges möjligheter för medborgarna att aktivt inkomma med synpunkter på verksamheten och utrymme för socialnämnden att informera om verksamhetens innehåll och mål.

KVALITETSSÄKRA KOMMUNENS BASVERKSAMHETER

Inriktningsmål

Socialnämndens anställda ska vara väl förtrogna med lagrummet som berör den verksamhet man arbetar inom.

Resultatmål

Lagrummet ska informeras om Målet är uppfyllt. Någon enkät vid arbetsplatsträffar. gjordes dock inte.

Mätmetod

Personal- och brukarenkät.

Kvalitetssäkringen av basverksamheterna ökar genom att personalen får möjlighet att hålla sig à jour med lagrummet.

ÖKA ATTRAKTIONSKRAFTEN I BOENDE- OCH VERKSAMHETSMILJÖER

Inriktningsmål

Utveckla alternativa boenden för att öka attraktionskraften.

Resultatmål

Socialnämnden ska kunna erbjuda olika möjligheter till boenden med stöd och service för våra kommuninvånare när så behov uppstår. Målet uppfyllt.

Mätmetod

Antal boendeformer.

Genom att socialnämnden arbetar med att utveckla boendeformerna för våra invånare som är i behov av stöd och service ökar möjligheten för dem att kunna bo kvar och verka i kommunen på ett aktivt och självständigt vis.

VERKSAMHETSMÅL ÄLDREOMSORG

Vision

Socialnämnden ska ge den enskilde vård och omsorg i överensstämmelse med gällande lag. Verksamheterna ska utformas så att den enskildes varierande behov tillgodoses. De övergripande målen ska särskilt beaktas.

- Äldre ska åldras i trygghet och med bibehållet oberoende.
- Äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag.
- Äldre ska bemötas med respekt.
- Äldre ska ha tillgång till god vård och omsorg.

Inriktningsmål 1

Kommunen ska ha platser i särskilda boenden som kan svara upp mot fattade biståndsbeslut.

Resultatmål 1

Antalet platser i särskilda boenden ska uppgå till minst 77 stycken inklusive avlastningsplatser. Målet inte uppfyllt. I stort sett alla som var i behov av boende fick det inom utsatt tid. (52 stycken platser i slutet på 2011.)

Resultatmål 2

Ingen person med erhållet biståndsbeslut till plats i särskilt boende ska behöva vänta längre än tre månader på en plats. Målet uppfyllt.

Inriktningsmål 2

Alla som bor i ordinärt boende och har hemvårdsinsatser ska kunna erhålla sådan under hela dygnet.

Resultatmål 1

Ingen person med erhållet Målet uppfyllt.
biståndsbeslut till hemvård ska
behöva vänta längre än 14 dagar
innan beslutet är verkställt.

Resultatmål 2

Uppsökande verksamhet ska Målet inte uppfyllt.
bedrivs med 110 besök per år. Har inte hunnits med under
2011.

Grundtanken är att ha ett väl avvägt bestånd av särskilda boendeplatser så att kommunen undviker kostnader för tomma platser. Under största delen av 2011 hade kommunen tomplatser i särskilt boende och där anpassade enhetscheferna personalbemanningen. Genom att erbjuda hjälp under hela dygnet i ordinärt boende förlängs tiden som brukaren kan bo kvar hemma. Att brukaren får hjälp i hemmet är oftast mindre kostsamt än plats i särskilt boende.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

Vision

Socialtjänsten ska verka för att människor stimuleras att förebygga och bryta isolering, passivitet och missbruk. Socialtjänsten ska främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning. Barnets bästa ska vara i centrum vid alla åtgärder som rör barn. Insatserna ska stödja och utveckla vuxna i deras föräldraroll.

Inriktningsmål

Kommunen ska ha en organisation med inriktning på förebyggande arbete.

Resultatmål 1

Antal placeringsdygn på Målet inte uppfyllt. Antalet
institution för barn och vuxna dygn med personer placerade
ska understiga 150 dygn per år. på institution överstiger vida
det utsatta målet.

Resultatmål 2

Kommunen ska Målet uppfyllt.
erbjuda föräldrar att
delta i familjecentral.

Genom förebyggande arbete kan en del problem mildras eller elimineras innan exempelvis en kostsam placering på institution blir oundviklig.

VERKSAMHETSBESKRIVNINGAR

Driftredovisning socialnämnden

Verksamhet (kkr)	Budget	Utfall	Avvikelse
Politisk verksamhet	440	436	4
Äldre- och handikappomsorg	69 328	66 680	2 648
Individ- och familjeomsorg	16 709	16 083	626
Förvaltningsgemensam verksamhet	4 398	4 513	115
Finsam	138	115	23
Summa	91 013	87 827	3 186

Socialnämnden redovisade 2011 ett positivt resultat om 3,2 mkr mot budget. Under året omfördelades extra medel i enlighet med kommunens styrprinciper. Extraanslagen uppgick till 6,0 mkr. De behövdes för ökade kostnader för bland annat försörjningsstöd, institutionsplaceringar och LSS. Kostnaderna för individ- och familjeomsorgen blev inte riktigt lika stora som befarades. Dessutom utvecklades äldreomsorgens kostnader på ett mera gynnsamt sätt än vad som antogs i prognoserna under året.

Kommentarer angående det ekonomiska utfallet ges nedan per verksamhetsgren.

Politisk verksamhet

Kostnaderna för socialnämndens sammanträden och dylikt följde nästan exakt tilldelad budget.

Äldre- och handikappomsorgen

Verksamheten redovisade totalt 2,6 mkr i överskott. Hagalids redovisade överskott på 0,4 mkr beror till stor del på insparade personalkostnader då beläggningen varit låg under året. Hemvården redovisade ett överskott på 0,3 mkr. Särskilda boendet Edsgärdet redovisade ett överskott på 0,8 mkr. LSS-verksamheten redovisade ett överskott på 0,2 mkr.

Nyckeltal

	2011	2010	2009
Medicinskt färdigbehandlade			
Antal vård dygn/sjukhus	12	0	0
Kostnad/dygn	3 502	3 457	3 280
Vård och omsorg			
<i>Särskilda boendeformer</i>			
Antal vårdplatser Hagalid	28*	29	29
Nettokostnad per plats inkl kapitaltjänstkostnad (kr)	433 000	387 000	397 000
Antal vård/boendeplatser Edsgärdet	24*	30	35
Nettokostnad per plats inkl kapitaltjänstkostnad (kr)	701 000	680 000	683 000
Personalkostnad per plats Hagalid (kr)	369 000	313 000	323 000
Personalkostnad per plats Edsgärdet (kr)	559 000	571 000	523 000
<i>Ordinärt boende</i>			
Beviljade timmar hemtjänst (snitt per månad)	1 930	2 269	1 941
<i>Färdtjänst</i>			
Antal enkelresor färdtjänst	3 842	4 503	
Genomsnittlig kostnad/resa inkl administration (kr)	335	246	

* Observera att antalet platser minskade under året.

Individ- och familjeomsorgen

Verksamheten redovisade totalt ett överskott på 0,6 mkr. Detta berodde främst på lägre kostnader för ekonomiskt bistånd och institutionsplaceringar än budgeterat. Kostnaderna för institutionsplaceringar blev 0,3 mkr lägre än budget, med extraanslag om 2,1 mkr. Överskottet för ekonomiska biståndet var 0,4 mkr.

Den totala kostnaden för nämndens IFO-verksamhet redovisas enligt följande:

(mkr)	2011	2010	2009
IFO-verksamhet	16,1	17,7	13,2

Avdelningsföreståndare Ellen Hansen Foss och förvaltningsekonom Jonas Magnusson följer upp budgeten för Edsgårdets servicehus.

Nyckeltal

	2011	2010	2009
Individ- och familjeomsorg			
Antal hushåll med försörjningsstöd	146	113	112
Kostnad/hushåll i kr	27 315	36 912	28 250
Kostnad/invånare i kommunen i kr	855	886	666
Antal vård dygn vuxna missbrukare	753	847	596
Antal vård dygn barn och ungdom i familjehem	1 884	939	750
Antal vård dygn barn och ungdom på institution	596	1 096	670

Förvaltningsgemensam verksamhet

Överskottet på 0,2 mkr som finns under gemensam verksamhet härstammar från sjuksköterskeorganisationen.

Finsam

Samarbetsprojektet ligger i fas med budget.

FRAMTIDEN PERSONAL

En stor utmaning för nämnden är hur organisationen ska utvecklas i framtiden. Många pensionsavgångar väntas under de närmaste åren. Frågan är hur tillgången på kompetent personal ser ut framöver då de flesta organisationer har samma problem.

ANALYS AV FRAMTIDENS ÄLDREMSORG I KOMMUNEN

Ombyggnationen av Edsgärdet är en stor och viktig satsning för att kommunen ska få ändamålsenliga lokaler för särskilt boende med inriktning på demens. Länsstyrelsen har vid flera tillfällen påpekat att boendet på Edsgärdet måste anpassas och utvecklas. Socialnämnden tog under 2011 beslut om att det ska vara ett särskilt boende i Dals-Ed och det ska vara Edsgärdet. För att kunna uppnå den budgetram som socialnämnden har tilldelats för 2012 ska nämnden redan under kommande år verkställa beslutet om ett boende. Det innebär att de boende flyttar från Edsgärdet till Hagalid i syfte att samutnyttja personal på bästa sätt och under tiden planera och bygga om Edsgärdet till ett ändamålsenligt boende. En koordinator anställs för att samordna omorganisationen och vara spindeln i nätet gällande all planering kring ombyggnationen.

Arbetsgrupper har bildats för att arbeta med analysen om hur Dals-Ed ska möta framtidens ökade behov av äldreomsorg och få ett helhetsgrepp över hela äldreomsorgens framtid.

Hälso- och sjukvårdens verksamhet måste gå över till nytt dokumentationssystem, vilket kommer att innebära att resurser tas i anspråk. Externa vårdgivare önskar också avtal där nuvarande organisationsstruktur får ändras om besluten kräver det. Nya samverkansavtal rörande läkemedel och palliativ vård väntas inom kort. Arbetet med att uppfylla kravet på att bygga upp ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete måste påbörjas snarast. Det bygger på att personal är involverad. Vidare fortsätter tidigare kvalitetsarbete och utmaningarna är stora. Problemet för verksamheterna är att det är få personer att fördela uppdragen på, vilket kan innebära för stor arbetsbelastning.

ANALYS AV FRAMTIDENS LSS-BOENDE (GRUPPBOENDE) I KOMMUNEN

Tabellen nedan är en prognos över utökade framtida behov.

Insatser	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Korttidsvistelse (Bäckefors + kontaktfamiljer, familjehem)	1	1	1			
Bostad unga/elevhem	2	1	2		1	
Bostad vuxna	6	2	1		1	2
Dagverksamhet	5	2	1		1	2

Denna tabell bygger på de behov som idag är kända av socialnämnden, troligtvis kommer en del omflyttningar att ske kommuner emellan vilket gör att det faktiska behovet av insatser 2015–16 är svårt att uppskatta.

Edshus har meddelat att byggnationen av det kombinerade gruppboendet/serviceboendet som skulle starta årsskiftet 2011/2012 har framskjutits. Inflyttningen beräknas nu till 1 september. Boendet kommer att bestå av sex lägenheter, varav en blir ett gemensamhetsutrymme för personalen att utgå ifrån.

Hagalids servicehus.

På korttidshemmet i Bäckefors köper kommunen för närvarande tre platser. De tre barnen på dessa platser har ett stort behov av både hjälp och tillsyn och korttidshemmet har höjt dygnsavgiften för att finansiera behovet.

STORT BEHOV AV TRYGGHETSBOSTÄDER

När boendeplatserna på särskilda boenden minskar och framtida behov ökar är det av stor vikt att kommunen planerar för fler trygghetsboenden.

Trygghetsboende är bostäder med hög nivå av tillgänglighet, gemensamhetslokaler och möjlighet till gemensamma måltider. Bostäderna har nära till servicecentra, goda kommunikationer och närhet till hemtjänstpersonal. Trygghetsboenden överbrygar glappet mellan vanligt boende och det särskilda boendet. Trygghetsbostäder kan upplåtas till personer som har fyllt 70 år. Utöver lägenheter med god tillgänglighet ska det finnas utrymme för måltider, samvaro, hobby och rekreation.

Trygghetsboende kan bemannas med personal på vissa tider varje dag för att skapa kontakt med de boende, erbjuda gemensamma måltider och kulturella aktiviteter.

Trygghetsbostäder ska vara planerade så att det är möjligt att bo kvar även om man får en funktionsnedsättning som kräver hjälpmedel för förflyttning.

I den aktuella analysen kan man se att trygghetsboende är en viktig del i planeringen av hur många platser som kommer att behövas i särskilt boende. Denna fråga måste också utredas.

BEHOV AV PSYKIATRIBOENDE

När det gäller personer med psykiska sjukdomar och dubbeldiagnoser måste kommunen fortsätta att utveckla boendestödet. Boendestöd räcker dock inte alltid och i dagsläget köper kommunen platser i annan kommun. Det beror på att något sådant boende inte finns i Dals-Eds kommun. Frågan om det finns någon möjlighet att tillsammans finna en lösning ska lyftas i USD, Utveckling Socialtjänsten i Dalsland.

UTVECKLING

Arbetet med att uppfylla kravet att bygga upp ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete måste påbörjas snarast. Det bygger på att all personal är involverad. Vidare fortsätter tidigare kvalitetsarbete och utmaningarna är stora.

IFO-organisationen fortsätter utveckla arbetsätt och skapa rutiner för verksamheten. Planerna är att hela arbetsgruppen – familjegruppen, socialsekreterarna och personalen för ensamkommande – ska flytta till gemensamma lokaler.

När det gäller placering på institution går det inte att förut säga behov och kostnader. Det innebär att institutionsplaceringar även i framtiden blir en avgörande faktor för utfallet av nämndens ekonomi.

DALS-EDS KOMMUNS ORGANISATION

Ordförande	Rune Forsdahl	Kommunfullmäktige
Ordförande	Torgny Arvidsson	Revision
Ordförande	Martin Carling	Valberedning
Ordförande	Martin Carling	Kommunstyrelsen
Chef	Peder Koldéus	IT, kansli, ekonomi och personal Näringsliv och turism Arbetsmarknad Räddningstjänst
Ordförande	Martin Carling	Kommunstyrelsen - teknik och service
Chef	Lars-Olof Edsberger	Vatten och avlopp Renhållning Fastighetsskötsel Gator och parker Kost och städ
Ordförande	Britta Carlén	Fokusnämnden
Chef	Lars Bennersten	Förskola och fritidshem Grundskola Gymnasium Vuxenutbildning Fritid och kultur Bibliotek
Ordförande	Kenneth Gustavsson	Socialnämnden
Chef	Gunilla Bengtsdotter	Individ- och familjeomsorg Äldreomsorg Handikappomsorg
Ordförande	Ingvar Johannesson	Plan- och byggnadsnämnden
Chef	Eva Karlsson	Plan- och byggfrågor
Ordförande	Åke Carlsson	Valnämnden
Ordförande	Martin Carling	Edshus AB
Chef	Lars-Olof Edsberger	Bostäder och en del lokaler
Ordförande	Elisabeth Forsdahl	Dalslands miljönämnd
Chef	Hans Peter Dahlgren	

Edshus AB är ett helägt dotterbolag till kommunen.

Dalslands Miljönämnd är gemensam för Bengtsfors, Färgelanda, Mellerud och Dals-Ed.

FEM ÅR I SAMMANDRAG

Nyckeltal						Riket
	2011	2010	2009	2008	2007	2010
Antal invånare 31/12	4 679	4 692	4 729	4 788	4 835	
Årets resultat (mkr)	8,0	2,7	6,5	3,5	4,4	
Årets resultat per invånare (kr)	1 715	582	1 374	731	910	1 390
Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna (%)	95	97	96	97	97	97
Finansiella kostnader i mkr	3,2	3,2	4,0	5,1	4,7	
Finansiella intäkter (mkr)	0,4	0,1	0,5	1,4	1,3	
Eget kapital per invånare (kr)	30 430	28 500	27 800	26 100	25 100	27 980
Soliditet (exkl pensionsskuld intjänad före 1998 (%))	45	43	42	42	40	50
Soliditet inkl pensionsskuld i %	6	8	8	7	6	6
Tillgångar per invånare (kr)	67 450	65 950	66 100	62 900	63 268	54 960
Låneskuld (mkr)	105,8	107,3	105,9	106,5	118,2	
Låneskuld per invånare (kr)	22 612	22 800	22 400	22 300	24 444	12 981
Nettoinvesteringar (mkr)	14,7	13,4	23,7	20,4	15,0	
Nettoinvesteringar, andel skatter och statsbidrag (%)	6	6	10	10	7	8

Till Kommunfullmäktige

Revisionsberättelse för år 2011

Ansvarsprovning

Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för den ekonomiska förvaltningen som fullmäktige beslutat om i årsbudgeten.

Vi har haft överläggningar med kommunstyrelsen och nämnderna. Syfte med dessa har varit att översiktligt, men ändå systematiskt, få en uppfattning om deras ansvarsutövande utifrån uppdraget, ansvarsfördelning, styrning och uppföljning, uppnått resultat och framtidsfrågor.

Revisorerna bedömer att:

- årsbokslutet i allt väsentligt uppfyller kraven enligt den kommunala redovisningslagen
- redovisningen av mål och måluppfyllelse, beträffande verksamhetsperspektiv utgör nu ett aktivt styrinstrument inom kommunens verksamheter och avstämning av målen görs i årsredovisningen.
- de finansiella mål som antagits av fullmäktige utgör en god grund för vad som kan anses vara god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Dessa mål följs upp i årsbokslutet och glädjande är att samtliga finansiella mål är uppnådda för 2011.

Vi har under år 2011 granskat kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet och genom utsedda lekmannarevisorer verksamheten i Edshus AB.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och av kommunfullmäktige fastställt revisionsreglemente. Våra granskningsinsatser har utgått från en bedömning av väsentlighet och risk som sedan legat till grund för årets revisionsplan. Vi har granskat den av kommunstyrelsen överlämnade årsredovisningen som innehåller uppgifter från det kommunala aktiebolaget. Kommunens årsredovisning är i allt väsentligt upprättad i enlighet med kommunal redovisningslag.

Vi tillstyrker att kommunens årsredovisning godkänns.

Vi tillstyrker att kommunstyrelsen och nämnderna samt de enskilda ledamöterna i dessa organ beviljas ansvarsfrihet

Granskningarnas omfattning och inriktning framgår av avlämnade rapporter samt i bifogade granskningsrapport från lekmannarevisorerna. Våra revisionsrapporter har löpande sänts till nämnder och styrelsen samt till fullmäktige.

Redogörelse

Utgångspunkt för revisionsplaneringen är analysen av risk och väsentlighet. Revisionsarbetet ska inriktas mot sådana områden där det kan finnas risk för att väsentliga fel uppstår och som kan påverka verksamhetens inriktning, förvaltning och redovisning.

Utgångspunkten vid bedömningen av vad som är riskfyllt och väsentligt är kommunens sätt att bedriva sin verksamhet. Verksamheten ska bedrivas på ett sätt som säkerställer tillräcklig effektivitet, kvalitet, tillförlitlighet, säkerhet och styrbarhet. Revisionsinsatserna inriktas mot områden som är centrala för att avgöra om verksamheten bedrivs ändamålsenligt.

Vårt anslag i budgeten har disponerats på det sätt som framgår av budgetavräkningen.

Följande granskningar har genomförts under verksamhetsåret:

Hearing/ Ansvarsutövandeprocessen

Genom lagstiftarens krav på årlig granskning av all verksamhet från år 2000 så har vi haft överläggningar med nämnder/ presidier/ förvaltningar/ enheter. Syftet har varit att översiktligt, men ändå systematiskt, få en uppfattning om nämndernas ansvarsutövande utifrån uppdraget, ansvarsfördelning, styrning, uppföljning, uppnått resultat och framtidsfrågor. Vi har under året träffat följande, som en del i ansvarsutövandeprocessen:

- Studiebesök Hagaskolan
- Studiebesök Hagalid
- Hearing med ekonomichef angående effekterna av införandet av Agresso
- Hearing med folkhälsosamordnare
- Hearing med exploateringskoordinatorm
- Hearing med plan- och byggnämnden
- Hearing med focusnämndens arbetsutskott
- Hearing med kommunstyrelsens arbetsutskott.
- Hearing med socialnämndens arbetsutskott

Under året har vi utfört följande granskningar:

- Enkätundersökning arbetsmiljö Sjuksköterskor
- Kvalitetsfrågor inom grundskolan
- Granskning av delårsbokslutet halvåret 2011
- Årsbokslut och årsredovisning för 2011

Vi har som hjälp i vårt revisionsarbete anlitat Kommunal sektor inom PwC.

Ekonomiskt resultat

Kommunen uppvisar ett positivt resultat på + 8,0 miljoner kronor. Kommunens arbete med att komma till rätta med ekonomin visar sig i ett positivt resultat och kommunen har även för 2011 klarat balanskravet.

Nämndernas och kommunstyrelsens styrning och kontroll

Vi kan konstatera att nämndernas och kommunstyrelsens styrning är aktiv och att verksamhetsmålen styrande effekt för verksamheten är tydlig.

Övrigt

Beträffande resultatet av våra granskningar hänvisar vi till avlämnade rapporter.

Dals Ed som ovan

Torgny Arvidsson

Katrin Nord

Pia Axelsson

Örjan Aronsson

Bertil Sterner

DALS-EDS
KOMMUN

Dals-Eds kommun

Box 31, 668 21 Ed

Tel: 0534-190 00

Fax: 0534-105 50

e-post: kommun@dalsed.se